

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií

Diplomová práce

**Komparace vysokoškolského systému v ČR
s vybranými zeměmi EU**

Bc. Eva Švecová

© 2014 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra ekonomických teorií

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Švecová Eva

Provoz a ekonomika

Název práce

Komparace vysokoškolského systému v ČR s vybranými zeměmi EU

Anglický název

Comparison of the higher education system in the CR and EU countries

---

Cíle práce

Cílem práce je zhodnotit vysokoškolský systém v České republice v porovnání s vybranými zeměmi v zahraničí z hlediska budoucí konkurenceschopnosti absolventů a některých ekonomických podmínek. Dílčím cílem je zhodnocení studia v zahraničí prostřednictvím studijních výměnných pobytů.

Metodika

Práce se bude hlouběji zabývat problematikou daného tématu a pracovních hypotéz práce. Teoretická část bude vycházet ze studia odborné literatury a internetových zdrojů. V analytické části práce bude provedeno porovnání daných informací a hodnocení dle předem vymezených kritérií. V rámci práce bude proveden výzkum prostřednictvím dotazníkového šetření.

Harmonogram zpracování

leden - září 2012 - zpracování teoretických východisek

říjen 2012 - leden 2013 - vypracování praktické části práce

leden - březen 2013 - hodnocení a závěry práce

Rozsah textové části

Rozsah hlavní textové části: 60 - 80 stran

Klíčová slova

Vysokoškolský systém, vzdělávací politika v ČR a v zahraničí, konkurenceschopnost, vzdělávací instituce, financování vysokých škol, vzdělávací programy, dotazníkové šetření

Doporučené zdroje informací

Odborná literatura:

BRČÁK, Josef, SEKERKA, Bohuslav. Makroekonomie. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010. 292 s. ISBN 978-80-73-80-245-5.

BRČÁK, Josef, SEKERKA, Bohuslav, STARÁ, Dana, SVOBODA, Roman. Česká republika ve světle ekonomických teorií. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012. 206 s. ISBN 978-80-7380-369-8.

Zákon č.111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a splnění dalších zákonů. Sbíрка zákonů České republiky. Praha: Ministerstvo spravedlnosti ČR, 1998

Bílá kniha - národní program rozvoje vzdělávání v ČR, MŠMT 2001

Financování vysokých škol v zemích Evropské unie. Praha: VŠE, 1997

Elektronické zdroje:

Národní agentura pro evropské vzdělávací programy (NAEP) – <http://www.naep.cz>

Organisation for Economic Co-operation and development (OECD) - <http://www.oecd.org/>

Český statistický úřad - <http://www.czso.cz>

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy - <http://www.msmt.cz>

Ministerstvo práce a sociálních věcí - <http://www.mpsv.cz>

The Education, Audiovisual and Culture Executive Agency (EACEA) - <http://www.eacea.ec.europa.eu/>

Vedoucí práce

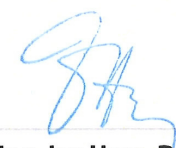
Breuerová Růžena, Ing., CSc.

Termín odevzdání

březen 2013

doc. Ing. Josef Brčák, CSc.
Vedoucí katedry

prof. Ing. Jan Hron, DrSc., dr.h.c.
Děkan fakulty

V Praze dne 9.10.2012

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "*Komparace vysokoškolského systému v ČR s vybranými zeměmi EU*" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 25. 03. 2014

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Růženě Breuerové, CSc. za cenné rady a odborné vedení při psaní této diplomové práce. Taktéž děkuji Ing. Danielovi Dědinovi z oddělení mezinárodních vztahů na PEF ČZU za poskytnutí důležitých informací v souvislosti s touto diplomovou prací.

Komparace vysokoškolského systému v ČR s vybranými zeměmi EU

Souhrn

Cílem této diplomové práce je porovnání vysokoškolského vzdělávacího systému v České republice s vybranými zeměmi Evropské unie z hlediska budoucího uplatnění na trhu práce. K porovnání s Českou republikou byly zvoleny následující země: Dánsko, Německo a Řecko. Každá z těchto zmíněných zemí má svůj specifický vzdělávací systém, úroveň vzdělání a nároky na vysokoškolského studenta. V důsledku toho lze porovnat jen některé části. Práce se také zabývá otázkou menšího zájmu českých studentů o studium či stáže v zahraničí z hlediska jejich budoucího uplatnění. Student je potenciálním tvůrcem zaměstnanosti a pracovních míst. Ačkoliv je české vysoké školství na vysoké úrovni, budoucnost a úroveň českých vysokých škol závisí zejména na poskytování širšího a hlubšího vzdělání, které bude pro studenty více motivující a bude mít pro absolventy významnou hodnotu.

Klíčová slova: Vysokoškolský systém, vzdělávací politika, Erasmus, celoživotní vzdělávání, vzdělávací instituce, vzdělávací programy, financování, konkurenceschopnost.

Comparison of the higher education system in the Czech Republic to EU countries

---

Summary

The main purpose of this diploma thesis is comparison of the educational system in the Czech Republic with some EU chosen countries from the point of view of future employment on the labour market. In a comparison to the Czech Republic these countries were chosen: Denmark, Germany and Greece. Each of these countries has self specific educational system, the level of education and claims for the students. Due to this fact, there is a problem to compare the level of education. The diploma thesis also concerns the question about the less students' interest in educational programs in abroad from the point of view their future employment. Student is currently a potential creator of employment and job. Although the czech education is on the high level, the future and the level of the czech universities depends mostly on supplying wider and deeper education, which will be more motivating and valuable for the students.

Keywords: University system, educational policy, Erasmus, lifelong learning, educational institutions, educational programmes, funding, competitiveness.

Obsah

1	Úvod	10
2	Cíl práce a metodika	12
2.1	Cíl práce	12
2.2	Metodika práce.....	12
2.3	Pracovní hypotézy.....	13
2.4	Terénní šetření.....	14
3	Literární rešerše	15
3.1	Historický vývoj terciárního vzdělávání v ČR.....	15
3.2	Terciární vzdělávání jako součást veřejného sektoru.....	16
3.3	Formy studia na vysoké škole	18
3.4	Studijní programy.....	19
3.4.1	Bakalářské studijní programy	19
3.4.2	Magisterské studijní programy	19
3.4.3	Doktorské studijní programy	20
3.5	Legislativní normy terciárního vzdělávání.....	21
3.6	Boloňský proces	22
3.7	Celoživotní učení – Lifelong Learning	24
3.7.1	Studijní zahraniční pobyty	25
3.7.2	Program celoživotního učení - Lifelong Learning Programme	25
3.7.3	Financování Programu celoživotního učení	30
3.8	Systém ECTS	31
3.9	Současný stav vzdělávání v ČR	32
4	Analytická část - vzdělávací politika v zemích EU	37
4.1	Porovnání vybr. zemí z hlediska kvality terciárního vzdělávacího systému	37

4.2	Porovnání vybr. zemí z hlediska struktury systému terciárního vzdělávání.....	41
4.3	Porovnání vybr. zemí z hlediska financování vysokých škol	46
4.4	Porovnání vybr. zemí z hlediska procenta zaměstnanosti osob s terciárním vzděláním	52
4.5	Porovnání vybraných zemí z hlediska využívání programu Erasmus	56
5	Dotazníkové šetření	58
5.1	Dotazovací nástroj.....	58
5.2	Interpretace výsledků výzkumu	58
6	Diskuze.....	79
7	Závěr.....	83
8	Seznam literatury	86
9	Seznam použitých zkratk	92
10	Seznam použitých grafů, tabulek a obrázků.....	93
11	Přílohy	95
	Příloha č. 1 – Dotazník.....	95
	Příloha č. 2 - Hodnocení studijního zahraničního pobytu Erasmus	99

1 Úvod

Vzdělání vždy bylo, je a bude jedním z nejdůležitějších aspektů v životě každého jedince. V dřívějších dobách bylo vzdělaných lidí výrazně méně a společnost tak měla intenzivní zájem a touhu se dozvědět co nejvíce. Evropské vzdělávací systémy byly založeny na stejném základě, avšak dnes je vzdělání ovlivňováno celou řadou faktorů, ať už demografických, politických či ekonomických. Prioritou vzdělávání je především jeho aplikace a předávání znalostí a užitečných informací dalším generacím.

Vzdělávací systém v České republice se vyznačuje nerovností v přístupu ke vzdělání. V současné době je sektor terciárního vzdělávání a vzdělávání obecně, hojně diskutovaným tématem v souvislosti s politickou situací v České republice. Ačkoliv Česká republika disponuje mnohými uznávanými univerzitami, v posledních letech úroveň některých českých vysokých škol neustále klesá, respektive vzrůstá rychleji úroveň některých zahraničních vysokých škol. Česká republika se řadí mezi země, které mají obecně nízké výdaje na vzdělávání, oproti ostatním evropským zemím a jelikož vývoj a úroveň českého vzdělávání je hlavně v rukou budoucích i současných studentů, mělo by se jim dostávat kvalitního a motivujícího vzdělání. Tento podfinancovaný sektor fungování vysokých škol a plánované škrty posledních vlád situaci zcela jistě neulehčí. Financování českých škol na základě počtu studentů vede k tomu, že vysoké školy neustále přijímají více studentů a snaží se kvůli tomu ulehčovat nebo rušit přijímací řízení. To se následně projevuje v kvalitě studentů a jejich schopnostech, které využívají v praxi. Proto v této práci byly porovnány některé ekonomické podmínky, jako jsou například zdroje financování, procento zaměstnanosti apod. Toto porovnání České republiky probíhalo v předložené práci spolu s vybranými zeměmi, jako je Dánsko, Německo a Řecko. Vybrané země jsou zvoleny zejména kvůli odlišnostem v přístupu k výuce studentů. Dánsko se řadí mezi top země, které poskytují svým studentům perfektní prostředky, což lze o Německu říci také. Řecko bylo zvoleno kvůli vlastnímu studijnímu pobytu autorky.

Druhá část diplomové práce se zabývá důvodem, proč současní studenti dostatečně nevyužívají možnost vzdělávacích zahraničních pobytů. V dřívějších dobách takovéto příležitosti nebyly možné, obzvláště ne s finanční podporou. Současní studenti jsou pohodlní a zdaleka ještě nevnímají, jak těžko lze v současné době hledat uplatnění. Lze

řící, že absolvování zahraničních studijních pobytů či stáží zcela jistě přispívá k lepšímu a snazšímu uplatnění na trhu práce. V důsledku toho se autorka rozhodla vycestovat a porovnávat vzdělávací systém v ČR se vzděláváním v zahraničí. Po ukončení vysoké školy a absolvování nejrůznějších kurzů má člověk nejen větší šanci práci nalézt, ale také dostat za ni lepší finanční ohodnocení. Z tohoto důvodu bylo v diplomové práci provedeno dotazníkové šetření, jehož cílem bylo zjistit podstatu, proč studenti nenavštěvují zahraničí, aby zlepšili své jazykové schopnosti. Výstupy z dotazníku by mohly přispět například k úpravám studijních plánů univerzitám, institucím či organizacím, které se zabývají zahraničními pobyty. A to ve smyslu větší motivace studentů k tomuto vzdělávání, zlepšení informovanosti o nabízených možnostech či většího důrazu.

Hlavním podnětem k napsání této práce byl zejména dlouhodobý zájem autorky o problematiku studijních zahraničních pobytů a o školství obecně. Téma diplomové práce je přínosné zejména pro zhodnocení názorů současných studentů jak v České republice, tak i v zahraničí. Jak studenti na danou věc nahlíží z hlediska budoucího uplatnění v profesním životě. Diplomová práce by mohla studenty přesvědčit o tom, že si mohou rozšířit svůj obzor nejen tím, že získají vysněný titul, ale i spoustu poznatků a vědomostí, které posléze formulují celou jejich osobnost.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem této diplomové práce je porovnání vysokoškolského systému v České republice s vybranými zeměmi v zahraničí z hlediska budoucí konkurenceschopnosti absolventů a některých dalších aspektů. Dílčím cílem je zhodnocení studia v zahraničí prostřednictvím studijních výměnných pobytů a zhodnocení studijního zahraničního pobytu Erasmus na základě vlastních zkušeností a poznatků.

Podmínkou ke splnění stanoveného cíle jsou nezbytné následující činnosti:

- Studium problematiky vysokoškolských systémů na základě odborných publikací
- Teoretický základ problematiky
- Formulace pracovních hypotéz
- Konstrukce dotazovacího nástroje pro sběr primárních dat
- Terénní sběr dat
- Rozbor, analýza a interpretace výsledků
- Závěr, vyhodnocení, diskuze

2.2 Metodika práce

V první části práce bylo nutné hlubší seznámení s danou problematikou. Základ spočíval v sekundární analýze dostupných dat, která vyhodnocuje již nashromážděná data. Bylo využito sekundárních dat v podobě odborné literatury a oficiálních národních a evropských dokumentů. K získání potřebných informací o konkrétních okolnostech bylo nezbytné analyzovat a vysvětlit kvalitativní data. Primárním cílem obsahové analýzy bylo získání přesných nejdůležitějších informací. Jednalo se o metodu náročnou pro zpracování a interpretaci druhotných dat.¹

---

¹ TROMMSDORFF, V., STEINHOFF, F. *Marketing inovací*. 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2009, str. 138

V další části práce byl proveden kvantitativní výzkum, jenž je chápán jako deduktivní. To znamená, že závěry byly vytvořeny již z daných předpokladů. Nezbytná data byla zjištěna prostřednictvím dotazníkového šetření – efektivní metody sběru dat za nízkých nákladů. Tato kvalitativní metoda byla použita zejména ke sběru nezbytných informací, potřebných pro následné zpracování. Jedná se o písemnou formu dotazování, v němž jsou otázky již předem sepsané do formuláře. Uvedený dotazníkový formulář nabízel respondentům možnost vyjádřit se k různorodým oblastem vysokého školství. Jednalo se například o kvalitu výuky v tuzemsku i v zahraničním prostředí, mobilitu studentů, oblast zahraničních vzdělávacích programů, uznávání předmětů apod. Následně byly dostupné validní výsledky zpracovány s použitím programu MO Excel, pro tvorbu přehledných odpovídajících grafů a tabulek.

2.3 Pracovní hypotézy

Hypotéza č. 1: Méně než polovina studentů nezná jiný vzdělávací program než Erasmus.

Hypotéza č. 2: Studenti nevyužívají vzdělávacích zahraničních pobytů z důvodů obav z vysokých požadavků na zahraničních školách.

Hypotéza č. 3: Studenti nevyužívají vzdělávacích zahraničních pobytů zejména z důvodů jazykových bariér.

Hypotéza č. 4: Největším přínosem studentů, kteří absolvovali vzdělávací zahraniční pobyt, je zvýšení úrovně jazykových schopností.

2.4 Terénní šetření

K řešení problematiky byl využit vědecký přístup v podobě kvantitativního výzkumu, konkrétně prostřednictvím dotazníku. Jedná se o nejčastější nástroj při sběru primárních dat a jeho význam spočívá zejména ve shromáždění dat od respondentů, struktuře rozhovorů, standardu pro zapisování informací a zjednodušení při vyhodnocování údajů.² Vojtko³ ve své publikaci uvádí, že se jedná o nepřímou metodu výzkumu, jež potvrzuje či vyvrací stanovené pracovní hypotézy. Metodologické kroky, které jsou standardizované, probíhají v konkrétních bodech a dodržují zásady tvorby dotazníkového šetření. Sesbíraná data lze následně generalizovat. Při tvorbě dotazníku je možné postupovat dle Příbové⁴ a rozčlenit proces do následujících kroků:

- Tvorba seznamu dat, která má dotazník poskytnout
- Určení způsobu dotazování
- Určení cílové skupiny respondentů
- Tvorba dotazovacího nástroje
- Pilotáž

Primárně byly stanoveny základní pracovní hypotézy v souvislosti s vybranou problematikou a prostřednictvím studia teoretické části byla následně nashromážděna primární data. K vytvoření dotazovacího nástroje bylo využito odborné literatury a pilotáže. Ta probíhala v lednu roku 2013 v Českých Budějovicích a v Praze. Tato studie sloužila především ke zjištění, zdali byl dotazník sestaven korektně. Výběr respondentů byl proveden náhodně. K výzkumu byla zvolena forma dotazování, konkrétně kontaktování respondenta pomocí e-mailové schránky či online formou dotazování na internetu. Mezi výhody tohoto dotazování patří zejména nízké náklady a rychlý sběr dat. Specifickou cílovou skupinu tvořili studenti či absolventi vysokých škol po celém území České republiky. Výzkum byl zaměřen výhradně na české studenty, nikoliv zahraniční.

---

² KOZEL, R. a kol. *Moderní marketingový výzkum*. Praha: 2005, Grada Publishing, a.s., str. 161

³ VOJTKO, V. *Marketingový výzkum v kognitivních mapách*. Profess Consulting s.r.o., 2008.

⁴ PŘIBOVÁ, M. a kol. *Marketingový výzkum v praxi*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, spol. s r.o., 1996.

3 Literární rešerše

3.1 Historický vývoj terciárního vzdělávání v ČR

Vysokoškolské vzdělávání v České republice má dlouhou a bohatou tradici. Již roku 1348 byla v Praze založena významným českým králem Karlem IV. Universitas Carolina, jež se mohla pyšnit svým prvenstvím ve střední Evropě. Později, roku 1573, byla založena univerzita v Olomouci, dnešní Palackého univerzita v Olomouci. Velkým mezníkem v polytechnickém směru bylo roku 1717 zřízení dnešního Českého vysokého učení technického v Praze. Neméně významným rokem, zejména pro hudbu, byl rok 1811, jelikož byla v Praze v dubnu téhož roku zahájena činnost první konzervatoře ve střední Evropě.⁵ Posléze roku 1918 byla založena Masarykova univerzita, o kterou se zasloužil obzvláště T. G. Masaryk. Moravská univerzita sídlí v Brně a v současné době se jedná o druhou největší univerzitu v České republice, vzhledem k počtu studentů.⁶ Roku 1918, kdy vznikla Československá republika, se vysoké školství podstatně rozšířilo a bylo vedeno v duchu svobody učení a výzkumného bádání. O dva roky později na území Československé republiky existovalo 13 vysokých škol.⁷ Rozkvět vysokých škol byl však ukončen druhou světovou válkou, kdy německá okupace byla důvodem k uzavření českých vysokých škol. Po druhé světové válce prvorepublikové vzdělávání bylo zmařeno a podřízováno se komunistických ideologiím až do listopadu 1989. Díky Zákonu o vysokých školách⁸, který nabyl účinnosti roku 1990, byla českým vysokým školám navrácena samospráva, pravomoci a svoboda, což vedlo k dalšímu rozmachu terciárního vzdělávání na území České republiky.

„Postkomunistické země včetně České republiky neprošly postupným vývojem jako ostatní vyspělé země a mnoho změn začalo být realizováno až po roce 1989. Vzdělávací

---

⁵ Informační a vzdělávací portál školství Zlínského kraje. [online]. [cit. 05-09-12] Dostupné na [www:http://www.zkola.cz/zkeu/rodiceaverejnost/vybirameskolu/vysokeskoly/33057.aspx](http://www.zkola.cz/zkeu/rodiceaverejnost/vybirameskolu/vysokeskoly/33057.aspx)

⁶ Český statistický úřad. [online]. [cit. 05-09-12] Dostupné na [www:http://www.czso.cz/csu/2010ediciplan.nsf/t/FF001EC365/\\$File/w-3314a1.pdf](http://www.czso.cz/csu/2010ediciplan.nsf/t/FF001EC365/$File/w-3314a1.pdf)

⁷ (Univerzita Karlova v Praze, Německá univerzita v Praze, Masarykova univerzita v Brně, České vysoké učení technické Praha, Německá technika v Praze, Německá technika v Brně, Komenského univerzita v Bratislavě, Vysoká škola báňská v Příbrami, Vysoká škola zemědělská v Brně, Akademie múzických umění Praha, Akademie výtvarných umění Praha, Vysoká škola zvěrolékařská Brno a Cyrilo-Methodějská fakulta) Zdroj: [http://www.czso.cz/csu/2010ediciplan.nsf/t/FF001EC365/\\$File/w-3314a1.pdf](http://www.czso.cz/csu/2010ediciplan.nsf/t/FF001EC365/$File/w-3314a1.pdf) [cit. 05-09-12]

⁸ Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR. [online] [cit. 31. 08. 12] Dostupné na [www:](http://www.)

<http://aplikace.msmt.cz/vysokeskoly/legislativa/Zakon111_uplne_zneni_552.htm>

system transformující se české ekonomiky se vyrovnal se zásadními výzvami moderní společnosti v daleko kratším čase než v tradičních demokratických státech. Za pouhých 18 let se terciární vzdělávání v České republice výrazně změnilo jak kvantitativně, tak kvalitativně.“⁹

3.2 Terciární vzdělávání jako součást veřejného sektoru

Vzdělání je jedním z mnoha odvětví ve veřejném sektoru, jež zahrnuje veškeré služby spojené se školskými zařízeními. Do veřejnoprávního vzdělávání zařazujeme primární vzdělávání prostřednictvím mateřských a základních škol, dále pak sekundární vzdělávání, jež zajišťují střední školy. Poslední složkou veřejnoprávního systému vzdělávání je vzdělání postsekundární a jedná se o vyšší odborné a vysoké školy.¹⁰ Národní ústav odborného vzdělávání¹¹ člení terciární sektor na vyšší odborné (v mezinárodní klasifikaci ISCED 5B) a vysokoškolské (v mezinárodní klasifikaci ISCED 5A a 6A)¹². Definici terciárního vzdělávání formuluje Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy jako „široký sektor vzdělávací nabídky následující zpravidla po vykonání maturitní zkoušky. Poskytuje specializované vzdělání odborné nebo umělecké. Náleží k němu vysokoškolské vzdělávání uskutečňované vysokými školami včetně doktorských studijních programů, vyšší odborné vzdělávání uskutečňované vyššími odbornými školami a částečně i vyšší odborné vzdělávání v konzervatořích a u nás také doktorské studijní programy realizované v ústavech Akademie věd ČR.“¹³

Veřejný sektor je nedílnou součástí ekonomiky, konkrétně sektoru služeb. Jeho prioritou není, oproti soukromému sektoru, vznik zisku. „Existence veřejného sektoru je v životě každého člověka nezastupitelná.“¹⁴ Veřejným sektorem tedy rozumíme tu část národního hospodářství, která je reprezentována veřejnou správou či jinými veřejnými institucemi a finance získává především z veřejných prostředků. Vomáčková ve své

---

⁹ MATĚJŮ, P., a kol., *Bílá kniha terciárního vzdělávání*. 1. vyd., Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, TAURIS, 2009, str. 16

¹⁰ *ManagementMania.com*. [online]. [cit. 05-09-12] Dostupné na [www: http://managementmania.com/cs/vzdelavani-verejny-sektor](http://managementmania.com/cs/vzdelavani-verejny-sektor)

¹¹ *Národní ústav odborného vzdělávání*. [online]. [cit. 19-10-12] Dostupné na [www: http://www.nuov.cz/terciarni-vzdelavani](http://www.nuov.cz/terciarni-vzdelavani)

¹² *ISCED – Mezinárodní klasifikace vzdělávání (International Standard Classification of Education)*

¹³ *MŠMT*. [online]. [cit. 19-10-12] Dostupné na [www: http://www.msmt.cz/bila-kniha/otazky-a-odpovedi-k-tezim-bile-knihy-terciarniho-vzdelavani](http://www.msmt.cz/bila-kniha/otazky-a-odpovedi-k-tezim-bile-knihy-terciarniho-vzdelavani)

¹⁴ REKTOŘÍK, J., a kol. *Ekonomika veřejného sektoru*. 1. vyd., Ekonomicko-správní fakulta, Masarykova univerzita v Brně, 1999.

publikaci definuje vysokoškolské vzdělávání jako „*veřejný statek dlouhodobé spotřeby, který představuje akumulovanou část lidského kapitálu a který je z tohoto titulu předmětem amortizace a cyklické obnovy. Spotřeba tohoto statku má jednoznačně dlouhodobý charakter, což je obecně považováno za důvod označovat výdaje do vzdělání za investice.*“¹⁵

Vzdělání je v současné době považováno za velmi důležité a jedná se o jakousi součást životního stylu. Je závislé na věku populace, který zde zaujímá velkou roli. Mladší věkové kategorie studují vysoké školy zejména kvůli získání perspektivnějšího zaměstnání. Absolvování vysoké školy však negarantuje finanční úspěchy v životě. Vysoká škola studentům zaručuje značnou škálu teoretických znalostí, přístupů, jak řešit problémy do hloubky a jak se tyto dovednosti při nástupu do zaměstnání naučit používat. Neustálé vzdělávání je rozhodující pro rozvoj jedince i rozvoje společnosti. Je obecně známo, že absolventi vysokých škol snáze získávají zaměstnání než absolventi středních škol. S tím souvisí i mnoho dalších faktorů, jako je například lepší postavení ve společnosti, prestiž a jiné. Z těchto důvodů neustále roste zájem o terciární vzdělávání, což způsobuje nadměrnou poptávku v oblasti terciárně vzdělané společnosti. Do roku 2011 byl vykazován nárůst počtu terciárně vzdělaných zaměstnaných. V roce 2011 tento počet klesl o 2,8 tisíc na 2 875,5 tisíc osob. Pokles byl taktéž zaznamenán u podílu terciárního odvětví na celkové zaměstnanosti na 58,6 %.¹⁶

V současné době terciárně vzdělaná osoba nezíská první zaměstnání hned po ukončení školy, často až za rok i později. Častou příčinou toho je, že absolventům vysokých škol v současnosti chybí praxe ve vystudovaném oboru. Nedostatek praxe by byl vyřešen, pokud by si studující během studia zajistil již profesně zaměřenou praxi, brigádu či studentské stáže. Dalším problémem je nadbytečná kvalifikace vysokoškolských absolventů, kteří si chtějí prodloužit studium. Tato skutečnost má hned několik důvodů. Domněnka, že s větším počtem vysokoškolských titulů bude mít absolvent lepší pracovní ohodnocení v zaměstnání, což v současné době nebývá pravidlem. Dalším důvodem může být i prodloužení studia kvůli statutu student, jelikož tak mohou čerpat všelijaké výhody a

---

¹⁵ VOMÁČKOVÁ, H., *České vysoké školy a veřejné finance*. 1. vyd., Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, ACTA UNIVERSITATIS PURKYNIANAЕ, 1998.

¹⁶ MPSV. *Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v roce 2011*. [PDF]. [cit. 05-10-12] Dostupné z [www: http://www.mpsv.cz/files/clanky/12927/Analiza_zamestnanost_2011.pdf](http://www.mpsv.cz/files/clanky/12927/Analiza_zamestnanost_2011.pdf)

slevy v dopravě, kultuře i ohledně daní. Takzvaní „věční studenti“ však posléze zjistí, že již zmiňovaná praxe je v dnešní době při hledání zaměstnání základem.

3.3 Formy studia na vysoké škole

Prezenční forma studia

Prezenční neboli denní forma studia je uplatňována kdykoli každý všední den. Student má povinnost docházet na konané přednášky, praktická cvičení, semináře či kurzy. V průběhu výuky je student v neustálém osobním kontaktu s lektorem.¹⁷ Pokud je student zapsán v prezenční formě studia, má nárok na statut studenta, z čeho plynou i různé výhody.

Kombinovaná forma studia

Kombinovaná forma studia neboli dálkové studium umožňuje studium osobám, které mohou být například již zaměstnané, ženám na mateřských dovolených či studujícím, kteří mají problémy s dojížděním a nemohou se účastnit denního studia. Výuka je založena na samostudiu a studenti mají k dispozici cca 200 hodin odborných konzultačních hodin v roce. Dle Národního ústavu odborného vzdělávání¹⁸ studenti docházejí do školy 1x za čtrnáct dní. Jedná se o kombinaci složek prezenčního a distančního studia.

Distanční forma studia

Jedná se o samostudium, jež nevyžaduje bezprostřední osobní kontakt s lektorem. Komunikace probíhá prostřednictvím internetu, e-mailů či jiných technologických zařízení, která má škola k dispozici. Výhodou této formy studia je možnost si organizovat své studium dle svých potřeb. Ovšem záleží na vůli a pili každého studenta, aby včas plnil studijní požadavky a nároky.

---

¹⁷ *Studentfinance.cz* [online]. [cit. 19-10-12] Dostupné z [www: http://student.finance.cz/pruvodce-studiem/informace/studium-vysoke-skoly/prezeneni-distaneni-kombinovane/](http://student.finance.cz/pruvodce-studiem/informace/studium-vysoke-skoly/prezeneni-distaneni-kombinovane/)

¹⁸ *NUOV*. [online]. [cit. 19-10-12] Dostupné z [www: http://www.nuov.cz/jaky-je-rozdil-mezi-dalkovym-a-vecernim-studiem](http://www.nuov.cz/jaky-je-rozdil-mezi-dalkovym-a-vecernim-studiem)

3.4 Studijní programy

Vysokoškolské vzdělávání umožňuje realizaci studia v bakalářských, magisterských a doktorských studijních programech. V České republice se terciární vzdělávání vymezuje následovně:

- vyšší odborné (ISCED 5B)
- vysokoškolské (ISCED 5A, ISCED 6A).

Vzdělávání na vyšších odborných školách se stalo během let 1992-1994 pomaturitním testovacím studiem. Jak uvádí ve své publikaci Rektorič¹⁹, od roku 1995 jsou vyšší odborné školy samostatnou vzdělávací etapou, jež v prezenční formě studia trvá dva až tři roky. V případě distančního studia může trvat až čtyři roky. Ukončení vyššího odborného vzdělání je zakončeno absolutoriem a absolvent získá titul *diplomovaný specialista*, neboli “Dis“. Tato diplomová práce je zaměřena na porovnání vysokých škol, tím jsou vyloučeny podrobnější informace o vyšších odborných školách.

3.4.1 Bakalářské studijní programy

Základním předpokladem pro přijetí do bakalářského studijního programu je úspěšné složení maturitní zkoušky. Bakalářské studium umožňuje přípravu jak pro navazující magisterské studium, tak především pro budoucí profesi. Ve standardní době trvá obvykle tři roky, nejdéle však čtyři roky. Řádné ukončení probíhá formou obhajoby bakalářské práce a úspěšného absolvování státní závěrečné zkoušky. Absolventi bakalářského studijního programu získávají titul *bakalář*, ve zkratce “Bc.“ uváděné před jménem. V oblasti umění akademický titul *bakalář umění*, ve zkratce “BcA.“ uváděné před jménem.²⁰

3.4.2 Magisterské studijní programy

Pro přijetí na magisterský studijní program je nutné řádné ukončení bakalářského studijního programu. Magisterské studium je zaměřeno na získávání teoretických a praktických poznatků v souvislosti s vědeckou a výzkumnou činností. V případě, že

---

¹⁹ REKTOŘÍK, J., a kol. *Ekonomika veřejného sektoru*. 1. vyd., Ekonomicko-správní fakulta, Masarykova univerzita v Brně, 1999, str. 83

²⁰ *Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů.*

magisterské studium navazuje na bakalářský studijní program, činí standardní doba studia dva roky, nejvýše tři. Pokud magisterské studium nenavazuje na bakalářské, trvá doba studia od čtyř do šesti let. Ukončení studia probíhá formou státní závěrečné zkoušky a obhajobou diplomové práce. Všechny níže uvedené tituly se píší před jménem. Absolventi magisterských studijních programů získávají akademické tituly²¹ dle zaměření studia:

- v ekonomických, technických, zemědělských a dalších oborech **inženýr**, ve zkratce “Ing.“,
- v oblasti veterinárního lékařství **doktor veterinární medicíny**, ve zkratce “MVDr.“,
- v lékařských oborech **doktor medicíny**, ve zkratce “MUDr.“,
- v oblasti zubního lékařství **zubní lékař**, ve zkratce “MDDr.“,
- v oblasti architektury **inženýr architekt**, ve zkratce “Ing. arch.“,
- v oblasti uměleckých oborů **magistr umění**, ve zkratce “MgA.“,
- v ostatních oborech **magistr**, ve zkratce “Mgr.“

Absolventi magisterských studijních programů s titulem *magistr* mohou složit tzv. státní rigorózní zkoušku a posléze získat tituly následující:²²

- v oblasti práva **doktor práv**, ve zkratce “JUDr.“,
- v oblasti farmacie **doktor farmacie**, ve zkratce “PharmDr.“,
- v oblasti přírodních věd **doktor přírodních věd**, ve zkratce “RNDr.“,
- v oblasti humanitních, pedagogických či společenských věd **doktor filozofie**, ve zkratce “PhDr.“,
- v oblasti teologie **licenciát teologie**, ve zkratce “ThLic.“, nebo **doktor teologie** ve zkratce “ThDr.“.

3.4.3 Doktorské studijní programy

Jedná se o studijní program, jenž je zaměřen zejména na samostatnou výzkumnou činnost. Doba trvání studia činí nejméně tři a nejvýše čtyři roky. Ke studiu doktorského studijního programu je nezbytné řádné ukončení magisterského studia. Na závěr doktorského studia studenti vykonávají státní doktorskou zkoušku a obhajobu disertační

---

²¹ *Studentskéfinance.cz*. [online]. [cit. 05-09-12] Dostupné na www: <http://student.finance.cz/pruvodce-studiem/informace/studijni-programy-tituly/magistersky-program/>

²² *Studentskéfinance.cz*. [online]. [cit. 05-09-12] Dostupné na www: <http://student.finance.cz/pruvodce-studiem/informace/studijni-programy-tituly/magistersky-program/>

práce. Absolventi získají titul *doktor*, ve zkratce “Ph.D.“, uvedeno za jménem. Doktorské studium je považováno za nejvyšší stupeň terciárního vzdělávání v České republice.²³

3.5 *Legislativní normy terciárního vzdělávání*

Legislativní rámec terciárního vzdělávání v České republice je dán **zákonem č. 111/1998 sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů** (zákon o vysokých školách)²⁴ a **školským zákonem²⁵ č. 561/2004 Sb.**, o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání. Dle platného znění zákona umožňuje vysoká škola (vystupující jako právnická osoba) akreditované studijní programy a programy celoživotního vzdělávání a s tím tak provádět výzkumnou, vývojovou, uměleckou či další tvůrčí činnost. Zároveň zákon člení vysoké školy na školy univerzitního či neuniverzitního typu. Vysoké školy jsou z hlediska zřizovatele členěny na:

- *soukromé*, financovány z vlastních zdrojů,
- *veřejné*, ustanoveny zákonem a financovány ze státního rozpočtu,
- *státní* (vysoké školy vojenské a policejní), zřizované zákonem, financovány ze státního rozpočtu, spravované kompetentními ministerstvy.²⁶

Od 1. 1. 1999 se v ČR rozdělují vysoké školy podle typu poskytovaných studijních programů:

- vysoké školy *neuniverzitní*,
- vysoké školy *univerzitní*.

Dle Rektora²⁷ univerzitní typ školy umožňuje nabízet všechny studijní programy (bakalářské, magisterské i doktorské) s ohledem na vědeckou, vývojovou, inovační,

---

²³ *Studentsfinance.cz*. [online]. [cit. 05-09-12] Dostupné na www: <http://student.finance.cz/pruvodce-studiem/informace/studijni-programy-tituly/doktorsky-program/>

²⁴ *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR*. [online]. [cit. 31-08-12] Dostupné na www: http://aplikace.msmt.cz/vysokeskoly/legislativa/Zakon111_uplne_zneni_552.htm

²⁵ *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR*. [online]. [cit. 05-09-12] Dostupné na www: <http://aplikace.msmt.cz/Predpisy1/sb190-04.pdf>

²⁶ *Národní ústav odborného vzdělání*. [online]. [cit. 31-08-12] Dostupné na www:<http://www.nuov.cz/terciarni-vzdelavani>

²⁷ REKTOŘÍK, J., a kol. *Ekonomika veřejného sektoru*. 1. vyd., Ekonomicko-správní fakulta, Masarykova univerzita v Brně, 1999, str. 88

uměleckou a tvůrčí činnost. Jiný zdroj²⁸ uvádí, že škola smí využívat označení „univerzita“, avšak nesmí používat označení „vysoká škola“. Neuniverzitní typ vysoké školy uskutečňuje zejména bakalářské studijní programy, ale i magisterské studijní programy. (S tím pak zajišťuje i výzkumnou činnost). Neuniverzitní typ školy se nečlení na fakulty. Autoři studie OECD tvrdí, že „(české) vysoké školství se vyznačuje vysokou mírou institucionální autonomie a akademické samosprávy a (téměř) plným financováním vysokého školství z veřejných prostředků. Klíčovým politickým přístupem v této obnově byl návrat k humboldtovskému modelu vysokoškolského vzdělání a výzkumu a vztahu státu a vysokého školství.“²⁹

Stěžejním orgánem, který spravuje odvětví vzdělávání v České republice, je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen MŠMT), jehož působnost vymezuje zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy ČR³⁰ v aktuálním znění. MŠMT zodpovídá za vnitřní předpisy vysoké školy spadající pod ministerstvo, přípravu návrhů zákonů, uděluje schválení akreditací studijních programů, rozděljuje finanční prostředky veřejným vysokým školám a dohlíží na jejich hospodaření. Kontrolní institucí je Česká školní inspekce.

3.6 Boloňský proces

Struktura vysokoškolských systémů evropských zemí se v druhé polovině devadesátých let značně odlišovala. Kvalita vzdělávání se taktéž různila, zejména v méně rozvinutých zemích Evropy. Z těchto důvodů bylo nutné vytvořit přesná pravidla a normy ke spolupráci mezi zeměmi a zformovat tak proces sjednocení evropského vysokoškolského systému. V květnu roku 1998 v Paříži došlo k signování tzv. Sorbonnské deklarace (Boloňského procesu), k jejímuž podepsání přispěli ministři čtyř významných zemí Evropy. Jednalo se o Itálii, Francii, Německo a Spojené království. Dne 19. 6. 1999 stvrdilo Boloňský proces svým podpisem třicet ministrů školství evropských zemí³¹. V současné době se Boloňského procesu účastní 47 evropských zemí³².

---

²⁸ *Vysokeskoly.cz*. [online]. [cit. 31-08-12] Dostupné na [www:http://www.vysokeskoly.cz/clanek/organizace-terciarniho-vzdelavani-vysoke-skoly](http://www.vysokeskoly.cz/clanek/organizace-terciarniho-vzdelavani-vysoke-skoly)

²⁹ OECD. *Tematické hodnocení terciárního vzdělávání v České republice*. [Thematic Review of Tertiary Education: Czech Republic. Country Note]. OECD, Praha; 2006

³⁰ MŠMT. [online]. [cit. 05-09-12] Dostupné na [www: http://www.msmt.cz/ministerstvo](http://www.msmt.cz/ministerstvo)

³¹ Rakousko, Belgie, Německo, Dánsko, Řecko, Španělsko, Finsko, Francie, Irsko, Itálie, Lucembursko, Nizozemsko, Portugalsko, Švédsko, Spojené království. 1 5.2004 Kypr, Česká republika, Estonsko,

„Cílem bylo vytvořit do roku 2010 atraktivní a mezinárodně konkurenceschopný Evropský prostor vysokoškolského vzdělávání (EHEA)³³ složený ze systémů národních, jejichž vysoké školy naplňují různá poslání podle potřeb společnosti, jejich studenti i pracovníci mohou těžit z možností volného pohybu a získané vzdělání a kvalifikace jsou spravedlivě uznávány v celé EHEA.“³⁴

Boloňská deklaráce zahrnuje tyto cíle³⁵:

- systém akademických titulů, které lze snadno rozpoznávat a srovnávat;
  - bakalářský studijní program (ISCED 5A),
  - magisterský studijní program (ISCED 5A),
  - doktorský studijní program (ISCED 6A),
- systém založený na dvou cyklech: první cyklus (bakalářský) orientovaný na trh práce (nejméně tři roky) a druhý cyklus (magisterský) podmíněný dokončením prvního cyklu;
- systém akumulace a přenosu kreditů typu ECTS³⁶ použitý v programu výměn Erasmus;
- mobilita studentů, učitelů a výzkumných pracovníků;
- spolupráce a zajišťování kvality;
- zvýšení počtu modulů a studijních oblastí, ve kterých má obsah, vedení či organizace evropský rozměr.

Prostřednictvím Boloňského procesu země vybudovaly poměrně souladnou architekturu studia pomocí třístupňového vzdělávání na VŠ v zemích EU. Existují však magisterské studijní programy, u nichž bylo zamezeno rozdělit studium na dva stupně. České republice byla udělena v těchto ohledech výjimka. Jedná se například o studium medicíny, veterinárního lékařství či vzdělání v oblasti architektury.

Maďarsko, Lotyšsko, Litva, Malta, Polsko, Slovensko, Slovinsko. Dále roku 2007 Island, Norsko a Švýcarská konfederace a také Bulharsko a Rumunsko. V březnu 2010 se připojil Kazachstán.

³² *Evropská unie*. [online]. [cit. 27-08-12] Dostupné na [www: http://europa.eu](http://europa.eu)

http://europa.eu/legislation_summaries/education_training_youth/lifelong_learning/c11088_cs.htm

³³ *European Higher Education Area – EHEA*

³⁴ *MŠMT*. [online]. [cit. 27-08-12] Dostupné na [www: http://bologna.msmt.cz/](http://bologna.msmt.cz/)

³⁵ *Evropská unie*. [online]. [cit. 27-08-12] Dostupné na

[www:http://europa.eu/legislation_summaries/education_training_youth/lifelong_learning/c11088_cs.htm](http://europa.eu/legislation_summaries/education_training_youth/lifelong_learning/c11088_cs.htm)

³⁶ *ECTS* - Evropský kreditový systém pro transfer a akumulaci

3.7 Celoživotní učení – Lifelong Learning

„Celoživotní učení je definováno jako veškeré všeobecné vzdělávání, odborné vzdělávání a odborná příprava, neformální vzdělávání a informální učení v průběhu života, jejichž výsledkem je zdokonalení znalostí, dovedností a schopností v osobní, občanské, sociální nebo se zaměstnáním související perspektivě.“³⁷

O tento pojem se zajímal již v dávné minulosti i významný myslitel Jan Amos Komenský. Celoživotní učení, v anglickém překladu lifelong learning, poskytuje společnosti vzdělávání po celý život. Jedná se tedy o aktivní přístup člověka ke vzdělávání během celého života, což je pro každého jedince důležitou součástí osobního rozvoje. Lze tedy konstatovat, že prioritním cílem Programu celoživotního vzdělávání je především vytváření kvalitně vzdělané společnosti, která přispívá k neustálému rozvoji osobnosti.

„Celoživotní učení představuje koncepční změnu pojetí tradičního vzdělávání. Zahrnuje všechny možnosti učení v dětství i v dospělosti, v tradičních vzdělávacích institucích v rámci vzdělávacího systému i mimo něj. Celoživotní učení umožňuje získávat stejné kompetence různými cestami v průběhu života a podporuje flexibilní přechod mezi vzděláváním a zaměstnáním.“³⁸

Kontinuální vzdělávání má v České republice tradici již řadu let a je poskytováno na mnohých vysokých školách. Existuje zde i Program celoživotního učení, jehož hlavním záměrem je podpora mobility, výměny a kooperace mezi státy tak, aby splňovaly podmínky Lisabonské strategie. Tato smlouva je prezentována jako strategie pro souhrnnou hospodářskou, sociální a enviromentální reformu Evropské unie.³⁹ Neméně přispívá k pozitivnímu rozvoji společnosti v oblasti kvality vzdělávání a hospodářství, podporuje rozvoj jazykových schopností či otevřenost k různým kulturám. Tento program je otevřen nejen zemím EU, ale taktéž zemím ESVO (Evropské sdružení volného obchodu)

---

³⁷ VETEŠKA, J., TURECKIOVÁ, M. *Kompetence ve vzdělávání*. Str. 13, 1. Vyd. 1. Praha: Grada, 2008, 159 s. Pedagogika (Grada).

³⁸ *Národní vzdělávací fond*. [online]. [cit. 13-11-13] Dostupné na www: <http://www.nvf.cz/rozvoj-celozivotniho-uceni>

³⁹ *Businessinfo.cz*. [online]. [cit. 22-02-14] Dostupné na www: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/lisabonska-strategie-5134.html>

a je určen nejen studentům a pedagogům, ale i všem vzdělávacím, neziskovým i dobrovolnickým či nevládním organizacím.⁴⁰

3.7.1 Studijní zahraniční pobyty

Národní agentura pro evropské vzdělávací programy (NAEP), jež spadá pod Dům zahraničních služeb Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, existuje jako instituce, která zajišťuje vzdělávání a spolupráci na mezinárodní úrovni. Je jakýmsi informačním systémem, který koordinuje realizaci podporovaných vzdělávacích programů, klade důraz na české školství a poskytuje informační dokumenty.

3.7.2 Program celoživotního učení - Lifelong Learning Programme

Výše uvedený program vstoupil v platnost dne 14. 12. 2006 na základě rozhodnutí Evropského Parlamentu a Rady č. 1720/2006/ES.⁴¹ Na svých internetových stránkách⁴² NAEP popisuje členění nejznámějších odvětvových programů: Erasmus, Comenius, Leonardo da Vinci, Grundtvig a průřezový program. Všechny tyto programy spojují prioritní cíle, kterými jsou informovanost, kooperace a podpora cizích jazyků. Dalšími vzdělávacími programy, jimiž se NAEP zabývá, jsou Jean Monet či SVES. Do tohoto programu patří všech 27 členů Evropské unie, dále členové ESVO a EHP (Evropský hospodářský prostor) - Norsko, Švýcarsko, Lichtenštejnsko a Island. Program Celoživotního vzdělávání lze tedy rozřadit do pěti následujících odvětvových podprogramů:

- Erasmus
- Comenius
- Leonardo da Vinci
- Grundtvig
- Průřezový program.

Erasmus

---

⁴⁰ *Evropa: přehled právních předpisů EU*. [online]. [cit. 13-11-13] Dostupné na [www: http://europa.eu/legislation_summaries/education_training_youth/general_framework/c11082_cs.htm](http://europa.eu/legislation_summaries/education_training_youth/general_framework/c11082_cs.htm)

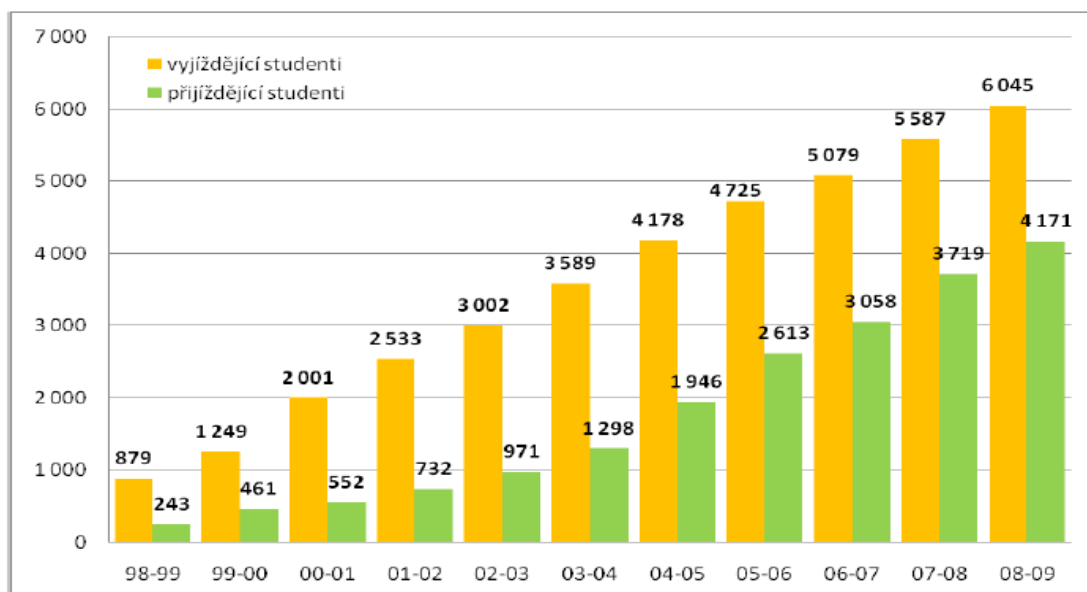
⁴¹ *NAEP*. [online]. [cit. 04-10-12] Dostupné z [www: http://www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=17&](http://www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=17&)

⁴² *NAEP*. [online]. [cit. 05-10-12] Dostupné z [www: http://www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=17&](http://www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=17&)

Tento vzdělávací studijní program patří mezi nejznámější a je zaměřen především na mobilitu studentů. Je nedílnou součástí života mnoha studentů po celé Evropě. Uplynulo již 25 let od založení programu a v roce 2013 tedy slavil Erasmus výročí čtvrt století. Jedná se o jeden ze vzdělávacích programů, jenž z velké části přispěl k modernizaci evropského tericiárního vzdělávání. Mezi prioritní cíle programu Erasmus patří:

- zlepšit kvalitu a zvýšit objem mobility studentů a zaměstnanců v rámci Evropy, a přispět tak k dosažení toho, aby se do roku 2012 zúčastnily mobility studentů v rámci programu Erasmus a programů, které mu předcházely, alespoň 3 miliony osob;
- zlepšit kvalitu a zvýšit objem multilaterální spolupráce mezi vysokoškolskými institucemi v Evropě;
- zvýšit úroveň transparentnosti a slučitelnosti kvalifikací vysokoškolského vzdělávání v Evropě;
- zlepšit kvalitu a zvýšit objem multilaterální spolupráce mezi vysokoškolskými institucemi a podniky v Evropě.⁴³

Graf č. 1: Program ERASMUS – ČR – Vývoj mobilit studentů v letech 98/99 – 08/09

Zdroj: Dostupné z NAEP⁴⁴.

⁴³ NAEP – Erasmus. [online]. [cit. 05-10-12] Dostupné z www: http://www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=34&

⁴⁴ NAEP. [online]. [cit. 05-10-12] Dostupné z www: <http://url?sa=t&rct=j&q=v%C3%BDvoj%20erasmus&source=web&cd=1&sqi=2&ved=0CCEQFjAA&url=h>

Z grafu č. 1 vyplývá, že během let 1999 – 2009 počet příjíždějících do ČR (4 171 studentů), i počet vyjíždějících do zahraničí (6 045 studentů), vykazoval poměrně stejný trend – neustálou expanzi. V akademickém roce 2010/2011 počet příjíždějících studentů do ČR činil 5 198, a to nejčastěji ze zemí jako je Španělsko, Francie, Polsko, Turecko a Slovinsko. Taktéž počet odjíždějících studentů se zvýšil v roce 2010/2011 na počet 6 433, kteří v tomto roce nejvíce mířili do Německa, Francie, Španělska, Spojeného Království a Portugalska. Mezi 5 top univerzitami, které nejvíce vypravují studenty a zřizují studentské mobility ve velkém počtu, patří Univerzita Karlova (1042 studentů), Masarykova univerzita (884), České vysoké učení technické v Praze (452), Univerzita Palackého v Olomouci (431) a Vysoká škola ekonomická v Praze (324). Celková průměrná doba studentských mobilit naměřená za rok 2010/2011 dosahovala v průměru 5,9 měsíců. V roce 2010/2011 byl vyměřen podíl vyjíždějících studentů ku celkovému počtu studentů, který činí 1,47 %, a celkový rozpočet pro zahraniční mobility v rámci programu Erasmus 9 722 000 EUR.⁴⁵ Z uvedených informací lze poukázat na nesporný fakt, že v posledním desetiletí ustavičně expanduje zájem o program Erasmus.

Comenius

Jedná se o vzdělávací program, jenž je zaměřen na žáky a lektory mateřských, základních a středních škol. Podporuje aktivity umožňující žákům starším 15 let, studentům vysokých škol pedagogického zaměření a zaměstnancům v oblasti vzdělávání účastnit se studijních pobytů, stáží, či kurzů. V současné době jsou členy všechny státy Evropské unie, země EEA/EFTA (Norsko, Island, Lichtenštejnsko, Švýcarsko) a kandidátskými zeměmi jsou Turecko a Chorvatsko.⁴⁶ Na webových stránkách NAEP se uvádí, že náplní práce studenta v programu Comenius jsou zejména:

- individuální mobility (výměnné pobyty, kurzy)
- podpora spolupráce (rozvoj vzdělávacích projektů)
- centralizované multilaterální projekty (zkušenosti a propagace programů)

---

ttp%3A%2F%2Fwww.naep.cz%2Fdownloadvariant.php%3Fgeneral_file_variant_id%3D4641%26a%3Ddocuments%26&ei=U9xuUOXtG4rFtAb4n4CIBg&usg=AFQjCNGULISWNMS-YZnWQFHEng-PW74ODA

⁴⁵ *European Commission*. [online]. [cit. 20-02-13] Dostupné na [www:](http://ec.europa.eu/education/erasmus/doc/stat/1011/countries/cz_en.pdf)

http://ec.europa.eu/education/erasmus/doc/stat/1011/countries/cz_en.pdf

⁴⁶ *NAEP*. [online]. [cit. 21-10-12] Dostupné z [www:](http://www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=19) http://www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=19

- centralizované tematické sítě (rozvoj vzdělávání, inovace, analýzy)
- doprovodné aktivity.

Leonardo da Vinci

Tento program je také součástí Evropského celoživotního vzdělávání. Dle MŠMT⁴⁷ program podporuje zejména zvýšení vzdělanosti, zájem o odborné vzdělávání a snaží se účastníky usměrňovat k získávání dalších důležitých kvalifikací a znalostí. Na webových stránkách NAEP⁴⁸ nabízí výběr z decentralizovaných (administrovaných Národní agenturou) či centralizovaných (administrovaných Výkonnou agenturou v Bruselu) aktivit. V níže uvedené Tabulce č. 1 jsou uvedeny země, které jsou zapojeny v programu Leonardo da Vinci. V roce 2012 bylo v programu zapojeno všech 26 evropských zemí, země ESVO (Norsko, Island a Lichtenštejnsko) a Turecko. Celkem třicet zemí, přičemž nově zapojené v roce 2012 se stalo Chorvatsko.

Tabulka č. 1: Země zapojené v programu Leonardo da Vinci (rok 2012)

26 členských států Evropské unie, Turecko; 3 země ESVO - Norsko, Island, Lichtenštejnsko	
Nově zapojené:	Chorvatsko

Zdroj: NAEP. [online]. [cit. 21-10-12] Dostupné z [www: http://www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=62&](http://www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=62&)

Grundtvig

Tento podprogram zaměřuje svou činnost především na vzdělávání dospělých jedinců. Věnuje se mobilitám osob (stáže, studijní pobyty, vzdělávací kurzy), kooperaci či nejrůznějším dobrovolnickým akcím. To se týká zejména pedagogů, školitelů, všech pracujících zaměstnanců i organizací ve vzdělávacím odvětví, kam se řadí například školní instituce, asociace, podniky, neziskové organizace či centra soustřeďující se na oblast výzkumu apod.⁴⁹

⁴⁷ MŠMT. [online]. [cit. 21-10-12] Dostupné z [www: http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/ridici-vybor-programu-leonardo-da-vinci](http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/ridici-vybor-programu-leonardo-da-vinci)

⁴⁸ NAEP. [online]. [cit. 21-10-12] Dostupné z [www: http://www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=62&](http://www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=62&)

⁴⁹ NAEP. [online]. [cit. 13-11-13] Dostupné na [www:http://www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=63&](http://www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=63&)

Průřezový program

Průřezový program se zabývá aktivitami, jako jsou studijní návštěvy po celém území Evropy. Jedná se o program SVES 1 a SVES 2 (Study Visit for Educational Specialists). Hlavním záměrem je podpora jazykových schopností, kooperace a inovace politik, služeb a pedagogiky.⁵⁰

Obr. č. 1: Logo Erasmus+⁵¹

„*Changing lives. Opening minds*“

Dne 19. 11. 2013 byl schválen nový program Evropské unie pro období 2014 – 2020 pro odbornou přípravu, vzdělání, dobrovolnickou činnost a sport, který nahrazuje programy jako je například Erasmus, Grundtvig, Leonardo či Mládež v akci. Hlavním cílem tohoto programu je rozvoj vzdělávacích systémů. Co se týče struktury programu Erasmus+, ta je rozdělena do tří úrovní, a to na mobility jedinců, spolupráci pro inovaci a výměnu dobré praxe a podpory politických reforem.⁵² Evropská unie udělila grant ve výši až 14,7 miliard EUR a poskytuje podporu zejména pro posílení dovedností, odbornou přípravu, dobrovolnictví a poprvé i sport. V poslední oblasti se bude snažit zamezit nekalým praktikám jako je manipulace s výsledky, rasismus či doping.⁵³ Tento program umožňuje studentům absolvovat studium v zahraničí (což se týká i učňů, studentů středních i vysokých škol) i na celý magisterský program. Řada institucí, včetně sportovních organizací, získá finanční podporu i na vzdělávání pedagogů, mistrů, školitelů, kteří pracují s mládeží. Finanční pomoc od Evropské unie přispívá k rozvoji pracovních vědomostí, výuce jazyků, rozvoji inovací v oblasti informačních technologií, podnikatelských záměrů, korektního řízení ve sportovní sféře.

---

⁵⁰ *Evropská Unie*. [online]. [cit. 13-11-13] Dostupné na [www: http://europa.eu/legislation_summaries/education_training_youth/general_framework/c11082_cs.htm](http://europa.eu/legislation_summaries/education_training_youth/general_framework/c11082_cs.htm)

⁵¹ *Mládež v akci*. [online]. [cit. 17-02-14] Dostupné na [www: http://www.mladezvakci.cz/erasmusplus/propagace/](http://www.mladezvakci.cz/erasmusplus/propagace/)

⁵² *Mládež v akci*. [online]. [cit. 17-02-14] Dostupné na [www: http://www.mladezvakci.cz/erasmusplus/](http://www.mladezvakci.cz/erasmusplus/)

⁵³ *Evropská komise*. [online]. [cit. 17-02-14] Dostupné na [www: http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/index_en.htm](http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/index_en.htm)

3.7.3 Financování Programu celoživotního učení

Tabulka č. 2: Financování Programu celoživotního učení

Podprogram	Rok/EUR				
	2007	2008	2009	2010	2011
Erasmus	7 712 739	9 679 584	9 016 000	9 722 000	10 873 000
Comenius	2 555 346	2 887 000	3 425 716	3 473 950	3 269 000
Leonardo da Vinci	4 215 287	4 714 000	5 140 541	5 450 000	6 396 000
Grundtvig	487 514	536 000	933 809	987 000	864 000
Průřezový program	74 382	98 310	91 000	91 000	93 000
Celkově	15 045 268	17 914 894	18 607 066	19 723 950	21 495 000

Zdroj: ZPRÁVA O ÚČASTI ČESKÉ REPUBLIKY V PROGRAMU CELOŽIVOTNÍHO UČENÍ 2007 - 2011⁵⁴, upraveno autorkou

Z výše uvedené tabulky č. 2 lze konstatovat, že Evropská komise neustále navyšuje v jednotlivých letech finanční prostředky na podporu Programu celoživotního učení. V roce 2007 bylo poskytnuto tomuto vzdělávacímu programu celkově 15 045 268 EUR. V následujícím roce 2008 se podpora zvýšila o 19,07 % (celkem o 2 869 626 EUR). V obou případech byla vždy největší část podpory poskytována podprogramu Erasmus, jež v roce 2007 činila 7 712 739 EUR a v roce následujícím byla o 1 966 845 EUR vyšší. Podprogramy Comenius či Leonardo získaly oproti Erasmu výrazně nižší příspěvek, nemluvě o Průřezovém programu, který byl podporován pouze v řádech několika desetitisíců EUR. V roce 2009 byl opět zaznamenán mírný růst o 3,86 % na celkovém grantu (v porovnání s rokem 2008), a to na 18 607 066 EUR. U podprogramů Comenius, Leonardo, Grundtvig lze konstatovat růst finančních prostředků, zejména u Grundtvigu (na 933 809 EUR), naopak u podprogramu Erasmus a Průřezového programu podpora oproti předešlému roku klesla. Nejvyšší grant byl získán v roce 2011, kdy byl vyčíslen na celkem 21 495 000 EUR, což tvoří nárůst o 8,98 %. Nepatrně nižší podporu získaly program Comenius (o 204 950 EUR méně) společně s Grundtvig (o 123 000 EUR méně) a ostatní

⁵⁴ Zpráva o účasti ČR v programu Celoživotní učení 07-11. [online]. [cit. 03-02-14] Dostupné na [www: http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/zprava-o-ucasti-ceske-republiky-v-programu-celozivotniho-1](http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/zprava-o-ucasti-ceske-republiky-v-programu-celozivotniho-1)

programy získaly opět vyšší granty v komparaci s rokem 2010. Značná podpora se poskytuje především programu Erasmus, který je studentům nejvíce známý a je hojně studenty využíván. Jeho granty se každoročně navyšují, aby uspokojily zvyšující se poptávku. Programy Jean Monet a Erasmus dofinancovává MŠMT ve spolupráci s Národní agenturou. Tyto instituce pak žádá rektor každé vysoké školy o grant pro podprogram Erasmus, který je následně poskytnut zájemcům (studentům) o Erasmus. Pokud studenti splňují dané předpoklady pro výběr do programu, budou jim následně poskytnuta stipendia a s pomocí dofinancování těchto programů pak bude umožněno odcestovat i sociálně slabším studentům. Napomáhají zde i příspěvky ze státního rozpočtu, které činily v roce 2011 až 262 637 589 Kč pro podprogram Erasmus. Pro podprogram Jean Monet však nebyla výše ze státního rozpočtu v roce 2011 realizována.⁵⁵

3.8 Systém ECTS

Systém ECTS (European Credit Transfer and Accumulation System) je vysokoškolský evropský kreditní systém, vytvořený na základě zahraničního programu Erasmus. Byl přijat roku 1989 Evropskou komisí a je používán v celé oblasti Evropského prostoru vysokoškolského vzdělávání. K jeho dodržování se zavázaly země, které podepsaly evropskou sjednocovací dohodu (Boloňský proces). Cílem kreditního systému je zejména zjednodušit hodnocení, uznávat kvalifikace a umožnit tak studentům intenzivnější mobilitu do světa. Termín *kredit*, jak je uvedeno v příručce⁵⁶, vyjadřuje určitou pracovní vytiženost studenta, jejímž prostřednictvím dosáhne stanovených výsledků učení.

„Pracovní zátěž vyjadřuje dobu, kterou student běžně potřebuje k tomu, aby dokončil všechny činnosti související s učením (přednášky, semináře, projekty, praktické práce, samostudium a zkoušky), které jsou nutné pro dosažení očekávaných výstupů z učení.“⁵⁷

Z definice vyplývá, že kredity vyjadřují pouze pracovní období studenta, nikoliv tématické aspekty studia. Ve významu vzdělávacích výstupů se autoři odlišují, avšak všechny koncepce se shodují v tom, že se jedná o to, co má student znát a má být schopný

---

⁵⁵ Zpráva o účasti ČR v programu Celoživotní učení 07-11. [online]. [cit. 17-02-14] Dostupné na [www: http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/zprava-o-ucasti-ceske-republiky-v-programu-celozivotniho-1](http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/zprava-o-ucasti-ceske-republiky-v-programu-celozivotniho-1)

⁵⁶ EVROPSKÁ KOMISE., *Příručka pro uživatele ECTS*. Brusel: 2009, ISBN 978-80-87335-21-5

⁵⁷ EVROPSKÁ KOMISE., *Příručka pro uživatele ECTS*. Brusel: 2009, ISBN 978-80-87335-21-5

učinit. Získané výsledky učení tedy zahrnují schopnosti, dovednosti a znalosti, jež by měl student po absolvování vysoké školy ovládat a uplatňovat v praxi. Během jednoho akademického roku student získává 60 kreditů ECTS, kde jeden kredit odpovídá zhruba 25-30 hodinám práce⁵⁸. Počet kreditů za určitý předmět je podmíněn jeho náročností a pracovní zátěží studenta. Kredity jsou přidělovány po absolvování dané aktivity a rovněž mohou být transponovány z jednoho studijního programu do jiného. K evropskému kreditnímu systému byla vytvořena klasifikační stupnice A-E (úspěšné absolvování zkoušky) a FX, F (neúspěšné absolvování).

3.9 Současný stav vzdělávání v ČR

MŠMT na svých webových stránkách⁵⁹ uvádí, že k datu 4. 9. 2012 je v České republice evidováno 26 veřejných vysokých škol, 46 soukromých a 2 státní vysoké školy. Z toho 24 veřejných vysokých škol, 2 státní (Univerzita obrany a Policejní akademie ČR v Praze) a 3 ze soukromých vysokých škol (Univerzita Jana Amose Komenského, s.r.o., Metropolitní univerzita Praha, o.p.s., Vysoká škola finanční a správní, o.p.s.) se řadí mezi univerzitní typ, zatímco do neuniverzitních patří zbylé 2 veřejné vysoké školy (Vysoká škola polytechnická Jihlava a Vysoká škola technická a ekonomická v Českých Budějovicích) a zbývajících 43 soukromých vysokých škol.⁶⁰ Dle obrázku č. 2, znázorněném níže, lze konstatovat, že největší koncentrace vysokých škol je v hlavním městě Praha (37 vysokých škol), dále pak ve druhém největším městě v Brně, Ostravě a v Českých Budějovicích. Ostatní vyznačená místa představují například pouze jednu vysokou školu ve městě či kraji.

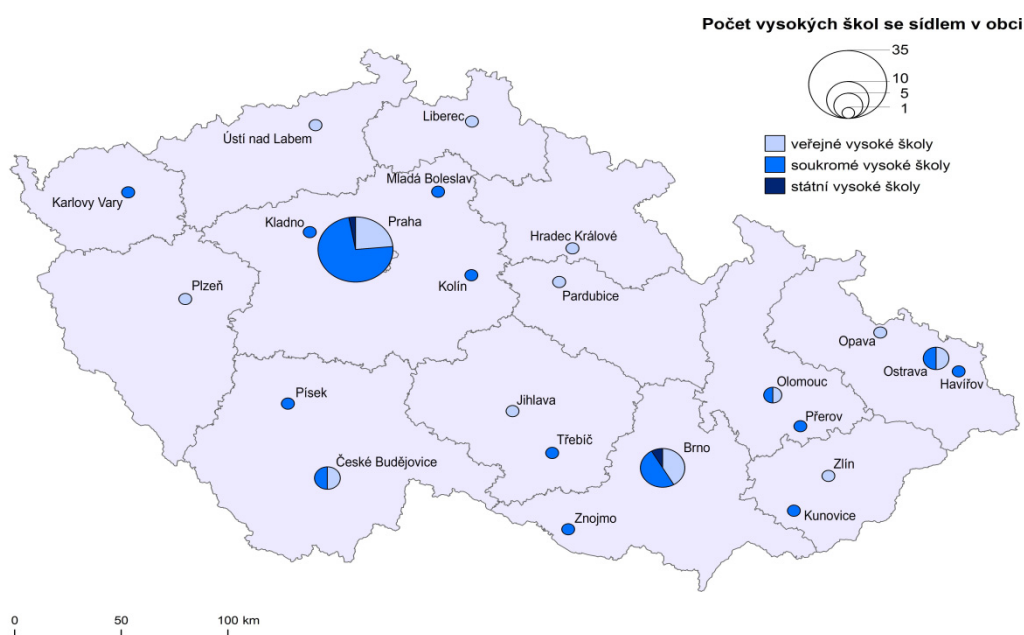
⁵⁸ EVROPSKÁ KOMISE., *Příručka pro uživatele ECTS*. Brusel: 2009, ISBN 978-80-87335-21-5

⁵⁹ MŠMT. [online]. [cit. 04-09-12] Dostupné na www: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/prehled-vysokych-skol>

⁶⁰ MŠMT - *Výroční zpráva o stavu vysokého školství v ČR za rok 2011*. [online]. [cit. 03-02-14] Dostupné na www: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/vyrocní-zpráva-o-stavu-vysokeho-skolstvi-za-rok-2011>

Obrázek č. 2 - Přehled územního rozdělení veřejných, soukromých a státních vysokých škol⁶¹

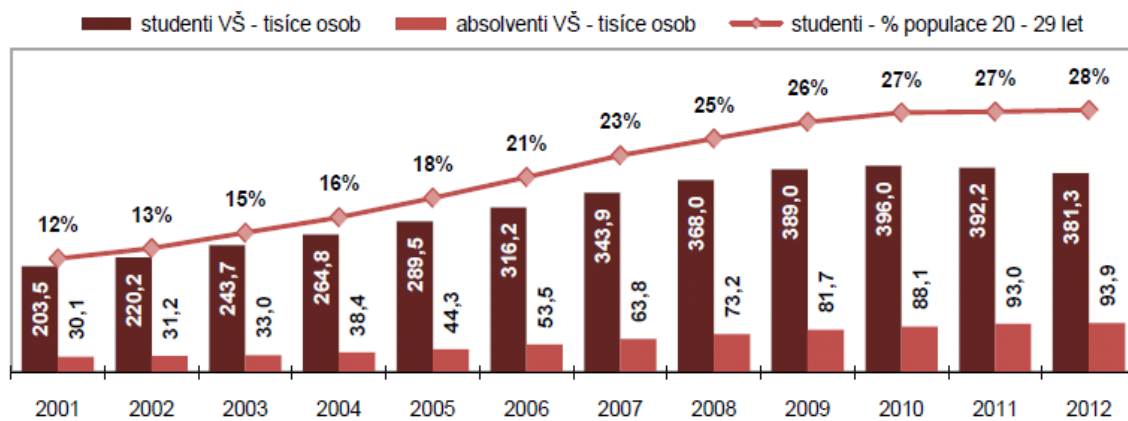
Zdroj: MŠMT - Výroční zpráva o stavu vysokého školství v ČR za rok 2011

Od roku 2010 dochází k postupnému klesání počtu studentů vysokých škol, což bylo dáno rozhodnutím MŠMT. V akademickém roce 2012/2013 počet studentů na vysokých školách dle ČSÚ⁶² činil celkem 384 997, z toho 282 153 studujících denně a 102 844 kombinovaně a distančně. V porovnání s rokem 2001 (viz Graf č. 2), kdy podíl vysokoškoláků byl 12 %, se v roce 2012 podíl studentů na vysokých školách více než zdvojnásobil na 28 %. V tomto sledovaném období lze konstatovat, že počet studentů na vysokých školách má neustále rostoucí charakter, s čím souvisí i počet absolventů, který v roce 2012 činil 93 900. Největší změna byla zaznamenána v nárůstu studujících žen v roce 2012 (56 %), zatímco v roce 2001 jasně převažovali studující muži a ženy tvořily podíl 51 %. Počet vysokoškolsky vzdělaných osob vykazoval v tomto sledovaném období rostoucí trend, avšak v budoucnu je možné, že tento počet bude mírně omezen kvůli rozhodnutí vlád ohledně snížení celkového počtu studentů na vysokých školách.

⁶¹ MŠMT - Výroční zpráva o stavu vysokého školství v ČR za rok 2011. [online]. [cit. 03-02-14] Dostupné na www: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/vyrocní-zprava-o-stavu-vysokeho-skolstvi-za-rok-2011>

⁶² Český statistický úřad: Veřejná databáze. [online]. [cit. 03-02-14] Dostupné na www: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislotab=VZD0030CU&&kapitola_id=17

Graf č. 2: Studenti a absolventi vysokých škol v ČR ⁶³

Zdroj: ČSÚ

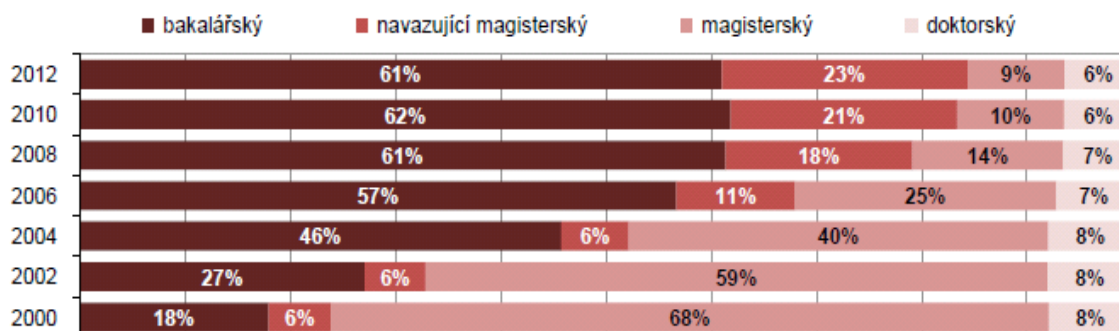
Z grafu č. 3 vyplývá, že od roku 2002 se navýšil počet studentů zapsaných v bakalářských studijních programech (až na 61 %) a zároveň se navyšoval i počet studentů zapsaných v navazujících magisterských programech (až na 23 % v roce 2012) a 9 % v magisterských, což je způsobeno zavedením třístupňového vzdělávání na vysokých školách. Bohužel zatímco se počty studentů v bakalářských a magisterských studijních programech neustále zvyšují, počty zájemců o doktorské studium se od roku 2000 neustále snižují. Dne 7. 7. 2012 se dle zdroje⁶⁴ MŠMT dohodlo s veřejnými vysokými školami na snížení počtu studentů v akademickém roce 2012/2013 o 5 % a přijatých studentů do prvních ročníků až o 10 %, a to především z důvodu zvýšení kvality vysokoškolského studia a upevnění rozpočtu vysokých škol. Tento verdikt se netýká doktorských studijních programů.

⁶³ ČSÚ. [online]. [cit. 03-02-14] Dostupné na www:

[http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/studenti_a_absolventi_vysokych_skol_v_cr_celkem/\\$File/1_vs_student_i_celkem_12.pdf](http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/studenti_a_absolventi_vysokych_skol_v_cr_celkem/$File/1_vs_student_i_celkem_12.pdf)

⁶⁴ MŠMT. [online]. [cit. 05-09-12] Dostupné na www: <http://www.msmt.cz/pro-novinare/msmt-a-vysoke-skoly-se-dohodly-na-limitu-poctu-studentu-2012>

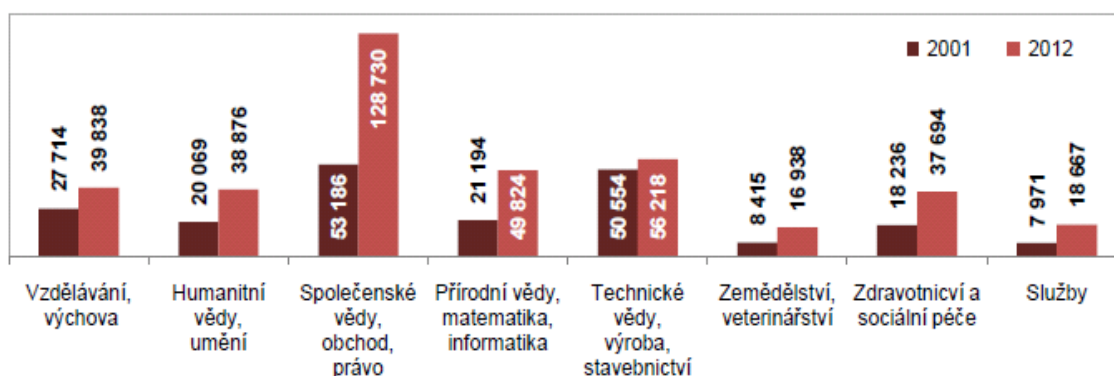
Graf č. 3: Struktura studentů vysokých škol podle typu studijního programu ⁶⁵

Zdroj: ČSÚ

V roce 2010 s 56 % převažovaly ve vysokoškolském studiu ženy. Ženy se uplatňují zejména v oblastech zdravotnictví, v oblastech humanitně zaměřených a v pedagogice, zatímco muži převažují především v technických oborech, stavebnictví či informatice. Největší zájem, jak udává graf č. 5, je o obory obchodního a ekonomického směru, práva či společenských věd, kde byl oproti roku 2001 zaznamenán vysoký nárůst (až o 75 544 studentů více v roce 2012). Poslední příčku, s nejmenším počtem studentů v roce 2012, obsadily obory v odvětví zemědělství a veterinární medicíny. To může být způsobeno tím, že dnešní import zahraničních produktů do ČR je z velké většiny levnější než domácí české produkty, čímž neustále klesá zájem o české zemědělství. To se také odráží ve vzdělání zemědělských oborů.

Graf č. 4: Studenti vysokých škol podle oborů vzdělávání v ČR ⁶⁶

Zdroj: ČSÚ

⁶⁵ ČSÚ. [online]. [cit. 03-02-14] Dostupné na [www](http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/studenti_a_absolventi_vysokych_skol_v_cr_celkem/$File/1_vs_studenti_celkem_12.pdf):

[http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/studenti_a_absolventi_vysokych_skol_v_cr_celkem/\\$File/1_vs_studenti_celkem_12.pdf](http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/studenti_a_absolventi_vysokych_skol_v_cr_celkem/$File/1_vs_studenti_celkem_12.pdf)

⁶⁶ ČSÚ. [online]. [cit. 03-02-14] Dostupné na [www](http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/studenti_a_absolventi_vysokych_skol_v_cr_celkem/$File/1_vs_studenti_celkem_12.pdf):

[http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/studenti_a_absolventi_vysokych_skol_v_cr_celkem/\\$File/1_vs_studenti_celkem_12.pdf](http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/studenti_a_absolventi_vysokych_skol_v_cr_celkem/$File/1_vs_studenti_celkem_12.pdf)

Velký ohlas v letech minulých zaznamenal fakt, že podíl vysokoškolsky vzdělaných lidí na celkové populaci v ČR byl oproti zahraničí nižší, tudíž v tomto ohledu byl celkový trend zvyšování absolventů vysokých škol do roku 2010 pozitivní změnou. Vznikaly však stále nové a nové vysoké školy, studenti měli větší možnosti výběru a některé vysoké školy studenty přijímaly i bez přijímacího řízení. Zvyšování počtu vysokých škol a navyšování studentů však mělo i negativní dopady, což má za následek kvalitativní úpadek českého školství. Je však zcela jisté, že tento problém bude částečně řešen na trhu práce, jelikož mnoho absolventů, například v oborech společenských věd, obchodu a práva (Graf č. 4), jednoduše nezíská uplatnění.

4 Analytická část - vzdělávací politika v zemích EU

Terciární vzdělávání je hlavním ukazatelem, zda země vytváří dynamickou a kvalitní vzdělávací úroveň. Expanze vzdělávací politiky by měla vést ke zvyšování úrovně vzdělávání, případně k pokusu o další nárůst či zdokonalení. V této části práce je popsána komparace některých aspektů vysokoškolského vzdělávání, která je provedena z následujících hledisek:

- *kvalita terciárního vzdělávacího systému*
- *struktura systému terciárního vzdělávání*
- *financování vysokých škol*
- *procento zaměstnanosti osob s terciárním vzděláním*
- *využívání programu Erasmus.*

4.1 Porovnání vybraných zemí z hlediska kvality terciárního vzdělávacího systému

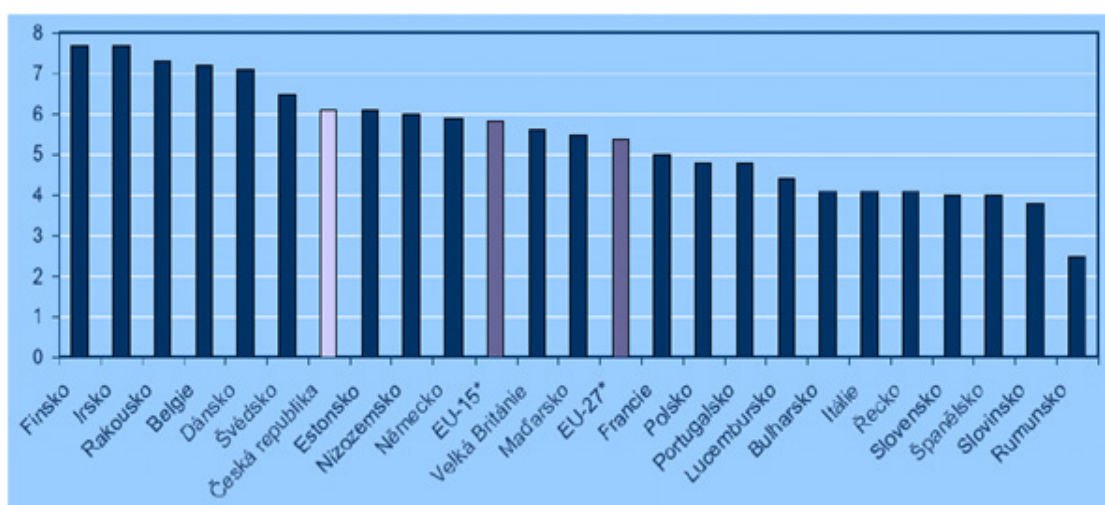
Na uvedeném grafu č. 5 lze spatřit porovnání z hlediska kvality terciárního vzdělání pro konkurenceschopnou ekonomiku. Hodnotící stupnice je 0 – 10 bodů, přičemž nula je nejnižším hodnocením a počet deset nejvyšším hodnocením. Obecný průměr zemí EU je vyčíslen přibližně úrovní 5,4 bodů. Mezi státy, které vynikají v kvalitě terciárního vzdělávání, patří jednoznačně Finsko a Irsko, které získalo v hodnocení necelých 8 bodů a řadí se mezi evropskou špičku. Co se však týče zemí porovnávaných v této práci, nejlépe se umístila se 7 body skandinávská země – Dánsko. Jedná se o zemi prosperující jak ekonomikou, tak i vzděláním a může být mnohým zemím inspirací. Skandinávské země obecně přispívají do vzdělávání nemalými výdaji. Konkrétně z dánského království plynou do sektoru vzdělávání vysoké finanční prostředky a to je taktéž možné sledovat v tabulce č. 3 na straně 45 (celkem 8,8 % HDP v roce 2010, z toho do VŠ 2,4 % HDP⁶⁷). Kvalitní terciární vzdělání můžeme nacházet i v České republice, která se svým hodnocením 6 bodů předběhla v roce 2006 Řecko i Německo. Avšak Německo nezaostává za Českou republikou v takové míře jako Řecko. To se řadí mezi státy s nejméně kvalitním terciárním

---

⁶⁷ *Vysoké školství ve světě*. [online]. [cit. 23-02-14] Dostupné na [www: http://vsmonitor.wordpress.com/category/2-clanky-podle-lokalizace/vsechny-zeme/dansko/](http://vsmonitor.wordpress.com/category/2-clanky-podle-lokalizace/vsechny-zeme/dansko/)

vzděláním. Obecně lze říci, že fiskální krize z roku 2008 narušila i příliv finančních prostředků do vzdělávání. V případě Řecka se jedná o nízkou podporu ve financování, neustálé nepokoje ve školách, které probíhají i v současné době formou několikadenních stávek, kdy jsou školy zavřené. To má vliv i na řecké studenty, kteří se za těchto podmínek nemohou plně soustředit na studium. Období závěrečných zkoušek se pak může prodloužit i o několik měsíců, což vysvětluje fakt, že studenti řeckých vysokých škol mají k dispozici až 10 let na dostudování.

Graf č. 5: Kvalita terciárního vzdělání z hlediska potřeb konkurenceschopné ekonomiky (2006)

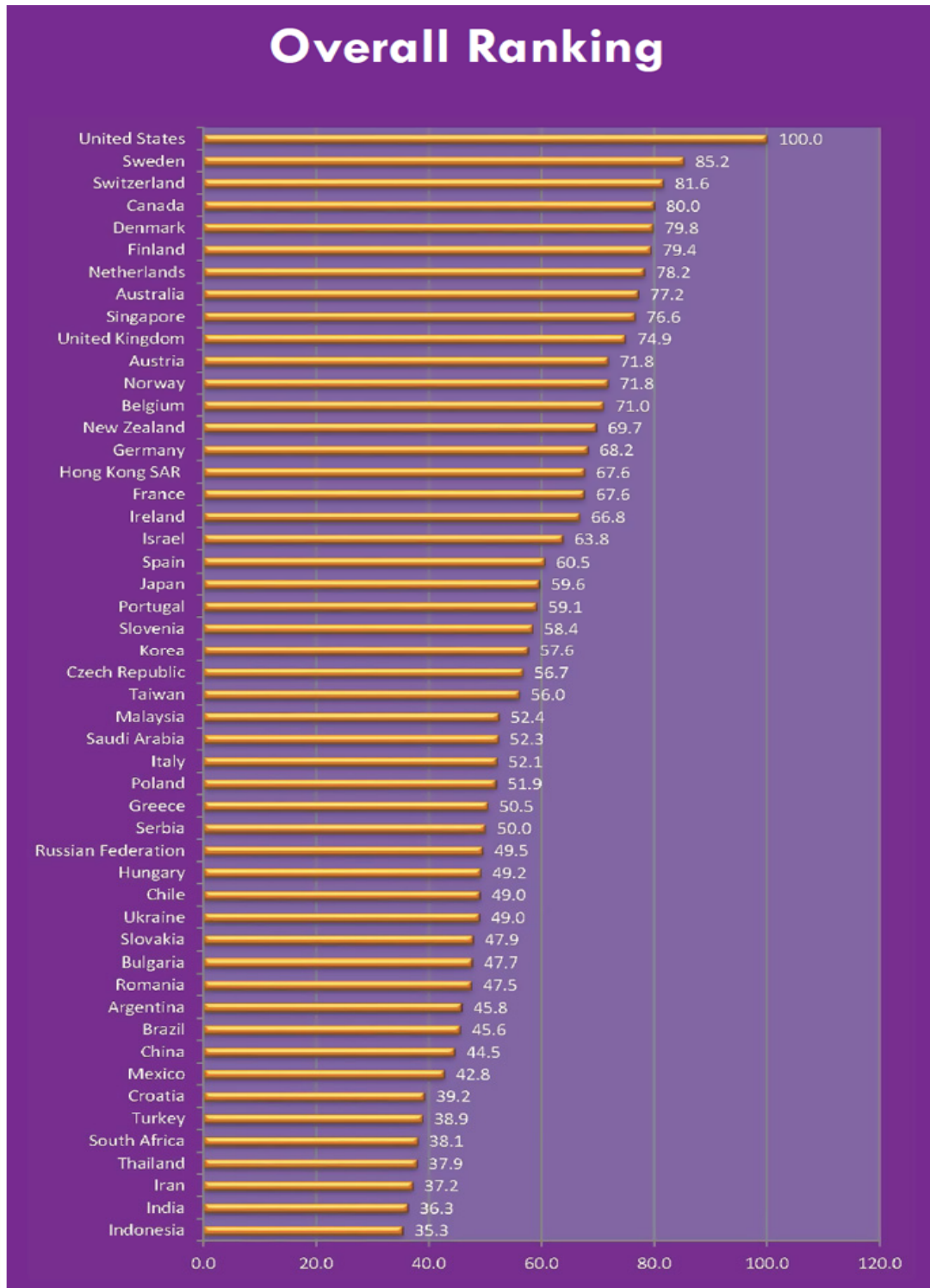
Zdroj: Euroskop. [online]. [cit. 13-11-13] Dostupné na [www: http://www.euroskop.cz/gallery/37/11326-vzdelani_a_trh_prace.pdf](http://www.euroskop.cz/gallery/37/11326-vzdelani_a_trh_prace.pdf)

Poslední výzkum, který připravil výzkumný ústav australské Univerzity v Melbourne⁶⁸, se zaměřoval na porovnání vysokoškolských systémů v padesáti zemích celého světa (viz str. 40). Dle 22 kritérií vzdělávacích systémů byl sestaven žebříček s umístěním VŠ systémů. Mezi daná kritéria patřilo například financování vzdělávání, výsledky výzkumného bádání či mezinárodní spolupráce vysokých škol apod. Na 5. místě ve světě a na 1. místě mezi vybranými zeměmi této komparace se umístilo Dánsko s celkovým hodnocením 79,8 bodů z možných 100 bodů. I v roce 2012, kdy byl proveden stejný výzkum, si Dánsko drží svou pozici v tomto žebříčku s 5. umístěním, což značí vysokou kvalitu skandinávského vzdělávání. Německo si oproti roku 2012, kdy získalo 17.

⁶⁸ *Vysoké školství ve světě*. [online]. [cit. 23-02-14] Dostupné na [www: http://vsmonitor.wordpress.com/2013/05/29/novy-zebricek-nejlepsich-vysokoskolskych-systemu/](http://vsmonitor.wordpress.com/2013/05/29/novy-zebricek-nejlepsich-vysokoskolskych-systemu/)

příčku, polepšilo a posunulo se na 15. místo (s 68,2 body). Česká republika obsadila 25. místo s 56,7 body. V porovnání s rokem 2012 si polepšila o jednu příčku ve světovém hodnocení. Řecko se v roce 2013 umístilo o 6 míst níže pod ČR (31. místo) s 50,5 body a celkově si pohoršilo oproti roku 2012, kdy bylo na 29. místě. Podle znázorněných grafů a výsledků studií předchází ve své kvalitě vzdělávacího systému Dánsko všechny vybrané země. Stát se podílí zejména na investování do výzkumu, inovací a vývoje, což znamená, že se produkuje velký počet výzkumných pracovníků v ekonomice. Co se týče Německa, spolu s Dánskem patří k zemím, které mají vysokoškolský systém na jedné z nejlepších úrovní v Evropě. Žebříček nejlepších vysokoškolských systémů je uveden níže.

Obr. č. 3: Žebříček nejlepších vysokoškolských systémů (2013)

Zdroj: *Vysoké školství ve světě*. [online]. [cit. 23-02-14] Dostupné na [www: http://vsmonitor.wordpress.com/2013/05/29/novy-zebricek-nejlepsich-vysokoskolskych-systemu/](http://vsmonitor.wordpress.com/2013/05/29/novy-zebricek-nejlepsich-vysokoskolskych-systemu/)

4.2 Porovnání vybraných zemí z hlediska struktury systému terciárního vzdělávání

Dánsko⁶⁹⁻⁷⁰

Dánská vzdělávací politika se vyznačuje historicky bohatou tradicí, dynamikou a inovačním potenciálem. Studium na univerzitách je od roku 2003 spravováno Zákonem Bekendtgørelse af lov om universiteter (Act of Universities), novelizovaným v roce 2007. V Dánsku je struktura klasifikována na univerzity a jiné vzdělávací instituce. Lze je dělit do tří základních skupin: na univerzity či instituce na univerzitní úrovni zaměřené na výzkum (nabízející bakalářské, magisterské a doktorské programy), univerzitní koleje (3 – 4,5 - leté profesní bakalářské programy - *Professionshøjskole*) a profesní vysokoškolské akademie ve spolupráci s univerzitami poskytující spojení s bakalářskými programy (2 – 2,5 - leté programy na *Erhvervsakademi*). Tamější univerzity nabízejí stejně jako v České republice bakalářské, navazující magisterské i doktorské studijní programy založené na výzkumné činnosti. Struktura je dána následovně:

- 3 - leté bakalářské studijní programy (BSc / BA) – 180 ECTS kreditů,
- 2 - leté Candidatus programy (MSc / MA) – 120 ECTS kreditů
- 3 - leté PhD programy – 180 ECTS kreditů.

Všechny univerzity jsou v Dánsku povinny používat mezinárodní kreditní systém ECTS. Univerzitní koleje jsou jakousi přípravou na profesní obor, ve kterém studenti aplikují teoretické poznatky. Jsou vhodné zejména pro odvětví průmyslu a obchodu. Studenti těchto vysokých škol mohou volit mezi bakalářským a akademickým profesním oborem. Dvouletý studijní program zaručuje studentům praxi v nejrůznějších firmách, účast na pracovních stážích v Dánsku i v Evropě. Po úspěšném absolvování studia smí absolvent používat titul „AP“ (*Erhvervsakademier*). Většina dánských škol nabízí bakalářské studium 3 - 4,5leté a umožňuje tak získat titul bakalář v oborech jako jsou například podnikání, informační technologie, ošetrovatelství, sociální práce a mnoho

---

⁶⁹ *Study in denmark.dk*. [online]. [cit. 25-10-12] Dostupné z www: <http://studyindenmark.dk/study-in-denmark/study-options>

⁷⁰ *SROVNÁVACÍ STUDIE LEGISLATIVNÍ ÚPRAVY SYSTÉMU TERCIÁRNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ*. Kolektiv autorů CSVŠ, v.v.i. Centrum pro studium vysokého školství, v.v.i. Praha, srpen: 2009 [PDF]. [cit. 25-10-12] Dostupné z www: http://www.csvs.cz/projekty/2009_zakazka_ipn-rtv/srovnaciv_studie_legislativni_upravy_systemu_TV1.pdf

jiných.⁷¹ Profesní vysokoškolské akademie jsou úzce spojovány s regionálními obchodními činnostmi v Dánsku. Doba studia trvá dva až dva a půl roku a zakončení je možné pouze s vypracováním tříměsíčního projektu.

Německo⁷²

V Německu je jistá komplikovanost v terciární sféře vzdělávání. V každé spolkové zemi existuje více zákonů, které se vztahují na vysokoškolské vzdělávání a spolkové země jsou za tyto zákony do určité míry zodpovědné. Obecně zde však platí Zákon o vysokých školách, Hochschulrahmengesetz, naposledy novelizován v roce 2004. Dle Dvořáčka⁷³ se terciární sektor v Německu člení na univerzity a další vysokoškolské instituce. Lze zde studovat na těchto typech terciárních institucí:

- Univerzity (*Universitäten*),
- Technické vysoké školy či univerzity (*Technische Hochschulen/Technische Universitäten*),
- Pedagogické vysoké školy (*Pädagogische Hochschulen*),
- Teologické vysoké školy (*Theologische Hochschulen*),
- Umělecké a hudební vysoké školy (*Kunst und Musikhochschulen*)
- Odborné vysoké školy (*Fachhochschulen*).

Existují zde i jiné formy terciárního vzdělávání jako jsou například armádní vysoké školy, odborné vysoké školy státní správy, obchodní akademie či odborné akademie. Tyto vysoké školy jsou zahrnuty v terciární sféře podle ISCED.

Nabídka studijních programů je následující:

- Bakalářské studijní programy - "Bakkalaureus" (3 - 4 roky),
- Magisterské studijní programy (1 – 2 roky),
- Dlouhé magisterské programy (maximálně 5 let)

---

⁷¹ *Educations.com: Study in Denmark*. [online]. [cit. 25-10-12] Dostupné z [www: http://www.educations.com/Study_in_Denmark_d735.html](http://www.educations.com/Study_in_Denmark_d735.html)

⁷² *SROVNÁVACÍ STUDIE LEGISLATIVNÍ ÚPRAVY SYSTÉMU TERCIÁRNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ*. Kolektiv autorů CSVŠ, v.v.i. Centrum pro studium vysokého školství, v.v.i. Praha, srpen: 2009 [PDF]. [cit. 25-10-12] Dostupné z [www: http://www.csvs.cz/projekty/2009_zakazka_ipn-rtv/srovnavaci_studie_legislativni_upravy_systemu_TV1.pdf](http://www.csvs.cz/projekty/2009_zakazka_ipn-rtv/srovnavaci_studie_legislativni_upravy_systemu_TV1.pdf)

⁷³ *Dvořáček: Vzdělávání v integrující se Evropě*. 1.vyd., Vysoká škola ekonomická v Praze. Praha: 2001.

U odborně zaměřených vysokých škol je řádná doba studia maximálně 4 roky a u ostatních vzdělávacích institucí nanejvýš 4,5 roku. Závěrečná zkouška je zakončena církevní zkouškou či státní zkouškou. Kreditní systém ECTS je zde plně funkční a studium v rámci zahraničních škol je zcela uznáváno.

Řecko⁷⁴

Řecko je se vzděláním spojováno od pradávna, ale první řecká univerzita vznikla až roku 1837. Dle tamní ústavy je vysokoškolské vzdělání výhradně na univerzitách, které jsou právníckými osobami, jsou podřízeny státu a jsou finančně podporovány vládou. Existují zde univerzity a technologické školy. Nejpodstatnějším rozdílem mezi těmito školami je fakt, že technologické školy mají charakter aplikovaný, čili jsou zaměřeny více prakticky. Terciární vzdělávání se v této destinaci rozděluje do dvou úseků: na **vysokoškolské** (Univerzity - A.E.I.), polytechnické a vyšší odborné školy výtvarného umění, zkratkou ASKT) a **technologické** (Vyšší technologické instituty, Vyšší odborné pedagogické školy, zkratkou T.E.I.). Platí zde kreditový systém a studovat je možné opět bakalářské i magisterské studijní programy. Bakalářské studijní programy⁷⁵ jsou:

- 3 – leté (180 ECTS kreditů) až 4 - leté bakalářské programy (240 ECTS kreditů) – Bachelor of Science (zkr. B.Sc.)
- 1 - leté (60 ECTS kreditů) až 2 – leté magisterské programy (120 ECTS kreditů)
- minimálně 3 – leté doktorské PhD programy.

Studenti, kteří úspěšně absolvují školy TEI, získávají titul *Ptychio* (Degree of Technological Education) a mohou nastoupit do zaměstnání či navázat na další studium na PhD programy.⁷⁶ Délka doktorských studijních programů se liší v závislosti na studijních oborech. Technicky zaměřené obory trvají většinou 3 roky, ale například v oblasti společenských věd může studium trvat až 6 let.⁷⁷ Struktura vzdělávacího systému v Dánsku, Německu, Řecku a ČR od nejnižšího stupně až k nejvyššímu stupni vzdělání je znázorněna na obrázku č. 4 – 7.

---

⁷⁴ Euroskop. cz. [online]. [cit. 13-11-13] Dostupné na www: <https://www.euroskop.cz/412/sekce/recko---studium-prace-cestovani/>

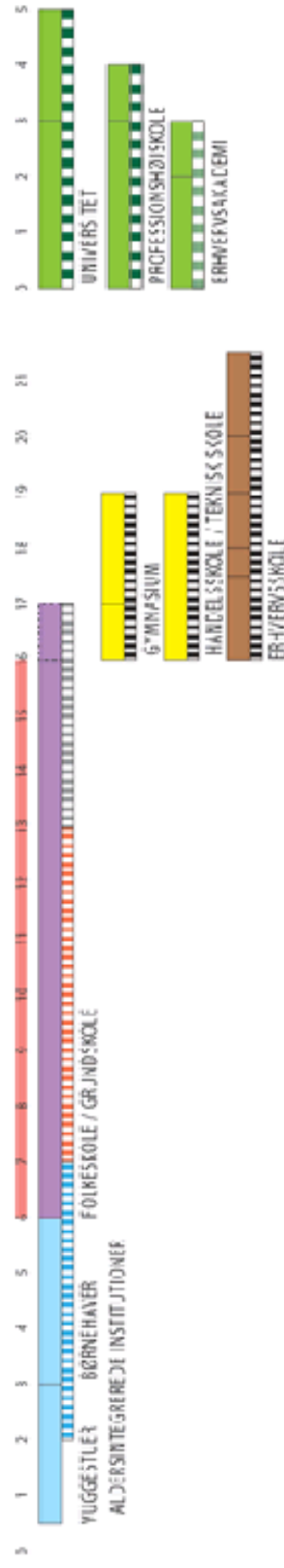
⁷⁵ Study in Europe.eu. [online]. [cit. 04-03-14] Dostupné na www: <http://www.studyineurope.eu/study-in-greece/bachelors>

⁷⁶ EKEP. [online]. [cit. 04-03-14] Dostupné na www: <http://www.ekep.gr/english/education/tritobathmia.asp>

⁷⁷ ScienceCareers. [online]. [cit. 23-02-14] Dostupné na www:

http://sciencecareers.sciencemag.org/career_magazine/previous_issues/articles/2002_03_08/nodoi.18357901705710791613

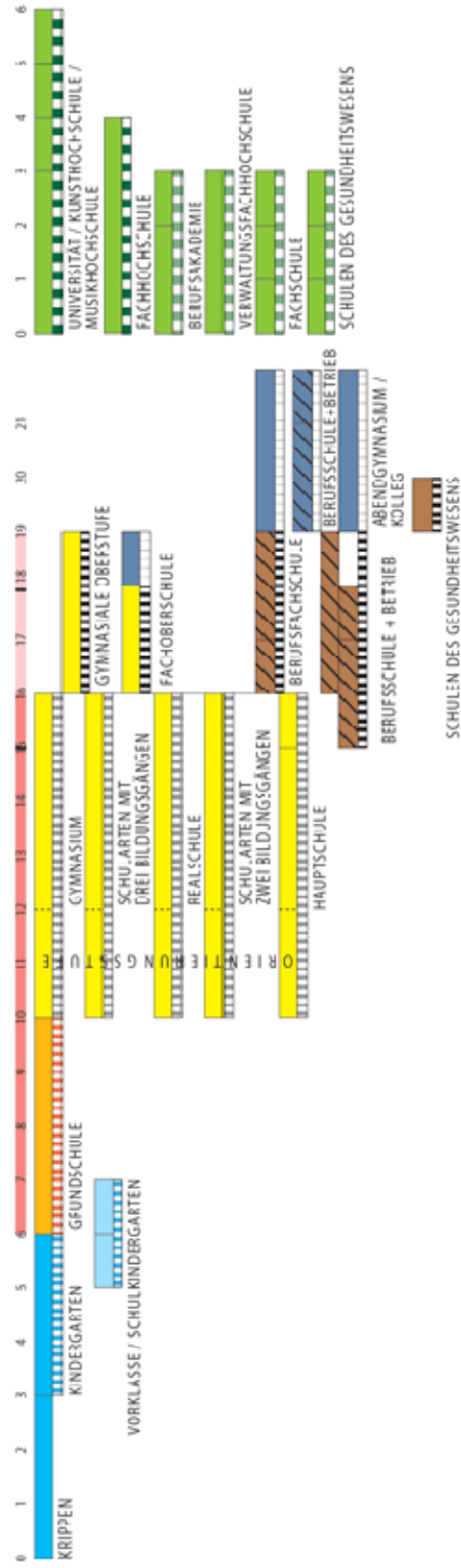
Obrázek č. 4: Struktura vzdělávacího systému v Dánsku.
Structure of the national education system 2012/13

Zdroj: Evropská komise. Dostupné z [www: https://webgate.ec.europa.eu/ipfifs/mwikis/eurydice/index.php/Denmark:Overview](https://webgate.ec.europa.eu/ipfifs/mwikis/eurydice/index.php/Denmark:Overview)

Obrázek č. 5: Struktura vzdělávacího systému v Německu.

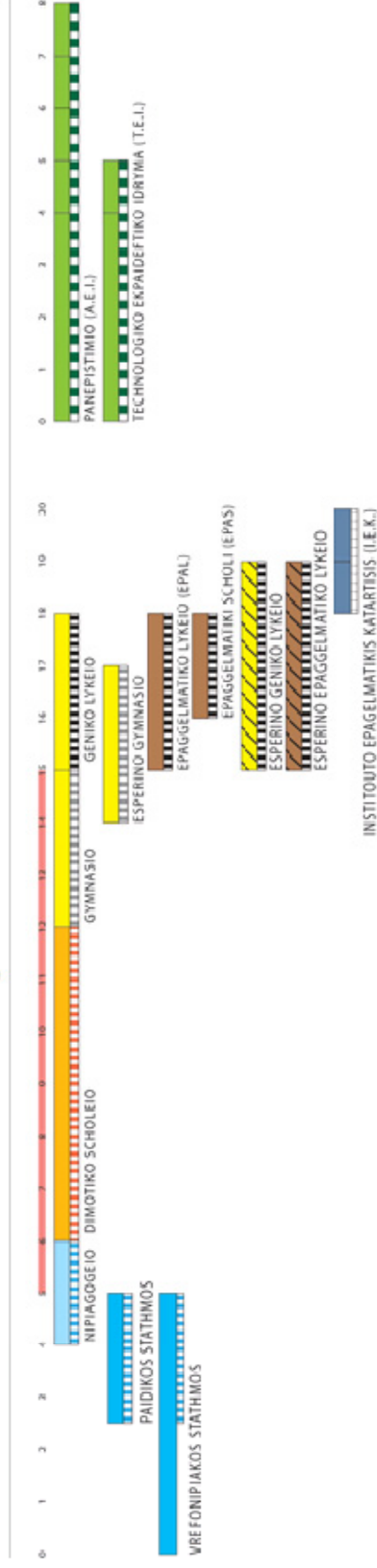
Structure of the national education system 2012/13

Zdroj: Evropská komise. Dostupné z [www: https://webgate.ec.europa.eu/ipfifs/mwikis/eurydice/index.php/Germany:Overview](https://webgate.ec.europa.eu/ipfifs/mwikis/eurydice/index.php/Germany:Overview)

Obrázek č. 6: Struktura vzdělávacího systému v Řecku.

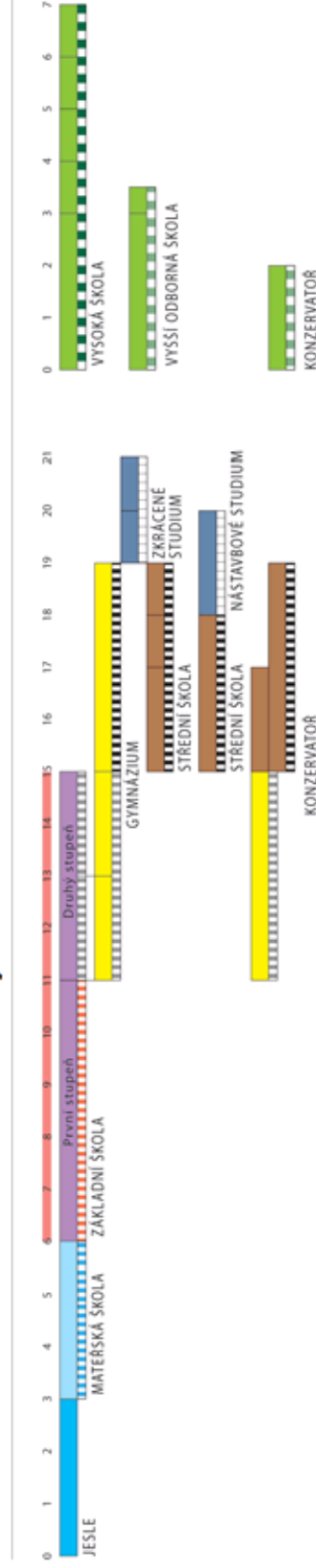
Structure of the national education system 2012/13

Zdroj: Evropská komise. Dostupné z [www: https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Greece:Overview](https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Greece:Overview)

Obrázek č. 7: Struktura vzdělávacího systému v České Republice.

Structure of the national education system 2012/13

Zdroj: Evropská komise. Dostupné z [www: https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Czech-Republic:Overview](https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Czech-Republic:Overview)

4.3 Porovnání vybraných zemí z hlediska financování vysokých škol

Každá země má své priority a financuje odvětví vzdělávání odlišně. V Evropské unii existují určité modely financování vzdělávání, které se dle zdroje⁷⁸ dělí podle rozsahu nákladů a výše subvencí studentům na:

- Model 1 – neplatí se zde školné, velké subvence poskytované studentům
- Model 2 – neplatí se zde školné, méně rozvinutý systém subvencí
- Model 3 – platí vysoké školné, méně rozvinutý systém subvencí
- Model 4 – platí se školné, velké subvence poskytované studentům.

Dánsko

Dánsko se řadí do zemí, kde se neplatí školné, pokud se ovšem jedná o studenta z Evropské unie. Výjimku také tvoří dospělí studenti, kteří školné platit musí, a to v takové výši, aby to pokrylo náklady na studium.⁷⁹ Země poskytuje studentům vysoké subvence, které jsou uděleny osobě starší 18 let. Jsou zde k dispozici i studentské půjčky, které student může splácet až po ukončení studia. Vzdělávací systém je zde financovaný zejména státem, kraji i obcemi. Vzdělávací instituce jsou státní nebo samosprávné. Samosprávné instituce využívají dotací přidělených státem, což tvoří většinu z celkových financí (až 80 %) či vlastních zdrojů. Dle vlády je financování v oblasti vzdělávání založeno na tzv. taxametrickém systému (*Taxameter system*), který spočívá v tzv. „*per capita grant*“, to znamená poskytnutí grantů na obyvatele (studenta). Výše grantů se odvíjí od počtu studentů, jejich aktivity, práci a dosažených výsledků během studia. Každá vysoká škola financovaná státem tak získává grant na základě rozdílných taxametrů, které jsou uzpůsobené i jiným typům škol.⁸⁰ Vysokoškolské instituce jsou spravovány Ministerstvem vědy, inovací a školství. Programy věnující se dánské obraně jsou řízeny Ministerstvem obrany a umělecké vzdělávací programy jsou řízeny Ministerstvem kultury. Stav finančních prostředků v Dánsku je ovlivněn zejména základním financováním státu

⁷⁸ SROVNÁVACÍ STUDIE LEGISLATIVNÍ ÚPRAVY SYSTÉMU TERCIÁRNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ. Kolektiv autorů CSVŠ, v.v.i. Centrum pro studium vysokého školství, v.v.i. Praha, srpen: 2009 [PDF]. [cit. 25-10-12] Dostupné z www: http://www.csvs.cz/projekty/2009_zakazka_ipn-rtv/srovnavaci_studie_legislativni_upravy_systemu_TV1.pdf

⁷⁹ *Centrum Pro Studium Vysokého Školství*. [online]. [cit. 19-07-13] Dostupné na www: http://www.csvs.cz/projekty/2009_zakazka_ipn-rtv/srovnavaci_studie_legislativni_upravy_systemu_TV1.pdf

⁸⁰ *EURYPEDIA: Funding in education*. [online]. [30-10-12] Dostupné z www: https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Denmark:Funding_in_Education

prostřednictvím ministerstev a ostatních grantů z EU, výzkumných rad či soukromníků. Granty na výzkum mohou být přidělovány na základě různých kritérií, jako je například počet studentů či počet doktorandů apod. Taktéž jsou v Dánsku přidělovány granty na podpůrné prostředky, jako je podpora muzeí, knihoven, zahrad či jiných. Kapitálové granty zde fungují ke krytí výdajů, pokud se jedná o údržby budov, hypoteční úvěry apod. Jak bylo výše zmíněno, Dánsko patří k zemím, kde se na veřejných i soukromých vysokých školách neplatí školné. To platí pro studenty, kteří se účastnili výměnného pobytu, dánské studenty a studenty Evropské unie a EHP (Evropský hospodářský prostor). Ostatní studenti mají povinnost platit školné, jehož výše se mění v závislosti na oboru. Školné v bakalářských programech v roce 2011 činilo v průměru 9 500 EUR/rok. Na magisterských studijních oborech činí školné 11 000 – 12 500 EUR/rok.⁸¹

Tabulka č. 3: Vývoj veřejných a soukromých investic do vzdělávání v Dánsku (% z HDP)

Rok	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Veřejné investice	2,71	2,70	2,50	2,51	2,38	2,26	2,28	2,17	2,42	2,41
Soukromé investice	0,27	0,28	0,32	0,32	0,57	0,58	0,53	0,55	0,33	0,64

Zdroj: EUROSTAT

Z tabulky č. 3 lze konstatovat, že veřejné investice měly během let 2001 – 2008 klesající tendenci. Ze všech evropských zemí jsou však veřejné investice do terciárního vzdělání v Dánsku nejvyšší. V roce 2010 tato výše činila 2,41 % HDP ve veřejných investicích a 0,64 % HDP v soukromých investicích. K veřejným finančním prostředkům je poskytováno i doplňkové financování, a to také ze soukromých zdrojů, zejména ve formě školného či sponzorských darů od různých institucí, podpor na výzkumnou činnost apod. Naproti tomu soukromé investice, které jsou v Dánsku chápány spíše jako sekundární financování, jelikož stát hradí téměř veškeré výdaje, zaznamenávají neustálý vzestup.

⁸¹ EURYPEDIA. [online]. [22-02-14] Dostupné z [www: https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Denmark:Overview](https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Denmark:Overview)

Německo

Politicko-administrativní systém zde rozlišuje tři pilíře obecních spolků: stát, spolkové země, kraje a samostatná krajská města a obce. Spolkové země financují školy ze zdrojů Ministerstva školství a kultury nebo od Ministerstva pro vědu a výzkum. Od školního roku 2006/2007 dle ustanovení spolkového ústavního soudu (*Bundesverfassungsgericht*) se školy mohou samy rozhodovat, zda budou zavádět školné či nikoliv. V Německu se studuje zdarma s výjimkou Bavorska, Hamburku a Dolního Saska, kde školné dosahuje maximální výše 1000 EUR. Pokud studenti prodlužují studium, mohou být povinni zaplatit poplatky i v těch částech Německa, kde se za studium neplatí. Studentům, kteří nedisponují dostatečným množstvím finančních zdrojů, je poskytována ze zákona (*Bundesausbildungsförderungsgesetz, BaföG*) podpora. Podobné podpory zprostředkovávají i místní nadace, různé granty související s kooperací s církví či odbory apod. Další možnou pomocí pro studenty s nízkými příjmy je snížený tarif zdravotního pojištění.⁸² Velká část finančních prostředků je poskytována spolkovými vládami. V porovnání s federací, finance poskytnuté spolkovými vládami činí 88,1 % veřejných výdajů, zatímco prostředky z federace činí pouhých 11,9 %.^{83,84} Veřejné investice, které plynou do vzdělání v Německu, od roku 2006 neustále vzrůstají, což je opačný případ, který byl zaznamenán v předchozí tabulce o veřejných investicích Dánska. 1,38 % HDP ve veřejných investicích a 0,74 % HDP v soukromých investicích však stále značí příznivou hodnotu. Soukromé investice jsou oproti těm v Dánsku vyšší. V roce 2001 a období 2003 – 2005 vykazovaly nejvyšší nárůst.

Tabulka č. 4: Vývoj veřejných a soukromých investic do vzdělávání v Německu (% z HDP)

Rok	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Veřejné investice	1,10	1,16	1,20	1,17	1,15	1,11	1,14	1,22	1,34	1,38
Soukromé investice	0,97	0,88	0,92	0,92	0,92	0,71	0,69	0,70	0,80	0,74

Zdroj: EUROSTAT

⁸² *SROVNÁVACÍ STUDIE LEGISLATIVNÍ ÚPRAVY SYSTÉMU TERCIÁRNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ*. Kolektiv autorů CSVŠ, v.v.i. Praha, srpen: 2009 [PDF]. [cit. 25-10-12] Dostupné z [www: http://www.csvs.cz/projekty/2009_zakazka_ipn-rtv/srovnavaci_studie_legislativni_upravy_systemu_TV1.pdf](http://www.csvs.cz/projekty/2009_zakazka_ipn-rtv/srovnavaci_studie_legislativni_upravy_systemu_TV1.pdf)

⁸³ *EURYPEDIA, National Student Fee and Support System*; [online]. [cit. 22-02-14] Dostupné z [www: http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/facts_and_figures/fees_and_support.pdf](http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/facts_and_figures/fees_and_support.pdf)

⁸⁴ *EURYPEDIA, National Student Fee and Support System*; [online]. [cit. 22-02-14] Dostupné z [www: http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/facts_and_figures/fees_and_support.pdf](http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/facts_and_figures/fees_and_support.pdf)

Česká republika⁸⁵

Financování vysokých škol je spjato s mnoha okolnostmi. Patří k nim například výkonnost dané ekonomiky, historické zvyklosti či forma samotného vzdělávacího systému. Dle Vomáčkové⁸⁶ lze financování vysokých škol rozdělit do tří širších částí, které souvisí

- s optimalizací decentralizace veřejné správy a souběžnou fiskální decentralizací
- s optimální vyvážeností veřejného a soukromého školství na jednotlivých úrovních vzdělávání
- s optimalizací objemu finančních prostředků a mechanismu jejich rozdělování

Bílá kniha⁸⁷ uvádí, že financování vysokého školství je založeno na principech normativního veřejného financování, finanční podpory studentů z veřejných zdrojů, soukromých zdrojů jednotlivců a podniků a veřejného financování výzkumu. Poplatky se v České republice vztahují pouze na přijímací řízení, a to na samotném začátku studia. Žádné školné v době řádného studia není po studentech vyžadováno. Studenti, kteří přesáhnou standardní dobu studia nejméně o rok, jsou povinni uhradit danou sazbu, která závisí na průměrných nákladech na studenta z veřejného rozpočtu (odpovídá zhruba 7 998 CZK/rok). Ti, kteří jsou zapsáni v dalších studijních programech, mají povinnost zaplatit taxu ve výši zhruba 2 666 CZK/rok. To platí stejně i pro zahraniční studenty. Jsou také poskytována stipendia, zejména prospěchová, která získávají studenti za vynikající prospěch. Mezi další se řadí sociální a ubytovací stipendia. Česká republika poskytuje i daňové úlevy rodičům studenta ve formě slevy na dani za každé dítě do 26 let. V tabulce č. 5 lze pozorovat v obou případech mírný nárůst v posledních letech (veřejné investice 0,96 % HDP a 0,57 % HDP v roce 2010) v porovnání s rokem 2001. Investice do vzdělání jsou v posledním roce bohužel podstatně nižší, než je tomu v Dánsku (2,41 % HDP) a Německu (1,38 % HDP).

---

⁸⁵ EURYPEDIA, *National Student Fee and Support System*; [online]. [cit. 22-02-14] Dostupné z [www: http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/facts_and_figures/fees_and_support.pdf](http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/facts_and_figures/fees_and_support.pdf)

⁸⁶ VOMÁČKOVÁ, H., *České vysoké školy a veřejné finance*. 1. vyd., Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, ACTA UNIVERSITATIS PURKYNIANAE, 1998.

⁸⁷ MATĚJŮ, P., a kol. *Bílá kniha terciárního vzdělávání*. 1. vyd., Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Tauris, 2009.

Tabulka č. 5: Vývoj veřejných a soukromých investic do vzdělávání v ČR (% z HDP)

Rok	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Veřejné investice	0,76	0,83	0,90	0,90	0,86	1,18	1,03	0,93	1,01	0,96
Soukromé investice	0,39	0,23	0,36	0,58	0,55	0,53	0,50	0,55	0,57	0,57

Zdroj: EUROSTAT

Soukromé vysoké školy vystupují jako právnické osoby, jež jsou povinny ze zákona zajistit finanční prostředky z jiných než veřejných zdrojů. V Zákonu⁸⁸ však stojí, že soukromá škola může získat určité dotace z veřejných zdrojů. Výše dotací se stanovuje na základě dlouhodobého záměru soukromé vysoké školy, ministerstva, typu náročnosti akreditovaných studijních programů, dosažených výsledků ve vzdělávací činnosti apod. V kompetenci státních vysokých škol vojenských a policejních je vzdělávání odborníků pro ozbrojené a bezpečnostní síly. Financování těchto vysokých škol podporuje ve velké míře Ministerstvo obrany a Ministerstvo vnitra České republiky, jelikož se tyto školy řadí mezi organizační složky státu.⁸⁹ V tabulce č. 6 lze sledovat vývoj rozpočtu vysokých škol na vzdělávací činnost. V roce 2010 rozpočet činil 24 249 mil Kč a v následujícím roce 2011 klesl rozpočet na 22 950 mil Kč. V současné době mají vysoké školy k dispozici rozpočet ve výši 21 770 802 tis. Kč⁹⁰, který byl schválen v roce 2013.

Tabulka č. 6: Vývoj rozpočtu vysokých škol na vzdělávací činnost (2007 - 2012)

Ukazatel	2007	2008	2009	2010	2011	2012 (návrh)
Rozpočet VŠ celkem (mil Kč)	22 863	24 202	24 640	24 249	22 950	21 672
Meziroční vývoj (%)	-	5,42	2,23	-1,59	-5,36	-5,57
Provozní výdaje na jednoho studenta (tis. Kč)	72 482	70 756	71 669	68 743	65 221	60 624
Meziroční vývoj (%)	-	-2,38	1,29	-4,46	-4,75	-7,05
Podíl výdajů na VŠ k HDP (%)	0,65	0,65	0,68	0,66	0,62	0,55
Podíl výdajů na VŠ na kapitole MŠMT (%)	19,86	20,32	19,84	19,69	18,96	17,77

Zdroj: VŠETEČKOVÁ, J. *Analýza vývoje vysokoškolského vzdělávání v České republice*. Bakalářská práce. Vysoká škola ekonomická v Praze. Národohospodářská fakulta. Praha: 2012

⁸⁸ Zákon č. 111/1998 sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů

⁸⁹ Zákon ČNR č. 576/1990 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška Ministerstva financí ČR č. 205/1991 Sb., o hospodaření s rozpočtovými prostředky státního rozpočtu České republiky a o finančním hospodaření rozpočtových a příspěvkových organizací, ve znění nařízení vlády č. 48/1995 Sb.

⁹⁰ MŠMT. [online]. [cit. 04-03-14] Dostupné z www: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/rozpis-rozpocet-vysokych-skol-na-rok-2014>

Národní hospodářství se člení na sektor ziskový (tržní) a neziskový (netržní). Pro netržní sektor je charakteristické financování prostřednictvím státního rozpočtu a peněžních prostředků soukromých institucí. Rozpočet veřejných vysokých škol si podle Zákona⁹¹ každý kalendářní rok škola vytváří sama a s ním následně hospodaří. Mezi příjmy veřejné vysoké školy zahrnujeme především:

- příspěvky ze státního rozpočtu
- dotace ze státního rozpočtu
- poplatky spojené se studiem
- výnosy z majetku
- jiné příjmy ze státního rozpočtu či fondů, z Národního fondu a z rozpočtu obcí a krajů
- výnosy z doplňkové činnosti
- příjmy z darů a dědictví.⁹²

Řecko⁹³

Vzdělávání v Řecku je financováno zejména státem ze státního rozpočtu a Programu veřejných investic. Do rozpočtu se řadí náklady na mzdy personálu, provozní náklady, náklady na studijní materiály, stravování či ubytování studentů. Do Programu veřejných investic se zahrnují zejména finance pro výzkum, nákup laboratoří, opravy budov apod. Finanční prostředky v Řecku poskytuje 75 % Evropská unie a národní zdroje tvoří jednu čtvrtinu (25 %). Každá řecká vysoká škola má povinnost vypracovat čtyřletý akademický program rozvoje, který schvaluje ministerstvo školství. Soukromými výdaji jsou zejména vzdělávací služby poskytované vzdělávacími institucemi jako je například výuka cizích jazyků, výuka dalších různých školních předmětů apod. Na správu všech financí dohlíží různé orgány, jako je ministerstvo školství, celoživotního vzdělávání a náboženských záležitostí. Vysoké školy nabízejí studium v Řecku zdarma na základě zákonných ustanovení.

---

⁹¹ Zákon č. 111/1998 sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů, (zákon o vysokých školách) ve znění pozdějších předpisů

⁹² Zákon č. 111/1998 sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách)

⁹³ EURYPEDIA, *National Student Fee and Support System*; [online]. [cit. 22-02-14] Dostupné z www.https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Greece:Funding_in_Education

Vývoj veřejných a soukromých investic do vzdělávání v Řecku do roku 2005 je patrný z tabulky č. 7, jelikož záznamy od roku 2006 nebyly k dispozici. Soukromé i veřejné výdaje vykazovaly vzrůstající charakter. V roce 2005 veřejné výdaje narostly na 1,48 % HDP a soukromé na 0,26 % HDP. V roce 2005 tvořily veřejné investice do vzdělávání v Řecku větší podíl, než tomu bylo v České republice (0,86 % HDP) a Německu (1,15 % HDP). Po finanční krizi byly finanční prostředky omezeny, což výrazně ovlivnilo financování vzdělávání.

Tabulka č. 7: Vývoj veřejných a soukromých investic do vzdělávání v Řecku (% z HDP)

Rok	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Veřejné investice	1,07	1,16	1,10	1,33	1,48	-	-	-	-	-
Soukromé investice	0,21	0,17	0,20	0,19	0,26	-	-	-	-	-

Zdroj: EUROSTAT

4.4 Porovnání vybraných zemí z hlediska procenta zaměstnanosti osob s terciárním vzděláním

Existuje mnoho faktorů, které mají vliv na zaměstnanost. Mezi tyto vlivy patří například kvalifikace a vzdělání společnosti, zaměstnávání pracovníků ze zahraničí, mobilita obyvatelstva, mzda či samotná vláda. V současné době obecně platí, že terciárně vzdělaný jedinec má větší šanci uplatnit se na trhu práce lépe než osoba s nižším vzděláním. Terciárně vzdělaní jedinci jsou taktéž více přizpůsobiví, pokud se týká změn v zaměstnání, jako je například stěhování či změny pozic ve společnosti. Zvyšuje se tím naděje nalézt zaměstnání snadněji a možnost finančního růstu v zaměstnání. V dalším textu této podkapitoly se zaměstnaností bude rozumět zaměstnanost osob s terciárním vzděláním.

Celkově bylo v zemích OECD v roce 2009 (viz Tabulka č. 8) zaměstnáno 83,6 % terciárně vzdělaných osob mezi 25 – 64 let. Odlišnosti v míře zaměstnanosti z hlediska genderu jsou vyšší u méně kvalifikované společnosti. Průměrnou míru zaměstnanosti zemí OECD, která byla vyměřena na 83,6 % v roce 2009, překračují všechny porovnávané země, vyjma Řecka. Dánsko, Německo i Česká republika jsou mírně nad průměrem zemí OECD. Řecko se s mírou zaměstnanosti 82,2 % v roce 2009 řadí do zemí s vysokou

nezaměstnaností, pod průměr evropských zemí jako většina jižních států. Řecká zaměstnanost se během posledního desetiletí nepatrně zvýšila, a to o 1,5 procentních bodů na 82,2 %. I tak se jedná o zemi s nejnižší zaměstnaností v Evropě. V současné době má vliv na řeckou zaměstnanost zejména fiskální krize, která proběhla v roce 2008. Dluhy v Řecku se neustále prohlubovaly a následky finančního úpadku jsou pozorovatelné i v současné době. Tamní vláda tak snižovala mzdy a propouštěla zaměstnance, což způsobilo celkové nepokoje řeckých obyvatel, kteří neustále protestují proti propouštění.

Dánský pracovní trh se vyznačuje vysokým podílem terciárně vzdělaných lidí, zatímco v České republice je výrazně nižší.⁹⁴ Míra zaměstnanosti v roce 2009 činila v Dánsku 87,4 %. V porovnání s ostatními státy se Dánsko nachází v nejlepší situaci, co se zaměstnanosti týče. V průběhu sledovaného období míra zaměstnanosti v Dánsku neklesla pod 85,2 % a nejvyšší (89,2 %) byla změřena v roce 2008.

Tabulka č. 8: Vývoj míry zaměstnanosti osob s terciárním vzděláním ve věku 25-64 let, uvedeno za roky 1997 – 2009 v (%)

Rok	97	98	99	00	01	02	03	04	05	06	07	08	09
ČR	89,3	88,7	87,4	86,8	87,8	87,1	86,5	86,4	85,8	85,1	85,2	85,1	84,3
Dánsko	-	87,5	87,9	88,6	87,2	86,0	85,2	85,5	86,4	87,4	87,8	89,2	87,4
Německo	82,3	82,2	83,0	83,4	83,4	83,6	83,0	82,7	82,0	84,3	85,5	85,8	86,4
Řecko	80,2	80,5	80,7	80,9	80,3	81,2	81,5	81,4	81,8	83,1	82,6	82,6	82,2
OECD průměr	84,2	84,4	84,5	84,7	84,7	84,2	83,7	83,6	84,0	84,5	84,5	84,6	83,6

Zdroj: Vlastní zpracování na základě OECD. *Education at a Glance 2011: OECD Indicators* [online]. [cit. 24-10-12] OECD Publishing, 2011. Dostupné z [www](http://www.oecd.org/education/highereducationandadultlearning/48631582.pdf): <http://www.oecd.org/education/highereducationandadultlearning/48631582.pdf>

Německo má po Dánsku druhou nejvyšší zaměstnanost osob s terciárním vzděláním z porovnávaných zemí, která byla v posledním sledovaném roce 2009 vyčíslena na 86,4 %. Největší změna byla zaznamenána v roce 2006, kdy během jednoho roku vzrostla zaměstnanost o 2,3 procentních bodů na 84,3 %. Německý pracovní trh je velmi silný a v posledních letech vytváří neustále nové pracovní pozice. Důvod, proč Německo nemá problémy se zaměstnaností, spočívá v tom, že patří mezi hlavní vývozní země. Ve

⁹⁴ Česká školní inspekce: *Education at a Glance 2011*

sledovaném období v letech 1997 – 2009 má v České republice míra zaměstnanosti osob s terciárním vzděláním spíše klesající tendenci. V roce 1997 činila 89,3 % a v porovnání s rokem 2009 klesla o celých 5 procentních bodů na 84,3 %. Česká republika je na tom v současné době podstatně hůře než v letech devadesátých. To může být ovlivněno celosvětovou krizí či mnoha absolventy vysokých škol stejného oboru. V České republice dochází k navyšování počtu osob vysokoškolsky vzdělaných osob a údaje naměřené z roku 2012 ukazují míru zaměstnanosti 70,6 %, z čehož 79,2 % tvoří muži a 61,7 % ženy. Průměrné procento zaměstnanosti v evropských zemích v roce 2012 bylo 68,0 % a převyšuje ho i Dánsko (75,3 %), Německo (75,9 %), zatímco Řecko bylo v roce 2012 opět pod průměrem s pouhými 56,4 %.⁹⁵

Co se týče odvětví, v České republice existuje nejvíce absolventů v oborech velkoobchod a maloobchod, což tvořilo v roce 2010 až 14,56 %. Na druhém místě s 12,35 % je v České republice mnoho absolventů v oblasti nemovitostí a pronájmů.⁹⁶ Na německém trhu práce se vyskytuje téměř stejné procento absolventů v těchto oborech (Velkoobchod a maloobchod - 14,64 % a v oblasti nemovitostí a pronájmů - 14,74 %).⁹⁷ V oblasti obchodu pracovalo v roce 2010 i 20,76 % Řeků, avšak na druhém místě se obyvatelé Řecka hojně věnovali i odvětví zemědělství, lesnictví a rybolovu, což tvoří 11,99 %.⁹⁸ V Dánsku si v roce 2010 absolventi nejvíce volili obory ve zdravotních a sociálních službách (18,25 %), obchodu (16,18 %) a nemovitostech a stavebnictví (12,84 %).⁹⁹ Jak již bylo výše zmíněno, většina obyvatel v porovnávaných zemích volí především stejné obory a těmi jsou v první řadě obchodní služby a dále oblast nemovitostí.

---

⁹⁵ ČSÚ - POSTAVENÍ ČESKÉHO TRHU PRÁCE V RÁMCI EU. [online]. [cit. 05-03-14] Dostupné na [www: http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/informace/czam102912analyza12.doc](http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/informace/czam102912analyza12.doc)

⁹⁶ *Infoabsolvent.cz*. [online]. [cit. 10-03-14] Dostupné z [www:](http://www.infoabsolvent.cz)

<http://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClanekAbsolventi/4-4-07/Podily-zamestnanych-ve-vybrane-zemi-EU/34?Oblast=1&s=1&z=5&paramName=s>

⁹⁷ *Infoabsolvent.cz*. [online]. [cit. 10-03-14] Dostupné z [www:](http://www.infoabsolvent.cz)

<http://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClanekAbsolventi/4-4-07/Podily-zamestnanych-ve-vybrane-zemi-EU/34?Oblast=1&s=1&z=6&paramName=z>

⁹⁸ *Infoabsolvent.cz*. [online]. [cit. 10-03-14] Dostupné z [www:](http://www.infoabsolvent.cz)

<http://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClanekAbsolventi/4-4-07/Podily-zamestnanych-ve-vybrane-zemi-EU/34?Oblast=1&s=1&z=9&paramName=z>

⁹⁹ *Infoabsolvent.cz*. [online]. [cit. 10-03-14] Dostupné z [www:](http://www.infoabsolvent.cz)

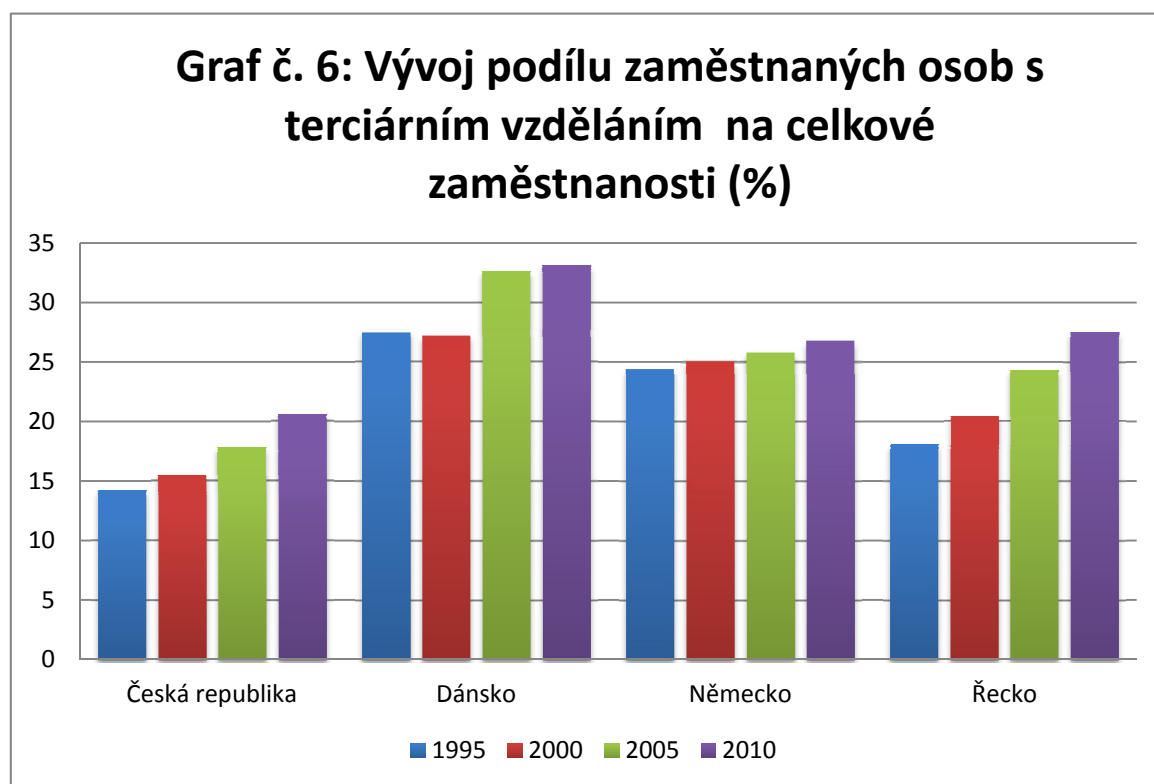
<http://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClanekAbsolventi/4-4-07/Podily-zamestnanych-ve-vybrane-zemi-EU/34?Oblast=1&s=1&z=7&paramName=z>

Tabulka č. 9: Vývoj podílu zaměstnaných osob s terciárním vzděláním na celkové zaměstnanosti (uvedeno v %)

Země/rok	1995	2000	2005	2010
Česká republika	14,20	15,52	17,80	20,62
Dánsko	27,51	27,21	32,62	33,12
Německo	24,42	25,09	25,79	26,77
Řecko	18,11	20,48	24,32	27,50

Zdroj: upraveno autorkou na základě Infoabsolvent.cz

Z tabulky č. 9 lze konstatovat, že podíl zaměstnaných osob s terciárním vzděláním na celkové zaměstnanosti ve sledovaném období má neustále rostoucí charakter ve všech porovnávaných zemích. Řecko bylo v roce 2010 po Dánsku (33,12 %) druhou zemí s nejvyšším podílem (27,50 %) zaměstnaných osob s terciárním vzděláním na celkové zaměstnanosti (viz Graf č. 6). Ve všech uvedených letech je na tom Česká republika nejhůře (20,62 % v roce 2010). Jak bylo již uvedeno, čeští absolventi hledají zaměstnání nejdéle, a to z důvodu chybějící praxe. Je nezbytné seznámit budoucí studenty již v počátku studia s problémy na trhu práce, aby volili takové studium, kde budou nejlépe rozvíjet svůj potenciál a uplatnili by své vědomosti v co nejkratší dobu po absolvování.

Zdroj: upraveno autorkou na základě Infoabsolvent.cz

4.5 Porovnání vybraných zemí z hlediska využívání programu Erasmus¹⁰⁰

Programu celoživotního učení pro období 2007 – 2013 byl poskytnut Evropskou unií rozpočet ve výši 3,1 miliard EUR. Během let 2011 a 2012 se programu účastnilo celkem 33 zemí. Program Erasmus, jak již bylo zmíněno, představuje nejznámější a nejvyužívanější studijní zahraniční program. V akademickém roce 2011/2012 vycestovalo celkem 252 827 studentů (204 744 studentů vycestovalo za studiem a 48 083 za umístěním či prací). Mezi top země v tomto akademickém roce, ze kterých studenti nejvíce vyjížděli do zahraničí, patřilo Španělsko, Německo, Francie, Itálie a Polsko. Mezi země, kam studenti nejčastěji přijížděli, se řadí Lucembursko, Litva, Lotyšsko, Estonsko a Španělsko. Měsíční stipendium bylo v průměru odhadováno na 250 EUR/měsíc a průměrná doba pobytu byla 5,9 měsíců. Co se týče úrovně vzdělání, nejvíce do zahraničí vyjíždějí studenti v bakalářských studijních programech (68 %), dále pak studenti v navazujících magisterských programech (28 %) a pouze málo studentů v doktorských programech (1 %).¹⁰¹

V Dánském království se programu Erasmus využívá hojně. Pokud se týká počtu přijíždějících studentů, v akademickém roce 2011/2012 přijelo do Dánska 6 501 studentů (viz Tabulka č. 10), avšak Dánové se očividně oproti ČR a Německu zdržují výjezdových mobilit. Nejvíce studentů v roce 2010/2011 odjíždělo z univerzit *HANDELSHØJSKOLEN I KØBENHAVN* (447) či *KØBENHAVNS UNIVERSITET* (398), a to zejména do Velké Británie, Německa, Španělska, Francie či Holandska. Počet výjezdových mobilit v Dánsku činil 3 315 a rozpočet na zahraniční vzdělávací program Erasmus byl pro rok 2011/2012 celkem 5 877 000 EUR, což tvoří nejnižší rozpočet z porovnávaných zemí. Naopak Německo má k dispozici mnohem větší finanční prostředky, které za rok 2011/2012 činily 50 588 000 EUR, což tvoří téměř desetinásobek rozpočtu Dánska. Rozpočet České republiky (10 873 000 EUR) a Řecka (12 373 000 EUR) se liší zhruba o 2 miliony EUR, ale je stále vyšší než rozpočet v Dánsku. Německo, Řecko a Česká republika jsou země, v nichž počet vyjíždějících studentů převyšuje počet přijíždějících. Preferovanou zemí se

---

¹⁰⁰ *Evropská komise*. [online]. [cit. 11-03-14] Dostupné na www: <http://ec.europa.eu/education/tools/statistics_en.htm#erasmus>

¹⁰¹ *Erasmus Facts, Figures and Trends. The European Union support for student and staff exchanges and university cooperation in 2011 – 12*. [PDF]. [20-02-14] ISBN 978-92-79-30652-5 Dostupné na www: http://ec.europa.eu/education/library/statistics/erasmus1112_en.pdf

jednoznačně díky celkovému počtu mobilit v akademickém roce 2011/2012 (33 363 vyjíždějících a 27 872 příjíždějících studentů) stává zcela jistě Německo. V České republice se jedná o jednu z pěti top destinací, což svědčí o kvalitě studia i v možnostech zdokonalování jazykových schopností nejen v anglickém, ale i německém jazyce. Studenti z Německa do zahraničí vyjíždějí nejvíce z univerzity *Technische Universität München* (992) a *Westfälische Wilhelms-Universität Münster* (755), a to do zemí jako je Španělsko, Francie, Velká Británie, Švédsko a Itálie.

Tabulka č. 10: Počet vyjíždějících a příjíždějících studentů za rok 2011/2012

	Dánsko	Německo	ČR	Řecko
Počet vyjíždějících studentů	3 315	33 363	7 004	3 591
Počet příjíždějících studentů	6 501	27 872	5 834	2 760

Zdroj: Evropská komise, upraveno autorkou

Nejvíce studentů v České republice za rok 2011/2012 vyslala *Univerzita Karlova* (1 172), *Masarykova univerzita* (1029), *Univerzita Palackého v Olomouci* (502), *VUT v Brně* (461) a *VŠE* (367). Čeští studenti studují nejčastěji v Německu, Francii, Španělsku, Velké Británii a Finsku.

V roce 2011/2012 přijelo do Řecka 2 760 studentů a studovat odsud odjelo 3 591 studentů. Nejvíce studentů vyjíždělo z univerzit *Aristoteleio Panepistimio Thessalonikis* (692) a *Ethniko Kai Kapodistriako Panepistimio Athinon* (555) především do Francie, Německa, Španělska, Itálie a Velké Británie.

Z uvedeného porovnání vyplývá, že nejvíce studentů využívá Německo jako cílovou destinaci pro studium v zahraničí. Z Dánska naopak vyjíždí nejméně studentů. Možným důvodem může být vysoká kvalita dánského vzdělávacího systému. Česká republika zaujímala po Německu druhé místo v počtu vyjíždějících studentů. I přes vysoký zájem se v České republice stále vyskytují vysoké školy, na kterých existují volná místa, jelikož studenti o daná místa či destinace nemají zájem. Proto by bylo potřebné, aby se zájem o zahraniční studijní pobyty neustále zvyšoval.

5 Dotazníkové šetření

5.1 Dotazovací nástroj

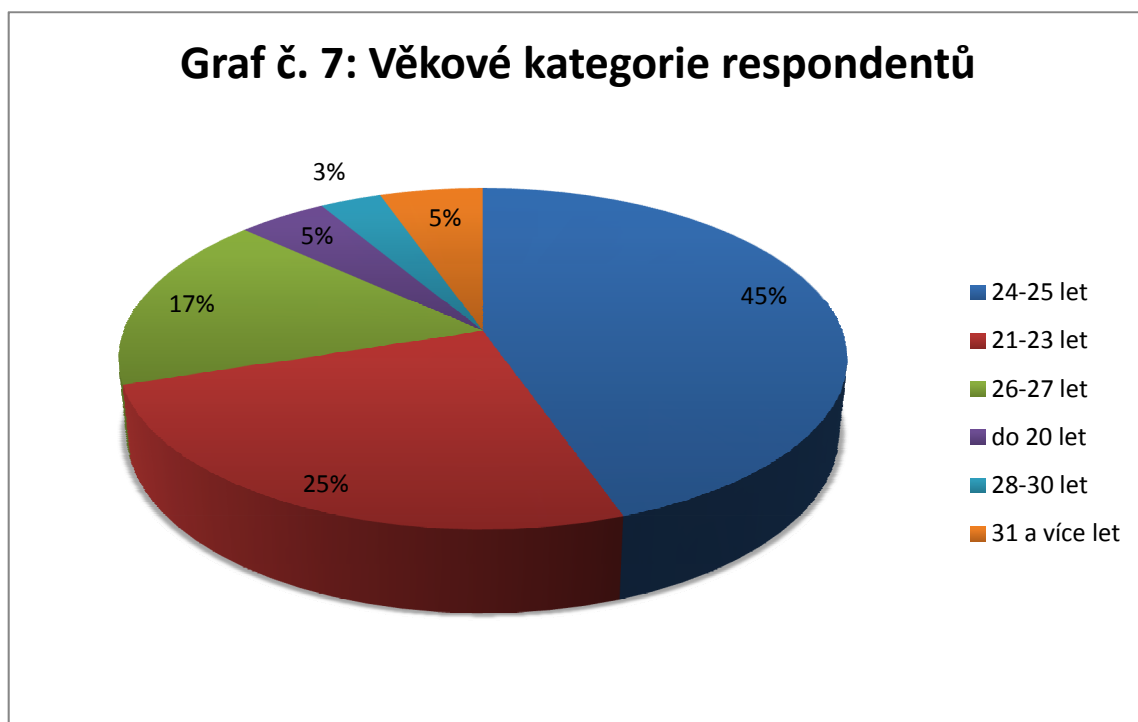
Existuje široká škála druhů otázek, jež je možné při tvorbě dotazníku použít. Dotazník byl složen z několika částí s úvodní předmluvou, která poskytovala dotazovaným seznámení se s daným tématem a dávala pokyny, jak správně vyplnit dotazník. Otázky byly uspořádány v určité posloupnosti, a to tím způsobem, že na samém začátku byly respondentovi pokládány jednodušší otázky, posléze odpovídal na specifické otázky v dané problematice a v závěru následovaly identifikační otázky. Vlastní dotazník byl sestaven celkově ze 17 otázek. Otázka č. 5 je považována za otázku filtrační, jelikož zde respondenti budou roztríděni. Ti, kteří během svého studia vycestovali na studijní stáž, pokračovali dále v zodpovězení otázek a ti respondenti, kteří neabsolvovali studium ani stáž v zahraničí, byli odkázáni na otázku č. 13. Poslední část dotazníku byla zaměřena na otázky identifikační, díky kterým bylo možné získat základní informace o respondentovi. Jednalo se zejména o věkové rozmezí či členění dle genderu apod. V závěru dotazníku byl také poskytnut prostor pro připomínky, názory či doporučení pro danou tematiku. Vlastní dotazník je uveden v Příloze č. 1 - (Dotazník).

5.2 Interpretace výsledků výzkumu

V druhé části diplomové práce byl proveden kvantitativní výzkum pomocí dotazníku. Smyslem dotazníkového šetření bylo zjistit, jak studenti a absolventi nahlízejí na studijní či pracovní stáže v zahraničí v rámci vysokých škol a proč o tyto aktivity není větší zájem. Celkově bylo zodpovězeno 280 dotazníků. Dotazování probíhalo formou kontaktování osob prostřednictvím e-mailové schránky a online dotazování. Na úvod jsou zde blíže popsány osobní charakteristiky respondentů. Jedná se zejména o rozdělení dle genderu, věkového rozmezí, studijního oboru apod.

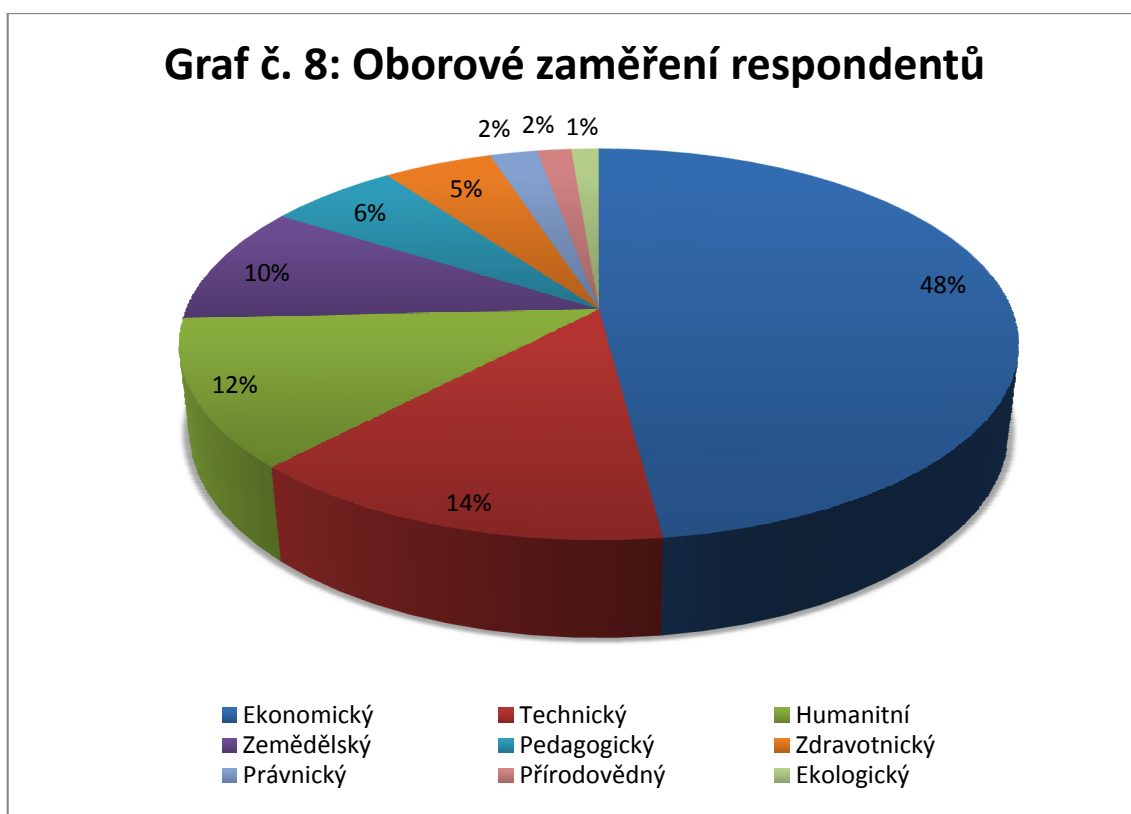
Dotazníkového šetření se celkově zúčastnilo 191 žen, které tvořily 68,21 % z celkového počtu respondentů a 89 mužů, kteří představovali 31,79 % respondentů. Lze konstatovat, že stav počtu žen jasně převažuje nad počtem mužů a je v souladu i

s převažujícím počtem studentek na vysokých školách. Věk respondentů byl rozdělen do šesti věkových kategorií, které byly zastoupeny následovně: nejvíce zastoupené věkové rozmezí je věk 24 – 25 let (45 %). Druhý nejpočetnější podíl tvoří věk 21 – 23 let (25 %), dále věková kategorie 26 – 27 let se 17 %, rozmezí do 20 let a 31 a více let tvoří podíl po 5 % a nejméně zastoupenou věkovou kategorií (s pouhými 3 %) tvoří skupina 28 – 30 let. (viz graf č. 7).

Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníku

Nejpočetnější skupina respondentů, která se účastnila dotazníkového výzkumu (48 %), se zaměřovala na ekonomický obor. Další skupina, která tvoří 14 % z celku, jsou technicky zaměřeni respondenti. 12 % se vzdělává v humanitní sféře a dalších 10 % se věnuje studiu zemědělství. Menší skupiny tvoří respondenti se zaměřením na pedagogiku (6 %), zdravotnictví (5 %), právo a přírodovědné obory (oba po 2 %) a menšina (1 %), se zabývá ekologií.

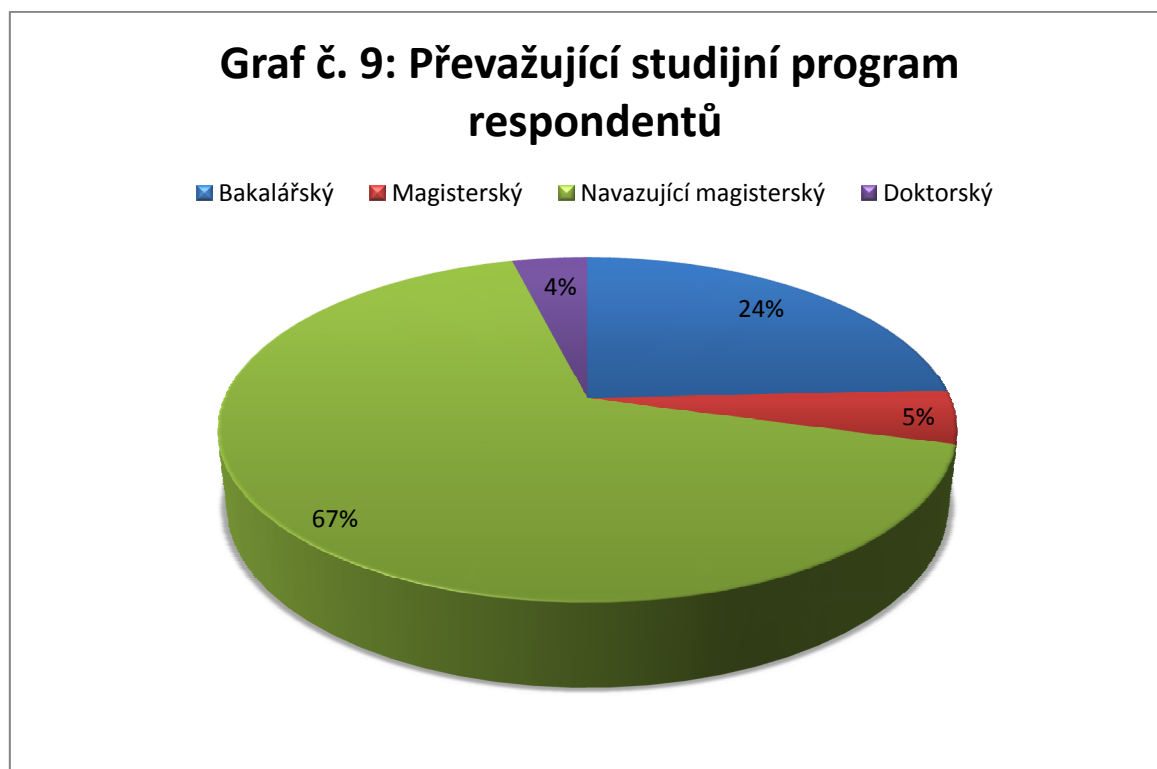
Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníku

Další otázka zkoumala studijní program respondentů. Jak vyplývá z tabulky č. 11, výraznou převahou 66,79 % (187 respondentů) se na zodpovězení dotazníků podíleli respondenti, kteří studují či studovali navazující magisterský program. Druhá nejpočetnější kategorie s 24,29 % náleží respondentům, kteří se věnovali bakalářskému studijnímu programu. Pouhých 5 % respondentů tvoří studenti či absolventi magisterských programů, což je dáno zejména rozdělením na třístupňovou strukturu vysokoškolského studia. Mezi respondenty, kteří studují doktorské postgraduální studium, patřilo 3,93 % respondentů. (viz graf č. 9)

Tabulka č. 11: Převažující studijní program

Odpověď	Počet respondentů	Procentuální podíl (%)
Bakalářský	68	24,29
Magisterský	14	5,00
Navazující magisterský	187	66,79
Doktorský	11	3,93
Celkem	280	100,00

Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníku

Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníku

1) JE VE STUDIJSNÍCH PLÁNECH VAŠÍ FAKULTY DOSTATEČNĚ ZASTOUPENA VÝUKA CIZÍCH JAZYKŮ?

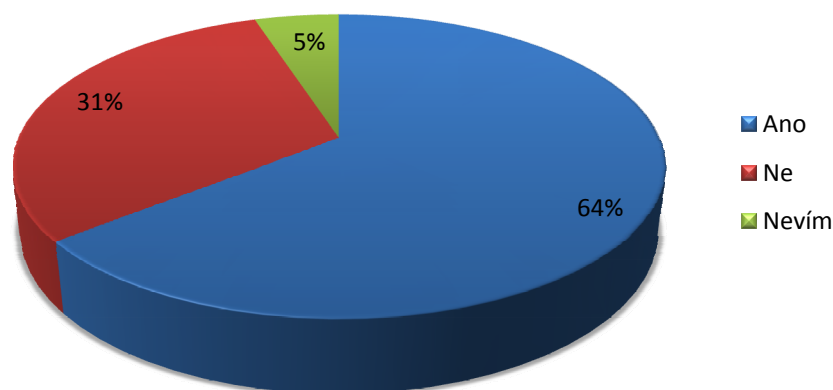
Převážná část respondentů (64,29 %) se domnívá, že ve studijních plánech jejich fakulty je kvalitně zastoupena výuka cizích jazyků, což je shledáváno jako pozitivní skutečnost. Existuje zde fakt, že mladí lidé se mohou učit cizím jazykům již od útlého věku. V rámci předškolního vzdělání, kdy se jedinci začínají učit zejména anglický, německý a francouzský jazyk, je potřeba nadále udržovat úroveň jazyka i během studia v sekundárním i terciárním stupni vzdělávání. Dalších 30,71 % respondentů shledává výuku cizích jazyků jako nedostatečnou a zbylých 5 % si není jisto.

Tabulka č. 12: Zastoupení výuky cizích jazyků ve studijních plánech

Odpověď	Počet respondentů	Procentuální podíl (%)
Ano	180	64,29
Ne	86	30,71
Nevím	14	5,00
Celkem	280	100,00

Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníku

Graf č. 10: Je ve studijních plánech Vaší fakulty dostatečně zastoupena výuka cizích jazyků?

Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníku

2) DOMNÍVÁTE SE, ŽE V RÁMCI VAŠÍ ŠKOLY JE DOSTATEK ZVEŘEJNĚNÝCH INFORMACÍ O STUDIU V ZAHRANIČÍ?

Z tabulky č. 13 a grafu č. 11 je patrné, jak jsou respondenti spokojeni s kvalitou informací o studiu v zahraničí. Značná část, 156 respondentů (55,71 %), ji shledává jako dostatečnou. S tím však souvisí i vyhledávání konkrétních informací na internetových stránkách s referencemi o studijních pobytech (NAEP) či zajištění individuálních schůzek na příslušném mezinárodním oddělení fakulty. 62 respondentů (22,14 %) je spokojeno s kvalitou zveřejněných informací v rámci dané vysoké školy. Naopak 47 respondentů (16,79 %) s instrukcemi a údaji spokojeno není a 11 respondentů (3,93 %) odpovědělo nejistě. Pokud respondenti volili odpověď „jiné“, uvedli například dle dotazníku následující výroky:

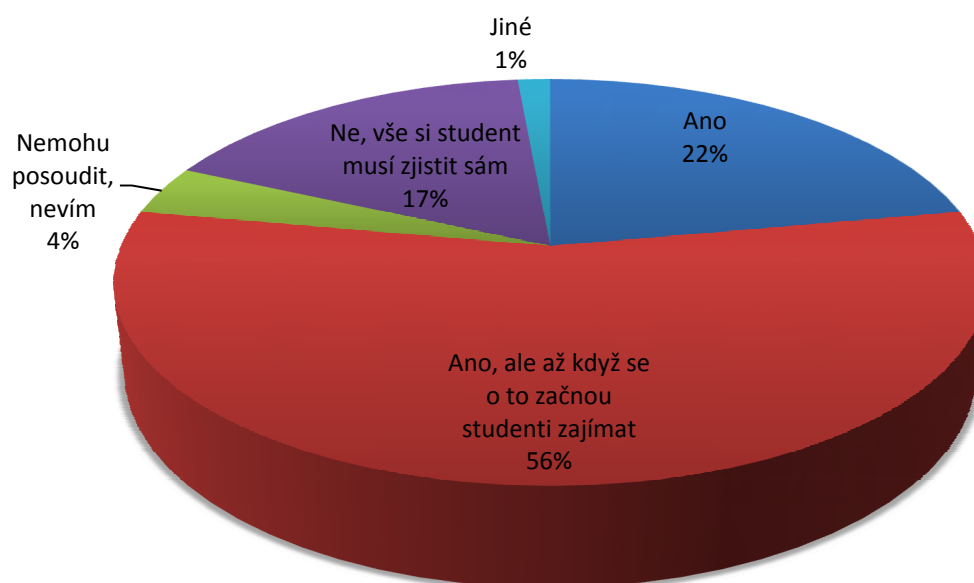
1. „Řekla bych, že něco mezi. Ani moc, ani málo!“
2. „Ne, mají pouze seznam škol a počet míst. Další info není.“
3. „Ano, ale až když se začnou zajímat. V posledním roce se situace zlepšuje a chodí i oficiální informace jako e-mailové upozornění.“

Tabulka č. 13: Dostatek zveřejněných informací o studiu v zahraničí

Odpověď	Počet respondentů	Procentuální podíl (%)
Ano	62	22,14
Ano, ale až když se o to začnou studenti zajímat	156	55,71
Nemohu posoudit, nevím	11	3,93
Ne, vše si student musí zjistit sám	47	16,79
Jiné	4	1,43
Celkem	280	100,00

Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníku

Graf č. 11: Domníváte se, že v rámci Vaší školy je dostatek zveřejněných informací o studiu v zahraničí?

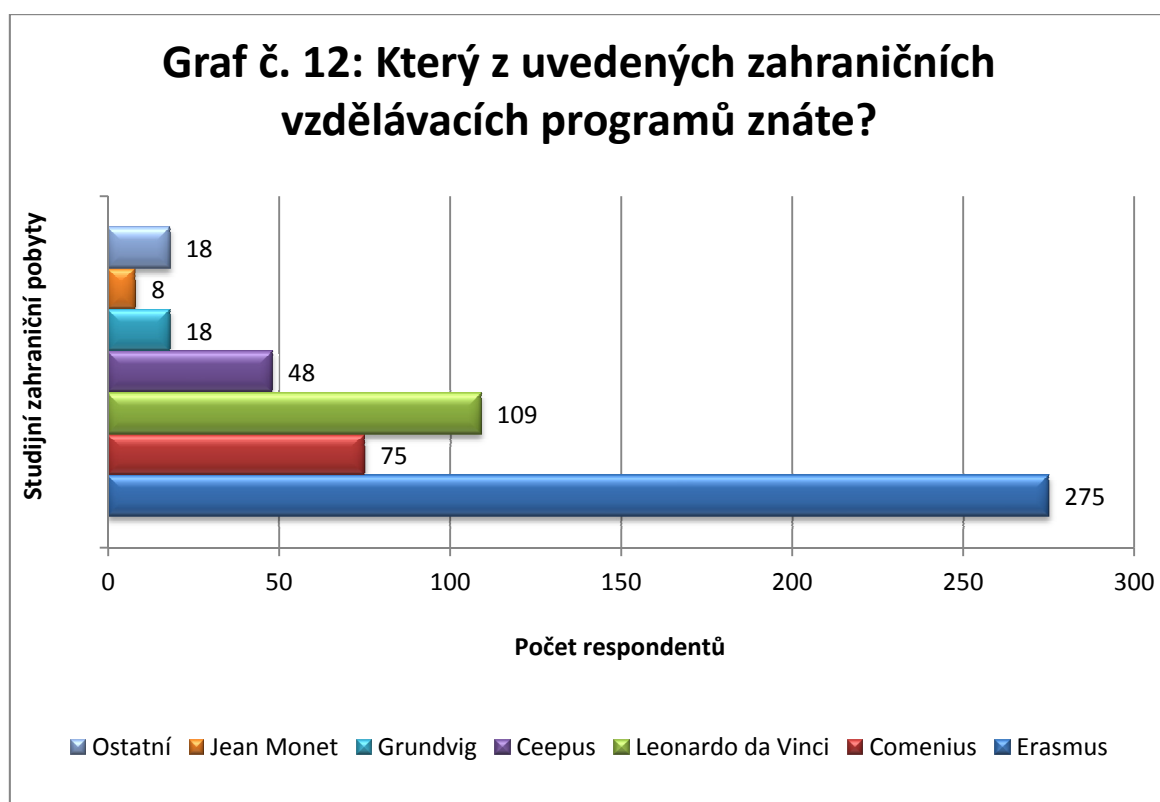

Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníku

3) KTERÝ Z UVEDENÝCH ZAHRANIČNÍCH VZDĚLÁVACÍCH PROGRAMŮ ZNÁTE?

V otázce č. 3 bylo umožněno respondentům uvést více eventuálních odpovědí. Otázka se týkala znalostí v oblasti studijních zahraničních programů. Celkově 98,21 % (275 respondentů) z celkových 280 zná studijní program Erasmus. Dalším studijním programem, který mají respondenti v povědomí, je Leonardo da Vinci, což zmiňovalo celkem 38,93 %. Program Comenius v dotazníku uvedlo 26,79 % (75 respondentů) a 48 respondentů (17,14%) zná program Ceepus. Jako méně známé programy v této oblasti byl mezi respondenty program Grundtvig (6,43 %) a Jean Monet (2,86 %). Respondenti měli taktéž možnost zaškrtnout odpověď „jiné“, což učinilo 18 respondentů (celkem 6,43 %). Nejvíce uváděli program Freemovers, Erasmus MUNDUS, Double Degree či Socrates (jehož součástí je právě i podprogram Erasmus).

Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníku

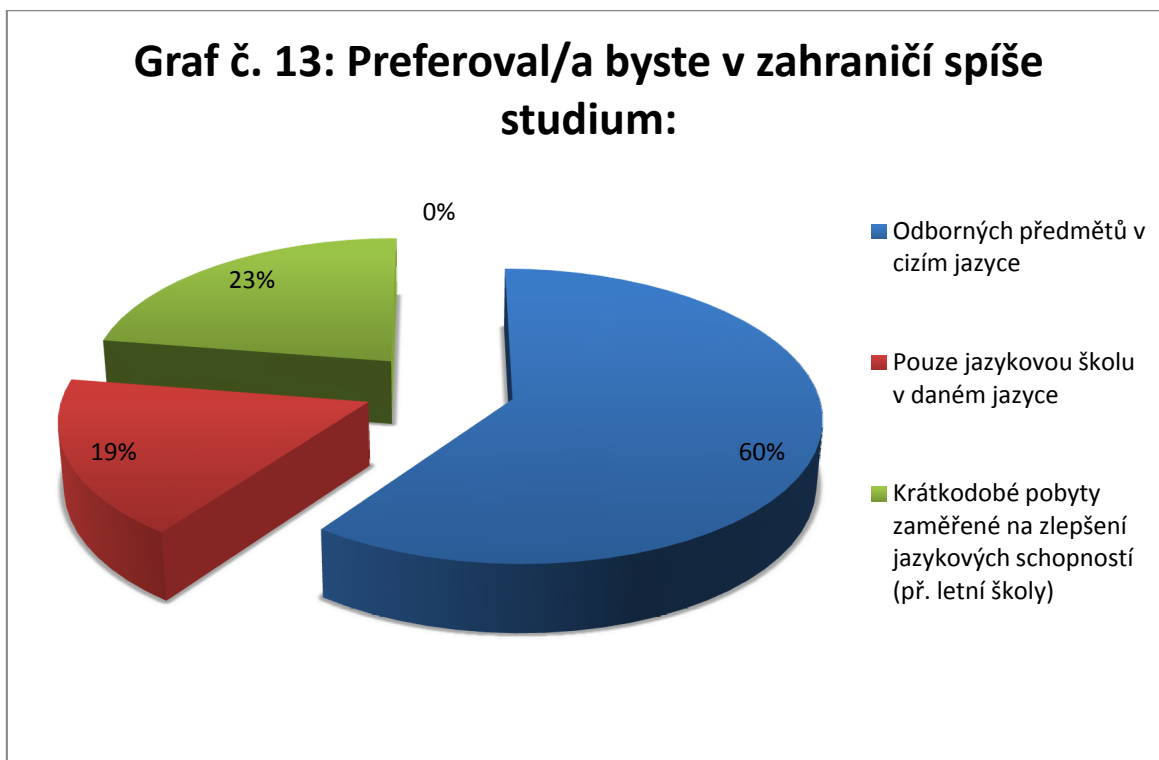
4) JAKÝ TYP VÝUKY BYSTE V ZAHRANIČÍ PREFEROVAL/A?

Většina respondentů by upřednostňovala výuku odborných předmětů v cizím jazyce, jako je tomu například na studijním pobytu Erasmus. Tato odpověď byla zmíněna 168krát, což tvořilo celkem 60 % všech respondentů. Na druhém místě by 63 respondentů (22,5 %) volilo možnost krátkodobých pobytů (2-4 týdny), zaměřených pouze na zlepšení jazykových schopností. Nejméně si respondenti vybírali možnost studovat jeden semestr pouze jazykovou školu, což zvolila skupina 49 respondentů (17,5 %).

Tabulka č. 14: Preferovaný typ výuky v zahraničí

Odpověď	Počet respondentů	Procentuální podíl (%)
Studium odborných předmětů v cizím jazyce	168	60,00
Pouze jazykovou školu v daném jazyce	49	17,50
Krátkodobé pobyty zaměřené na zlepšení jazykových schopností (př. letní školy)	63	22,50
Celkem	280	100,00

Zdroj: Vlastní pracování dle dotazníku

Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníku

5) VYUŽIL/A JSTE V RÁMCI VAŠEHO STUDIA MOŽNOSTI STUDIA V ZAHRANIČÍ NEBO ALESPŇ PLÁNUJETE TÉTO MOŽNOSTI VYUŽÍT?

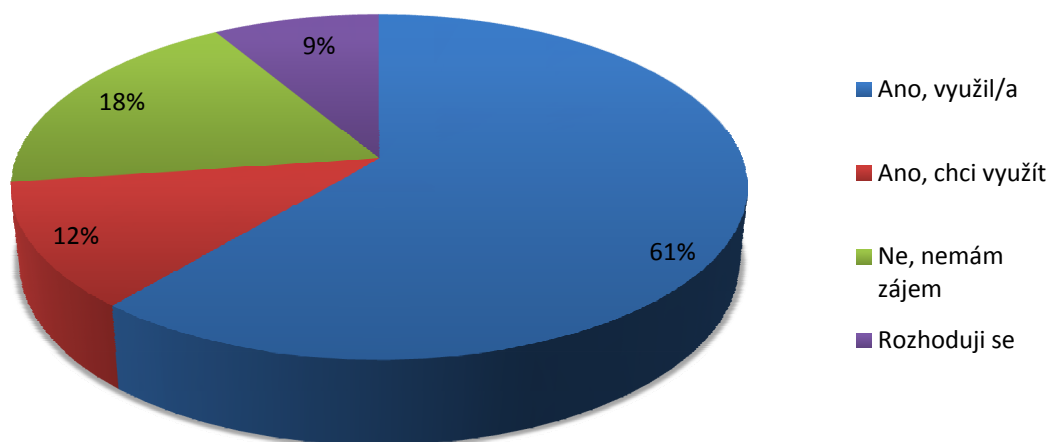
Otázku č. 5 lze považovat za filtrační. Zde měli respondenti možnost se vyjádřit, zda již někdy absolvovali či chtějí absolvovat studijní pobyt v zahraničí, či nikoliv. Počet respondentů, kteří se účastnili studijního pobytu, byl vyčíslen na 171, což tvoří více než polovinu respondentů - 61,07 %. Tito respondenti pokračovali v zodpovězení dalších otázek. Ti, kteří chtějí najisto vycestovat za studiem do zahraničí, tvoří 11,79 % a stále se rozhodovalo téměř 9 % studentů. Respondenti, kteří se neúčastnili žádného studijního pobytu a zbylých 52 respondentů (18,57 %), kteří odpověděli negativně, byli automaticky přemístěni k otázce č. 13 - *Z jakých důvodů jste možnost zahraničního vzdělávacího programu nevyužil/a?*

Tabulka č. 15: Respondenti, kteří ne/absolvovali studijní zahraniční pobyt

Odpověď	Počet respondentů	Procentuální podíl (%)
Ano, využil/a	171	61,07
Ano, chci využít	33	11,79
Ne, nemám zájem	52	18,57
Rozhoduji se	24	8,57
Jiné	0	0,00
Celkem	280	100,00

Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníku

Graf č. 14: Využil/a jste v rámci Vašeho studia možnosti studia v zahraničí nebo alespoň plánujete této možnosti využít?

Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníku

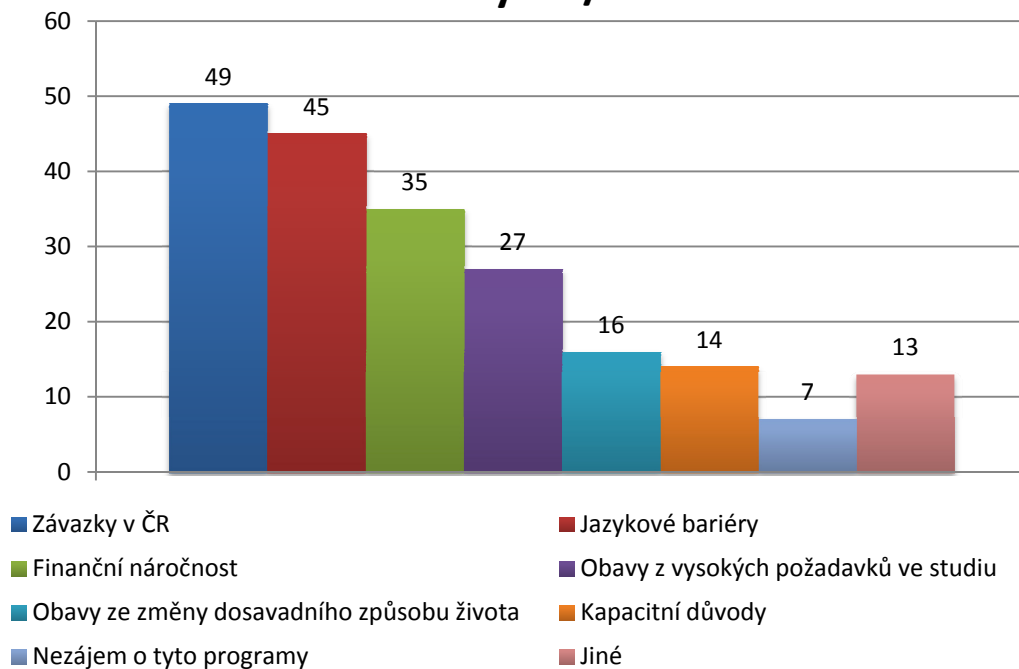
13) Z JAKÝCH DŮVODŮ JSTE MOŽNOST ZAHRANIČNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU NEVYUŽIL/A?

Respondenti, kteří v předchozí otázce č. 5 potvrdili neúčast ve studijních vzdělávacích programech, pokračovali otázkou č. 13, která se zaměřovala na stěžejní dotaz – důvod, proč těchto možností nevyužili, což znázorňuje graf č. 15. Na ose X jsou možné odpovědi a počet respondentů zobrazuje osa Y.

Nejvíce respondentů (počtem 49) zmiňovalo zejména závazky v České republice. Dále 45 respondentů se domnívá, že nemá dostatečné jazykové schopnosti, aby mohli studovat v zahraničí. 35 respondentů předpokládá během pobytu v zahraničí vysokou finanční náročnost, což svědčí o nedostatku informací ohledně nároků na stipendia, která jsou poskytnuta z grantů Evropské unie. Dále se 27 respondentů obává zejména vysokých nároků během studia v zahraničí a změny dosavadního způsobu jejich života (16 respondentů). Na některých vysokých školách existuje velký zájem o studium v zahraničí a to bylo příčinou, proč se 14 respondentů prozatím neúčastnilo programů. 7 respondentů zcela nejevilo o zahraniční pobyt zájem. Mezi jiné odpovědi respondenti uváděli nejčastěji nezájem o prodloužení studia na univerzitě o půlrok či rok, rodinné důvody, dlouhodobé vztahy, lenost a pasivnost při vyřizování dokumentů či neúspěch u přijímacích zkoušek na navazující magisterské studium. Zde jsou uvedeny citace respondentů dle dotazníku:

1. *„Naše katedra vysílala jen do Polska a Slovenska.“*
2. *„Začala jsem studovat později, studium by se protáhlo a musela bych platit školné.“*
3. *„Prodloužení školy o rok, po roce v zahraničí není většinou jiná možnost, předměty se ne vždy uznávají...“*
4. *„Z důvodu studia dvou oborů na různých fakultách.“*

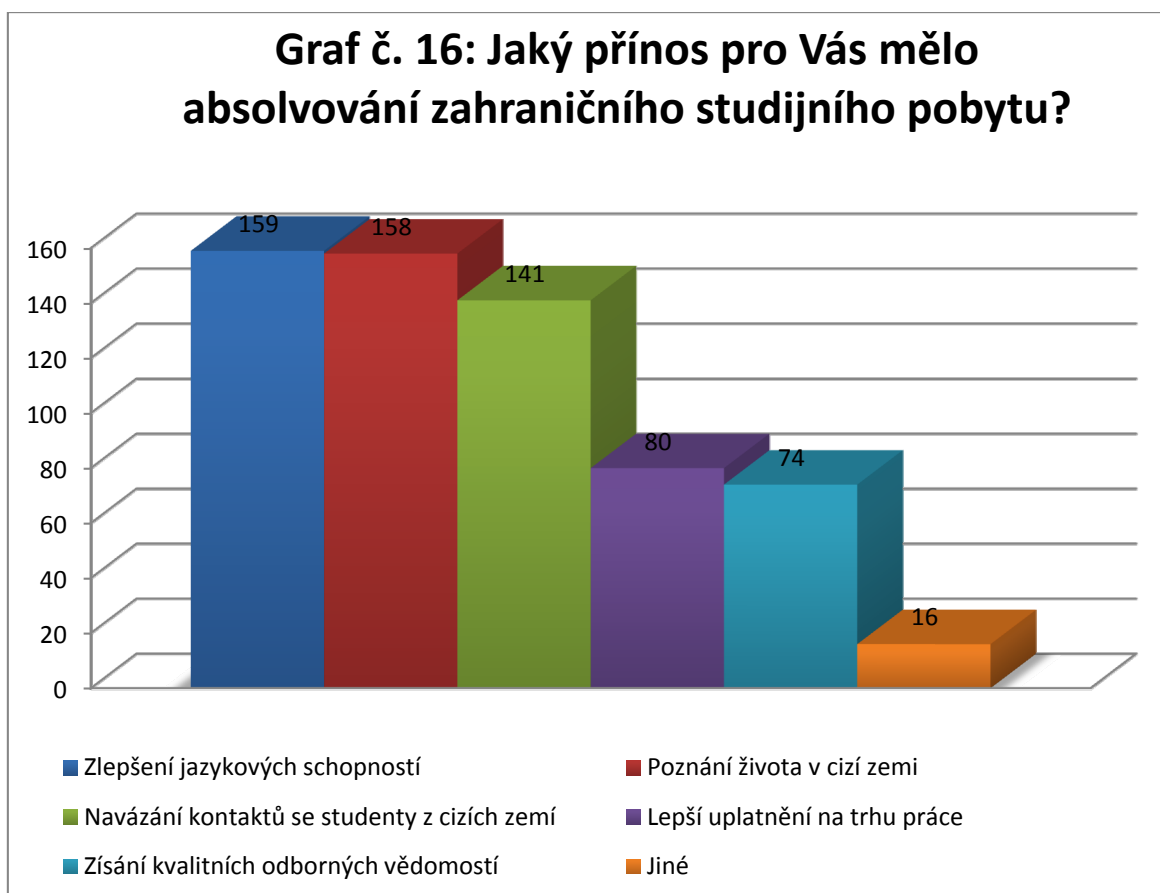
Graf č. 15: Z jakých důvodů jste možnost zahraničních vzdělávacích programů doposud nevyužil/a?

Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníku

6) JAKÝ PŘÍNOS PRO VÁS MĚLO ABSOLVOVÁNÍ ZAHRANIČNÍHO STUDIJNÍHO POBYTU?

Absolvování studijního zahraničního pobytu zcela jistě obohacuje studenty jak z hlediska vzdělávacího, konkrétně úrovně jazykových schopností, tak i z hlediska poznání a získání nových jedinečných zkušeností a poznatků. Na ose X jsou možné přínosy zahraničního studijního pobytu a na ose Y počet respondentů. Z celkových 171 respondentů, kteří v této otázce měli možnost zaškrtnout více odpovědí, 159 shledává největší pozitivum ve zlepšení svých jazykových schopností. 158 respondentů si cení poznání života v cizích zemích, seznámení se s tamní kulturou a zvyky, což souvisí i s navazováním kontaktů se studenty z ostatních zemí, což uvedlo 141 respondentů. Celkem 80 respondentů se domnívá, že absolvování studia v zahraničí dopomůže k lepšímu uplatnění v zaměstnání. Studenti jistě získávají i kvalitní znalosti v oboru, což uvedlo 74 respondentů. 16 respondentů uvedlo jiné přínosy.

Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníku

Mezi další kladné aspekty uváděli respondenti například sociální zkušenosti, výhody související s cestováním, poznání odlišného vzdělávacího systému, rozvoj osobnosti a sebevědomí, získání budoucích kontaktů pro doktorské studium a další. Absolventi zahraničních stáží na dané pobyty v dotazníku nahlíželi následovně:

1. *„S tím uplatněním na trhu se teprve uvidí, dostudováno stále nemám. Plusem je hodně cestování, člověk vidí kus světa a poznává jinou mentalitu.“*
2. *„Člověk se také naučí hodně o sobě, získá srovnání s vrstevníky, se studenty z různých koutů světa a zároveň je vystaven situacím, které musí řešit sám a v cizím prostředí.“*
3. *„O možnosti lepšího uplatnění na trhu práce se teprve dozvím. Celý zahraniční pobyt otevře lidem oči. Jak špatné to v naší zemi vlastně je.“*
4. *„Nová životní zkušenost, postarat se o sebe v cizí zemi, vyplnit různé dotazníky, zajistit si ubytování, přihlásit se na úřad, založit si účet v bance apod.“*

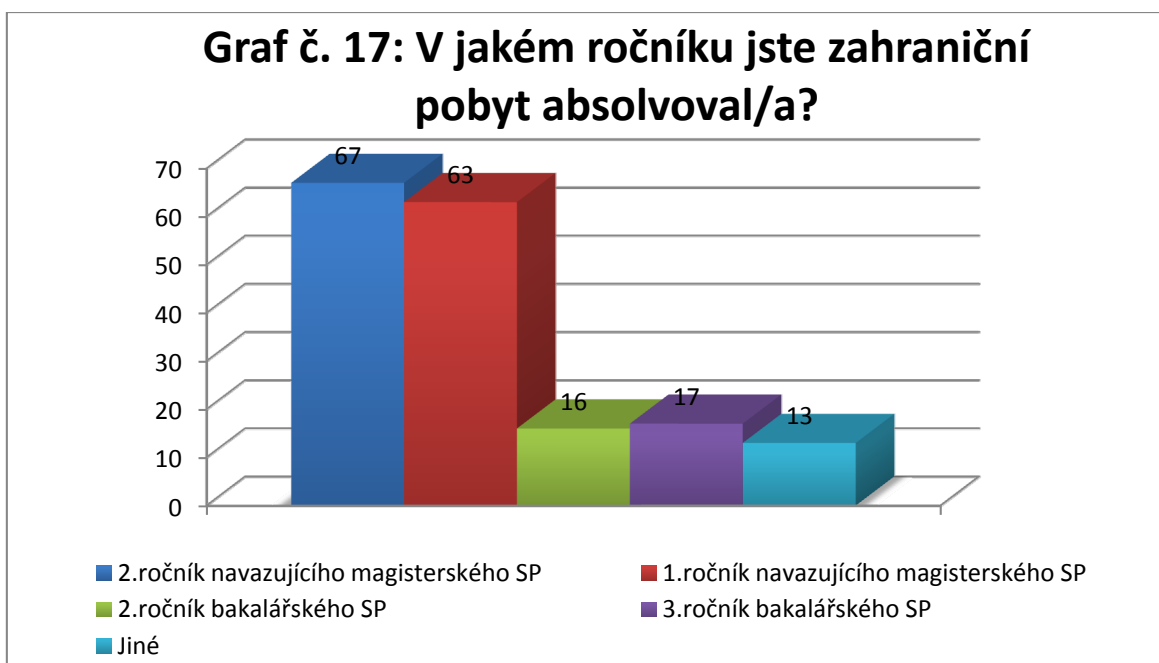
7) V JAKÉM ROČNÍKU JSTE ZAHRANIČNÍ POBYT ABSOLVOVAL/A?

Nejčastěji se respondenti rozhodovali absolvovat studijní pobyt ve druhém ročníku navazujícího magisterského studijního programu, což zmínilo celkem 67 respondentů (viz Tabulka č. 16). Druhou příčku obsadil první ročník navazujícího studijního programu, což preferovalo 63 respondentů. Poslední tři odpovědi jsou prakticky stejné, přičemž nejvíce, to je 17 respondentů, dávalo přednost vyrazit do zahraničí již ve třetím ročníku bakalářského studijního programu. O jednoho méně (16 respondentů) se účastnilo pobytu ve druhém ročníku bakalářského programu. Mezi ostatní reakce patřily odpovědi typu – 4. ročník magisterského studia, IFMSA¹⁰² pro 4. ročník medicíny či účast v prvním, druhém a třetím ročníku na doktorském studiu. Data jsou taktéž uvedena v grafu č. 17, kde osa X značí ročník studia a osa Y vyjadřuje počet respondentů.

Tabulka č. 16: Ročník absolvování studijního pobytu

Odpoověď	Počet odpovědí	Procentuální podíl (%)
2. ročník navaz. magister. SP	67	39,18
1. ročník navaz. magister. SP	63	36,84
2. ročník bakalářského SP	16	9,36
3. ročník bakalářského SP	17	9,94
Jiné	13	7,60
Celkem	176	-

Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníku

Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníku

¹⁰² International Federation of Medical Students' Associations

8) VE KTERÉ ZEMI JSTE ZAHRANIČNÍ POBYT ABSOLVOVAL/A?

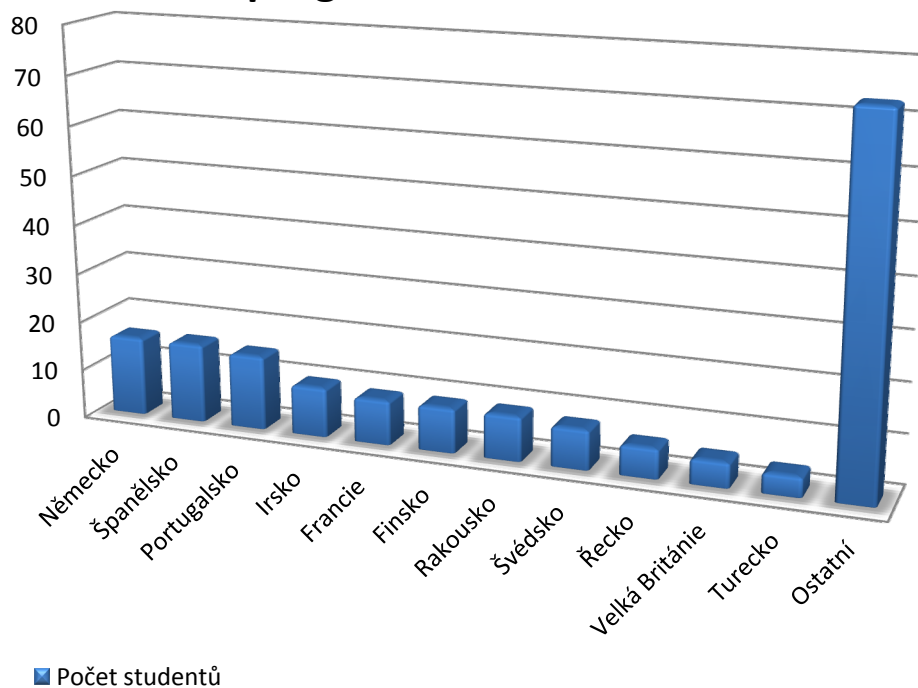
Mezi top země, kam studenti nejčastěji vyjíždějí na studijní či pracovní pobyty, patří jednoznačně Německo, Francie, Velká Británie, Španělsko a Rakousko. V dotazníku se jako nejnavštěvovanější země potvrdilo Německo a Španělsko, kam vycestovalo v obou případech 16 studentů (9,36 %). Další příčky obsadilo Portugalsko s 8,77 % a Irsko s 5,85 %. Na čtvrtém místě respondenti volili mezi Francií, Finskem a Rakouskem, které mají všechny po 9 respondentech (5,26 %). O jednoho návštěvníka méně získalo Švédsko (4,68 %), 6 respondentů navštívilo Řecko (3,51 %) a 5 respondentů Velkou Británii (2,92 %). Celkem 73 všech respondentů (42,69 %) navštívilo během pracovní či studijní stáže ostatní evropské státy jako Švýcarsko, Norsko, Skotsko, státy Pobaltí a Beneluxu, Rusko, Itálie, Island, Kypr a také zazněly i mimoevropské destinace jako Singapore, Taiwan, Korea, USA a Kanada či Nová Kaledonie.

Tabulka č. 17: Země, které respondenti volili na studijní pobyt

Odpověď	Počet odpovědí	Procentuální podíl (%)
Německo	16	9,36
Španělsko	16	9,36
Portugalsko	15	8,77
Irsko	10	5,85
Francie	9	5,26
Finsko	9	5,26
Rakousko	9	5,26
Švédsko	8	4,68
Řecko	6	3,51
Velká Británie	5	2,92
Ostatní státy	73	42,69
Celkem	176	-

Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníku

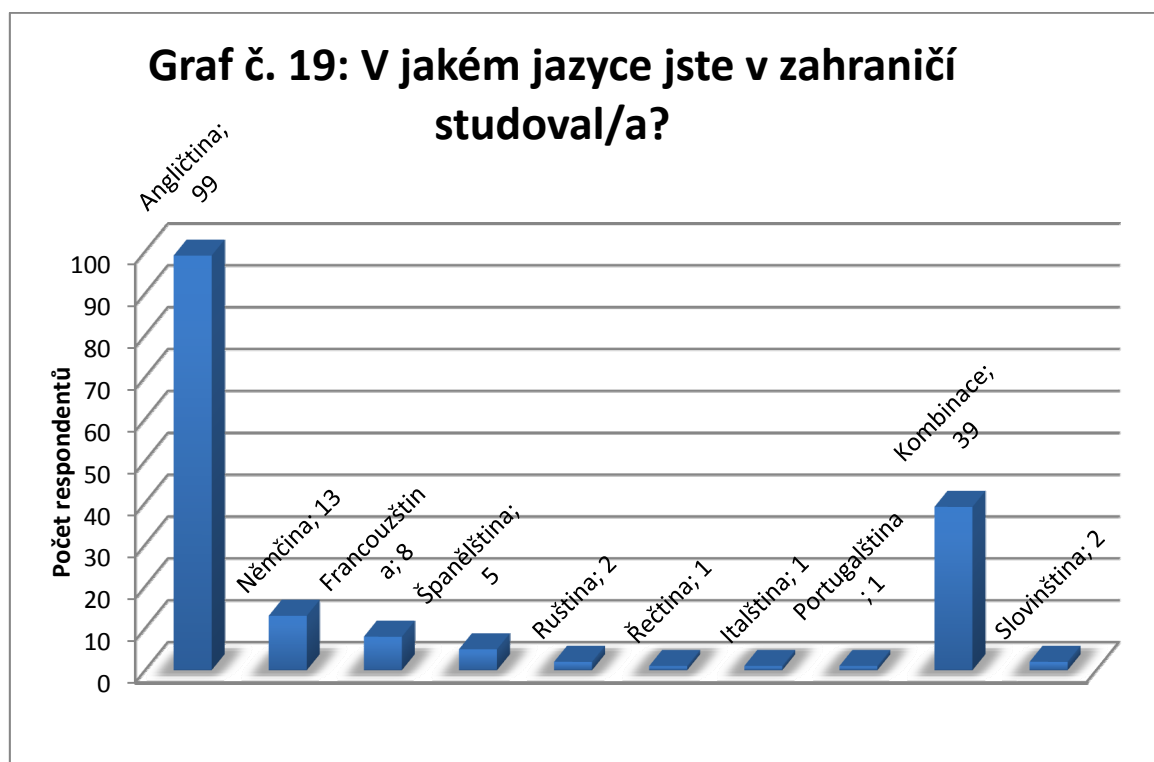
Graf č. 18: Ve které zemi jste zahraniční program absolvoval/a?

Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníku

9) V JAKÉM JAZYCE JSTE V ZAHRANIČÍ STUDOVAL/A?

Z dotazníkového šetření vyplynulo, že 99 respondentů studovalo v cizině v anglickém jazyce. V jazyku německém studovalo celkem 13 respondentů. Studium ve francouzštině absolvovalo 8 respondentů a 5 respondentů studovalo ve španělštině. 39 respondentů si volilo různé kombinace jazyků, mezi které patřila v největším počtu angličtina spolu se španělštinou (10 respondentů). 8 respondentů absolvovalo studijní pobyt v anglickém a německém jazyce a 5 respondentů studovalo v angličtině a francouzštině. Jen malý počet respondentů studoval i v jazycích, které nejsou až tak běžné. Mezi tyto jazyky patřila kombinace korejštiny a angličtiny, slovinština, portugalština apod.

Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníku

10) JAKÁ BYLA DÉLKA VAŠEHO POBYTU V ZAHRANIČÍ?

Dobu zahraničního pobytu si volí samotní studenti před vyřizováním veškeré dokumentace. Existuje i možnost rodloužit si dobu pobytu v zahraničí. Doba pobytu však záleží na systému výuky v zahraničí. Studenti si nejčastěji volí pobyt na jeden semestr. Nejčastěji studenti v zahraničí trávili 5 měsíců (48 respondentů). Průměrná doba pobytu je 5,9 měsíců, zatímco například ve Finsku studenti mohou strávit pouhé 3 měsíce. Nejkratší doba, kterou dotazovaní studenti v zahraničí strávili, byla 4 měsíce, což uvedlo 29 respondentů. (viz tabulka č. 18)

Tabulka č. 18: Délka pobytu v zahraničí

Odpověď (Uvedeno v měsících.)	Počet odpovědí	Procentuální podíl (%)
5	48	28,07
4	29	16,96
6	27	15,79
10	21	12,28
9	13	7,60
11	9	5,26
4,5	6	3,51
12	6	3,52
7	3	1,75
8	3	1,75
Jiné	11	6,43
Celkem	176	-

Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníku

11) BYLY VÁM ABSOLVOVANÉ PŘEDMĚTY V ZAHRANIČÍ UZNÁNY V ČR?

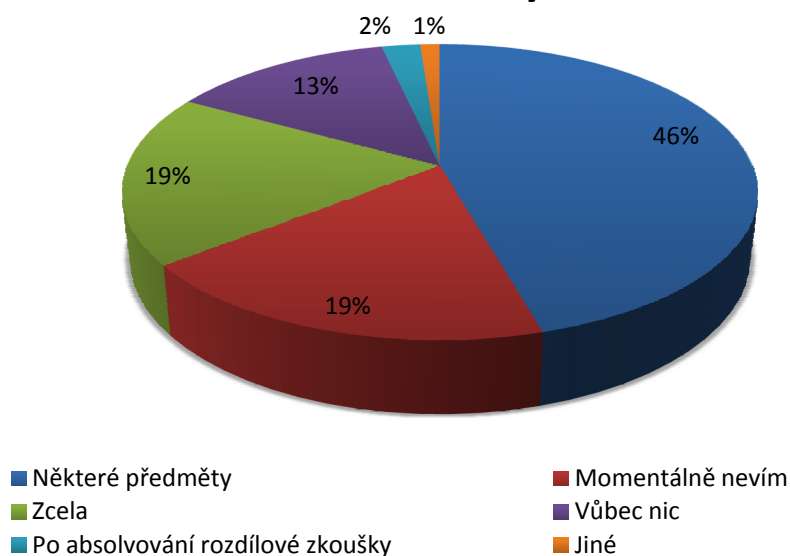
Velkou část studentů odrazuje skutečnost, že pokud by vycestovali do zahraničí na celý rok, museli by pak po návratu prodlužovat studium o rok a neuznané předměty splnit na svých univerzitách. 18,71 % respondentů uvádí, že jim byly zcela uznány všechny předměty. Velkému počtu studentů (45,62 %) však univerzita uznala pouze některé předměty, a to zejména pouze povinně volitelné. 18,71 % uvedlo momentální nejistotu o uznání předmětu a 13,45 % (počtem 23 respondentů) neuznala škola žádný předmět. Pouhá 2,34 % musela po příjezdu vykonat rozdílovou zkoušku a dokázat tak nasbírané vědomosti v zahraničí. Zbylé 1,17 % neusilovalo o uznání předmětů, jelikož absolvovalo studijní pobyt v rámci doktorského studia.

Tabulka č. 19: Uznání absolvovaných předmětů v ČR

Odpověď	Počet respondentů	Procentuální podíl (%)
Některé předměty	78	45,62
Momentálně nevím	32	18,71
Zcela	32	18,71
Vůbec nic	23	13,45
Po absolvování rozdílové zkoušky	4	2,34
Jiné	2	1,17
Celkem	171	100,00

Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníku

Graf č. 20: Byly Vám předměty absolvované v zahraničí uznány v ČR?

Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníku

12) DOPORUČIL/A BYSTE OSTATNÍM STUDENTŮM VZDĚLÁVACÍ PROGRAMY V ZAHRANIČÍ?

Tabulka č. 20: Doporučení respondentů

Odpověď	Počet respondentů	Procentuální podíl (%)
Ano	171	100
Ne	0	0

Zdroj: Vlastní zpracování dle dotazníku

Výše uvedená tabulka č. 20 vyjadřuje, že všech 171 respondentů, čili celých 100 %, by doporučilo všem ostatním studentům absolvovat studijní či pracovní pobyt v zahraničí. Z výsledků je patrné, že respondenti byli s touto aktivitou velmi spokojeni.

6 Diskuze

Cílem této diplomové práce bylo porovnat vysokoškolský systém v České republice s vybranými zeměmi, konkrétně s Dánskem, Německem a Řeckem, z hlediska budoucí konkurenceschopnosti absolventů a některých dalších aspektů. Z téměř všech uvedených hledisek se Dánsko umístilo na první pozici.

Jak již bylo zmíněno, dánské vzdělávání prosperuje zejména kvůli finančním prostředkům, které má k dispozici. Investuje především do výzkumu, vývojových činností a na vysokých školách se snaží studenty více zapojit do praxe než je tomu v České republice. Spolu s Německem se jedná o státy produkující vysoce kvalitní absolventy. Německo získalo prvenství z hlediska využívání programu Erasmus. To, že do Německa každoročně přijíždí velký počet studentů za praxí, studiem či na stáže svědčí o tom, že zde existuje vzdělávací systém na vysoce kvalitní úrovni. Tamější studenti taktéž co nejvíce využívají možností studia v zahraničí. Česká republika dopadla v komparaci s Řeckem podstatně lépe. Zejména v kvalitě vzdělávacího systému a současného omezeného financování terciárního vzdělávání. Zaměstnanost osob s terciárním vzděláním se taktéž odvíjí od celkové zaměstnanosti státu, která je momentálně v důsledku finanční krize nižší. Autorka se domnívá, že stále přetrvávající nepokoje v Řecku narušují strukturu vzdělávacího systému, co se délky studia týká. V komparaci s Dánskem a Německem nedopadla Česká republika ve vzdělanosti příliš pozitivně. Důvodem je zcela jistě nízké financování terciárního vzdělávání.

Česká republika je státem, kde se nevyžaduje školné, pouze v případě překročení standardní délky studia. Pokud by Česká republika zavedla tzv. zápisné, znamenalo by to lepší podporu pro terciární vzdělávání ze soukromých zdrojů a na financování tohoto sektoru by se nepodílel z velké části pouze stát. Dalším faktem je, že podfinancovaná oblast terciárního vzdělávání způsobila odchod mnoha profesorů do zahraničí, často kvůli lepšímu finančnímu ohodnocení.

Ve společnosti existují dvě skupiny, které na zavedení školného nahlízejí odlišně. Ti, kteří ho podporují a ti, kteří ho zamítají. Zde však záleží na tom, zda společnost bude zvažovat spíše interní (studenti) či externí dojmy (stát). Faktem je, že se odvětví vzdělávání nachází v těžké situaci a je třeba ji řešit. Zavedení školného by zřejmě neznamenal kompletní nápravu, avšak mohlo by se jednat o jistý přínos ve zlepšení současné situace. Vzdělání je důležité pro rozvoj společnosti a z tohoto důvodu by měli mít

všichni studenti možnost nadále rozvíjet své znalosti a vědomosti na vysokých školách. Se zavedením školného by si nejspíš studenti ze sociálně slabších poměrů nemohli studium dovolit. Již po dlouhá léta platilo, že na veřejných vysokých školách byla výuka zdarma na základě řádného přijímacího řízení a možnost zaplatit si studium na vysoké škole umožňovaly soukromé vysoké školy. Avšak pokud by se studium muselo platit, mohlo by to znamenat zodpovědnější přístup studentů, kteří by si studia mnohem více vážili. To je ovšem individuální otázka. Školné by mohlo přispět k omezení tzv. „věčných studentů“, kteří si studium záměrně prodlužují. V případě překročení řádné doby studia sice školné platí i nyní, ale pokud by byli nuceni financovat si své studium již od prvního ročníku vysoké školy, někteří by si dlouhodobé studium jistě rozmysleli. Je nutné přistupovat ke studiu jako k investici do budoucna a pokud bude školné zavedeno,lepší se pak i ekonomický vztah ke vzdělání.

Mezi další problémy českého školství patří i masivní přijímání studentů na vysoké školy. Vysoké školy takto činí z jediného důvodu, a tím je vyšší rozpočet. Stěžejním problémem vysokého školství jsou zejména finanční prostředky. Česká republika by potřebovala zvýšit finanční prostředky na vzdělávání jak od státu, tak z Evropské unie. Neustále plánované reformy taktéž přispívají k tomu, že se vyučující nemohou plně věnovat studentům a ti pak ztrácejí motivaci k následujícímu vzdělávání, což svědčí o méně kvalitních studentech. I přes tyto výsledky zaznamenává Česká republika pokroky v celosvětových žebříčcích, kde získala 25. místo z hlediska kvality terciárního vzdělávacího systému.¹⁰³

V druhé části diplomové práce bylo provedeno dotazníkové šetření, jehož cílem bylo zhodnocení studia v zahraničí prostřednictvím studijních výměnných pobytů. V úvodu byla respondentům položena otázka, zda je ve studijních plánech jejich fakulty dostatečně zastoupena výuka cizích jazyků. Většina respondentů byla s výukou jazyků spokojena, což je velice pozitivní faktor. Následující otázka byla věnována informacím ohledně studijních zahraničních pobytů. Více než polovina respondentů odpovídala tak, že informace existují až tehdy, když se studenti o tuto tematiku zajímají. Menší počet studentů si v dotazníku stěžoval na to, že na vysokých školách jsou na oddělení pro mezinárodní vztahy k dispozici pouze seznamy vybraných škol určených k výjezdu a počet

---

¹⁰³ *Vysoké školství ve světě*. [online]. [cit. 23-02-14] Dostupné na [www: http://vsmonitor.wordpress.com/2013/05/29/novy-zebricek-nejlepsich-vysokoskolskych-systemu/](http://vsmonitor.wordpress.com/2013/05/29/novy-zebricek-nejlepsich-vysokoskolskych-systemu/)

míst k dispozici. V tomto případě by byla potřebná vyšší informovanost studentů prostřednictvím nejrůznějších brožur či informativních letáků.

Obecně lze však říci, že respondenti byli informovaní, co se týče nabídky studijních programů na trhu. Celkem 275 z 280 respondentů zná studentský program Erasmus, který patří mezi nejvíce využívané. I program Leonardo da Vinci a Comenius jsou známé mezi studenty. Celkem 276 respondentů zná i ostatní studijní zahraniční programy, z čehož lze konstatovat, že první hypotéza (Hyp. č. 1: *Méně než polovina studentů nezná jiný vzdělávací program než Erasmus.*) byla vyvrácena. Pokud by respondenti měli možnost vybrat si studijní program, volili by takový, kde se vyučují odborné předměty v cizím jazyce, což je nejlepší volba pro zdokonalení jazykových schopností a příučení se v oboru.

Ze všech 280 respondentů absolvovalo 171 studentů studijní pobyt v zahraničí. Pro studenty, kteří nevycestovali do zahraničí, předpokládanou hypotézou bylo, že studenti se neúčastnili zahraničních studijních programů zejména kvůli jazykovým bariérám a obav z vysokých požadavků na zahraničních vysokých školách (viz Hypotéza č. 2 a č. 3). Z dotazníkového šetření však vyplynulo, že většina respondentů neměla zájem opustit hranice České republiky z důvodu závazků v ČR. Jednalo se především o vlastnictví bytů či smlouvy o pronájmech, dlouhodobé vztahy, závazky vůči rodině apod. V současné době je faktem, že mladí lidé se během studií nezabývají svými budoucími profesemi a nepřikládají tomu v této době velký důraz. Někteří z nich se domnívají, že zaměstnání získají snadno, protože vlastní vysokoškolský titul. Pravdou však je, že nechopit se příležitosti studovat v zahraničí, byť kvůli dlouhodobému vztahu, by bylo nerozumné. Situaci by mohla zlepšit větší propagace výhod zahraničních studijních pobytů. Jak vyplývá z dotazníkového šetření, mnoho respondentů se také obávalo finanční náročnosti těchto programů. Respondenti však většinou neznají výši stipendií a různých podpor, které jsou poskytovány Evropskou unií. Faktem je, že určitý finanční obnos, který student obdrží na program Erasmus, nepokrývá zcela jistě veškeré náklady, ale pouze jejich určitou část. To se však odvíjí od toho, jak student vynakládá se svými financemi a taktéž na cílové destinaci zahraničního pobytu. Autorka se domnívá, že zahraniční studijní programy jsou jedinečnou příležitostí, jak se naučit cizím jazykům a zlepšit jejich úroveň. Studenti se taktéž naučí samostatnosti či práci v týmu, což je neméně důležitým kritériem vyžadovaným v zaměstnání. K uvedeným výhodám navíc studenti obdrží určitý finanční obnos od vysokých škol.

Předpokladem druhé hypotézy byla domněnka, že respondenti nevycestovali do zahraničí zejména kvůli obavám z vysokých požadavků na dané vysoké škole. To však zmiňovalo pouhých 27 respondentů. Z toho vyplývá, že druhá (Hypotéza č. 2: *Studenti nevyužívají vzdělávacích zahraničních pobytů z důvodu obav z vysokých požadavků na zahraničních školách.*) i třetí (Hypotéza č. 3: *Studenti nevyužívají vzdělávacích zahraničních pobytů zejména z důvodů jazykových bariér.*) hypotéza nebyla potvrzena.

Poslední hypotéza předpokládala, že největším přínosem studijního zahraničního pobytu bylo zlepšení úrovně jazykových schopností. Tato odpověď byla v dotazníku zmíněna 159x, čímž byla hypotéza č. 4 (*Největším přínosem studentů, kteří absolvovali vzdělávací zahraniční pobyt, je zvýšení úrovně jazykových schopností.*) potvrzena. O pouhou jednu odpověď méně (158) respondenti uváděli poznání života v cizí zemi. Studenti, kteří absolvují zahraniční studijní program, mají možnost poznat jiný styl i systém výuky a primárně si zcela jistě zlepši své jazykové dovednosti. Je to příležitost zejména pro ty studenty, kteří nejsou dostatečně spokojeni s výukou cizích jazyků na svých fakultách. Účast na studijních pobytech může být i přípravou na různé jazykové zkoušky a certifikáty.

Z dotazníku vyplynulo, že pouhým 32 respondentům bylo zahraniční studium zcela uznáno na domácí univerzitě. Někteří respondenti (32) v době sběru dat ještě nevěděli, zda jim nějaké předměty budou uznány, 23 respondentům nebyly uznány žádné předměty a 78 respondentům byly uznány pouze některé předměty. Každá vysoká škola má různá kritéria pro způsob uznávání předmětů. Většinou se předměty uznávají, pokud se shodují sylaby předmětů nejméně v 50 %. Všichni respondenti, kteří se již studijního zahraničního pobytu zúčastnili, vzdělávací programy v zahraničí ostatním studentům doporučují.

7 Závěr

Cílem této diplomové práce bylo porovnání vysokoškolských systémů v České republice s Dánskem, Německem a Řeckem z hlediska budoucí konkurenceschopnosti absolventů a některých dalších aspektů.

Z téměř všech uvedených hledisek se Dánsko umístilo na první pozici, a to z hlediska kvality vzdělávacího systému, procenta zaměstnanosti osob s terciárním vzděláním a financování vysokých škol. Dánsko produkuje vysoce kvalitní absolventy, které na vysokých školách začleňují více i do praxe, což by jistě studenti České republiky uvítali, aby mohli lépe plnit požadavky zaměstnavatelů. Vysoká prestiž dánského vzdělání je dána zejména vysokým podílem finančních prostředků, které plynou do vzdělávání a výzkumné činnosti. Německo se taktéž řadí mezi země s velmi kvalitní terciárně vzdělanou společností a ve využívání zahraničního studijního programu Erasmus se umístilo jednoznačně nejlépe. K tomuto programu má k dispozici mnohonásobně vyšší rozpočet než je tomu u ostatních porovnávaných zemí, což dokazuje, že se jedná o top zemi s nejvyšším počtem příjíždějících i vyjíždějících studentů. Z hlediska studia se jedná o atraktivní destinaci, jelikož se studenti mohou učit jak německému, tak i anglickému jazyku. Řecko v porovnání s Českou republikou vykazovalo ve většině případů horší umístění, jelikož se na něm dost těžce podepsala fiskální krize, což způsobilo značné zadlužení země a omezení finančních prostředků plynoucích do terciárního vzdělávání a vzdělávání obecně. Celkovým problémem českého vysokého školství je zcela jednoznačně nedostatek finančních prostředků v tomto sektoru. Zároveň by bylo potřebné žáky intenzivně vzdělávat a motivovat ke kvalitnějšímu výkonu již od základních škol. Tímto krokem by se mohly zvýšit nároky na studenty a to by znamenalo postupné zvyšování kvality studentů.

V druhé části práce byl proveden kvantitativní výzkum. Z dotazníkového šetření vyplynulo, že respondenti mají v povědomí i ostatní studijní vzdělávací programy než jen Erasmus. K lepší informovanosti studentů o zahraničních studijních pobytech by jistě přispěla masivnější propagace internetových stránek NAEP (Národní agentury pro evropské vzdělávací programy – www.naep.cz), kde si studenti mohou přečíst podrobnější informace a reference o studijních pobytech přímo od studentů, kteří v zahraničí studovali. Na stránkách je také k dispozici nabídka všech studijních pobytů a informace o všech programech. Určitě by se studenti přesvědčili, že absolvování studijního pobytu v zahraničí zvyšuje šance při hledání budoucího zaměstnání.

K širší propagaci zahraničních studijních pobytů by mohly přispět nejrůznější aktivity, například přednášky o studijních zahraničních pobytech, jejich výhodách, nevýhodách apod. Přednášky by mohly probíhat za účasti studentů, kteří na zahraničních pobytech již byli a chtěli by se o své zkušenosti podělit s ostatními studenty. Přednášelo by se již v počátku studií, například v úvodu do studia či v úvodním týdnu již na začátku semestru, aby byli studenti motivováni od samého počátku. Náplní přednášek by bylo stručné seznámení s problematikou, výhody a nevýhody studijních pobytů, prezentace s referencemi, fotografiemi či videonahrávkami od dobrovolníků a následně prostor na diskuzi či otázky (případně poskytnutí informačních letáků). Zavedení jednorázových informačních stánků s letáčky na vysokých školách a veletrzích zabývajících se vzděláváním v zahraničí by také zcela jistě přispělo k vyšší informovanosti. Autorka se domnívá, že pokud si musejí samotní studenti hledat informace, jejich motivace klesá. Lepším řešením je v tomto případě, že se informace ke studentovi dostanou již v počátku a od znalých osob. Další možností, jak více propagovat studijní zahraniční pobyty, by byla pomocí spolupráce s firmou *Student Agency*. Tato společnost již propaguje nejrůznější pracovní pobyty v podobě krátkých spotů ve svých dopravních prostředcích a každý den přepravuje nemálo studentů po celé České republice. Krátký spot propagující studijní zahraniční pobyty prostřednictvím NAEP by mohl rozšířit obzory studentům i ostatním lidem.

Dalším návrhem autorky na zlepšení podmínek pro zahraniční studijní pobyty se týká uznávání zahraničního studia na domácích univerzitách. Do budoucna by stálo za zvážení, aby všechny evropské země, které jsou zapojeny do programu Erasmus, používaly stejný kompatibilní systém, jenž by umožnil uznávání všech absolvovaných předmětů na domácích univerzitách. Kompletní reorganizace by zahrnovala spoustu testování a příprav, což by z dlouhodobého hlediska znamenalo zcela jistě vysokou finanční, časovou i administrativní náročnost. Pokud dříve Evropa úspěšně sjednotila kreditní systém na základě Boloňského procesu, bylo by vhodné sjednotit i systém smluv, dokumentů a uznávání předmětů například v rámci nového programu Erasmus+. To by zcela jistě vedlo ke zpřehlednění a zpřístupnění informací jak pro studenty, tak i učitele. Jako jednotný systém pro studijní zahraniční pobyty by mohl být zaveden evropský informační portál, v němž by byly rozděleny sylaby hlavních předmětů podle oborů, které by se shodovaly nejméně v 75 % na všech evropských vysokých školách zapojených do studijních

zahraničních programů. To znamená, že všichni studenti z Evropy, kteří by studovali podobný obor v zahraničí, by absolvovali stejné předměty. Bylo by zde uvedeno například 5 - 7 povinných hlavních předmětů (ohodnocených odpovídajícím počtem ECTS kreditů), z nichž by si studenti, kteří vycestují do zahraničí, vybrali a předměty by jim byly následně po příjezdu uznány. To by se nemuselo týkat volitelných předmětů, které by se na domácí univerzitě uznávaly za jakékoli volitelné předměty.

Česká republika si vylepšila hodnocení i v celosvětových žebříčcích. I přes to, že se řadí spíše mezi evropský průměr, pokud se vzdělanosti na terciární úrovni týká, existuje zde vysoký potenciál, jak zvyšovat kvalitu a neustále se přibližovat evropské úrovni.

8 Seznam literatury

Odborná publikace

- [1] **EVROPSKÁ KOMISE.**, *Příručka pro uživatele ECTS*. Brusel: 2009, ISBN 978-80-87335-21-5
- [2] **DVOŘÁČEK, J.** *Vzdělávání v integrující se Evropě*. 1.vyd., Vysoká škola ekonomická v Praze. Praha: 2001, ISBN 80-245-0223-2
- [3] **KOZEL, R. a kol.** *Moderní marketingový výzkum*. Praha: 2005, Grada Publishing, a.s.
- [4] **MATĚJŮ, P., a kol.** *Bílá kniha terciálního vzdělávání*. 1. vyd., Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Tauris, 2009, ISBN 978-80-254-4519-8
- [5] **PŘIBOVÁ, M. a kol.** *Marketingový výzkum v praxi*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, spol. s r.o., 1996. ISBN 80-7169-299-9.
- [6] **REKTOŘÍK, J., a kol.** *Ekonomika veřejného sektoru*. 1. vyd., Ekonomicko-správní fakulta, Masarykova univerzita v Brně, Brno: 1999, ISBN 80-210-2045-8
- [7] **TROMMSDORFF, V., STEINHOFF, F.** *Marketing inovací*. 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-092-8
- [8] **VETEŠKA, J. a TURECKIOVÁ, M.** *Kompetence ve vzdělávání*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2008, Pedagogika (Grada). ISBN 978-802-4717-708
- [9] **VOJTKO, V.** *Marketingový výzkum v kognitivních mapách*. Profess Consulting s.r.o., 2008. ISBN 978-80-7259-060-5.
- [10] **VOMÁČKOVÁ, H.**, *České vysoké školy a veřejné finance*. 1. vyd., Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, ACTA UNIVERSITATIS PURKYNIANAE, 1998, ISBN 80-7044-226-3
- [11] **VŠETEČKOVÁ, J.** *Analýza vývoje vysokoškolského vzdělávání v České republice*. Bakalářská práce. Vysoká škola ekonomická v Praze. Národohospodářská fakulta. Praha:2012

Legislativní normy

- [1] **Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů.** Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR. [online] [cit. 31-08-12] Dostupné na [www: <http://aplikace.msmt.cz/vysokeskoly/legislativa/Zakon111_uplne_zneni_552.htm>](http://aplikace.msmt.cz/vysokeskoly/legislativa/Zakon111_uplne_zneni_552.htm)
- [2] **Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání.** Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR. [online] [cit. 31-08-12] Dostupné na [www: <http://aplikace.msmt.cz/Predpisy1/sb190-04.pdf>](http://aplikace.msmt.cz/Predpisy1/sb190-04.pdf)

Internetové zdroje

- [1] *Businessinfo.cz.* [online]. [cit. 22-02-14] Dostupné na [www: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/lisabonska-strategie-5134.html>](http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/lisabonska-strategie-5134.html)
- [2] *Centrum Pro Studium Vysokého Školství.* [online]. [cit. 19-07-13] Dostupné na [www: <http://www.csvs.cz/projekty/2009_zakazka_ipn-rtv/srovnaciv_studie_legislativni_upravy_systemu_TV1.pdf>](http://www.csvs.cz/projekty/2009_zakazka_ipn-rtv/srovnaciv_studie_legislativni_upravy_systemu_TV1.pdf)
- [3] *Český statistický úřad.* Veřejná databáze. [online] [cit. 05-09-12] Dostupné na [www: <http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislotab=VZD0030CU&&kapitola_id=17>](http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislotab=VZD0030CU&&kapitola_id=17)
- [4] *Český statistický úřad.* [online] [cit. 05-09-12] Dostupné na [www: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/studenti_a_absolventi_vysokych_skol_v_cr_celkem/\\$File/1_VS_studenti_celkem_11.pdf>](http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/studenti_a_absolventi_vysokych_skol_v_cr_celkem/$File/1_VS_studenti_celkem_11.pdf)
- [5] *Český statistický úřad: Veřejná databáze.* [online]. [cit. 03-02-14] Dostupné na [www: <http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislotab=VZD0030CU&&kapitola_id=17>](http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislotab=VZD0030CU&&kapitola_id=17)
- [6] *Český statistický úřad.* [online]. [cit. 03-02-14] Dostupné na [www: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/studenti_a_absolventi_vysokych_skol_v_cr_celkem/\\$File/1_vs_studenti_celkem_12.pdf>](http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/studenti_a_absolventi_vysokych_skol_v_cr_celkem/$File/1_vs_studenti_celkem_12.pdf)
- [7] *Český statistický úřad.* [online] [cit. 05-09-12] Dostupné na [www: <http://www.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/t/FF001EC365/\\$File/w-3314a1.pdf>](http://www.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/t/FF001EC365/$File/w-3314a1.pdf)
- [8] **ČSÚ - POSTAVENÍ ČESKÉHO TRHU PRÁCE V RÁMCI EU.** [online]. [cit. 05-03-14] Dostupné na [www: <http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/informace/czam102912analyza12.doc>](http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/informace/czam102912analyza12.doc)
- [9] *EKEP.* [online]. [cit. 04-03-14] Dostupné na [www: <http://www.ekep.gr/english/education/tritobathmia.asp>](http://www.ekep.gr/english/education/tritobathmia.asp)
- [10] *Erasmus Facts, Figures and Trends. The European Union support for student and staff exchanges and university cooperation in 2011 – 12.* [PDF]. [cit. 20-02-13] ISBN 978-92-79-30652-5 Dostupné na [www: <http://ec.europa.eu/education/library/statistics/erasmus1112_en.pdf>](http://ec.europa.eu/education/library/statistics/erasmus1112_en.pdf)

- [11] *EUROSTAT*. [online]. [cit. 23-02-14] Dostupné na [www: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/education/data/database>](http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/education/data/database)
- [12] *EURYPEDIA*. [online]. [cit. 03-04-14] Dostupné na [www: <https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Denmark:Overview>](https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Denmark:Overview)
- [13] *EURYPEDIA*. [online]. [cit. 03-04-14] Dostupné na [www: <https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Germany:Overview>](https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Germany:Overview)
- [14] *EURYPEDIA*. [online]. [cit. 03-04-14] Dostupné na [www: <https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Greece:Overview>](https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Greece:Overview)
- [15] *EURYPEDIA*. [online]. [cit. 03-04-14] Dostupné na [www: <https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Czech-Republic:Overview>](https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Czech-Republic:Overview)
- [16] *Evropská unie*. [online]. [cit. 27-08-12] Dostupné na [www: <http://europa.eu/legislation_summaries/education_training_youth/lifelong_learning/c11088_cs.htm>](http://europa.eu/legislation_summaries/education_training_youth/lifelong_learning/c11088_cs.htm)
- [17] *Evropská Unie*. [online]. [cit. 13-11-13] Dostupné na [www: <http://europa.eu/legislation_summaries/education_training_youth/general_framework/c11082_cs.htm>](http://europa.eu/legislation_summaries/education_training_youth/general_framework/c11082_cs.htm)
- [18] *Evropská unie*. [online]. [cit. 27-08-12] Dostupné na [www: <http://europa.eu/legislation_summaries/education_training_youth/lifelong_learning/c11088_cs.htm>](http://europa.eu/legislation_summaries/education_training_youth/lifelong_learning/c11088_cs.htm)
- [19] *Europa: přehled právních předpisů EU*. [online]. [cit. 13-11-13] Dostupné na [www: <http://europa.eu/legislation_summaries/education_training_youth/general_framework/c11082_cs.htm>](http://europa.eu/legislation_summaries/education_training_youth/general_framework/c11082_cs.htm)
- [20] *Evropská komise*. [online]. [cit. 17-02-14] Dostupné na [www: <http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/index_en.htm>](http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/index_en.htm)
- [21] *Evropská komise*. [online]. [cit. 11-03-14] Dostupné na [www: <http://ec.europa.eu/education/tools/statistics_en.htm#erasmus>](http://ec.europa.eu/education/tools/statistics_en.htm#erasmus)
- [22] *Educations.com: Study in Denmark*. [online]. [cit. 25-10-12] Dostupné z [www: <http://www.educations.com/Study_in_Denmark_d735.html>](http://www.educations.com/Study_in_Denmark_d735.html)
- [23] *Educations.com: Study in denmark.dk*. [online]. [cit. 25-10-12] Dostupné z [www: <http://studyindenmark.dk/study-in-denmark/study-options>](http://studyindenmark.dk/study-in-denmark/study-options)
- [24] *Euroskop. cz*. [online]. [cit. 13-11-13] Dostupné na [www: <https://www.euroskop.cz/412/sekce/recko---studium-prace-cestovani/>](https://www.euroskop.cz/412/sekce/recko---studium-prace-cestovani/)
- [25] *EURYPEDIA: Funding in education*. [online]. [cit. 30-10-12] Dostupné z [www: <https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Denmark:Funding_in_Education>](https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Denmark:Funding_in_Education)
- [26] *EURYPEDIA*. [online]. [cit. 22-02-14] Dostupné z [www: <https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Denmark:Overview>](https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Denmark:Overview)

- [27] *EURYPEDIA, National Student Fee and Support System*; [online]. [cit. 22-02-14] Dostupné z [www: <http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/facts_and_figures/fees_and_support.pdf>](http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/facts_and_figures/fees_and_support.pdf)
- [28] *EURYPEDIA, National Student Fee and Support System*; [online]. [cit. 22-02-14] Dostupné z [www: <https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Greece:Funding_in_Education>](https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Greece:Funding_in_Education)
- [29] *European Commission*. [online]. [cit. 20-02-13] Dostupné na [www: <http://ec.europa.eu/education/erasmus/doc/stat/1011/countries/germany_en.pdf>](http://ec.europa.eu/education/erasmus/doc/stat/1011/countries/germany_en.pdf)
- [30] *European Commission*. [online]. [cit. 20-02-13] Dostupné na [www: <http://ec.europa.eu/education/erasmus/doc/stat/1011/countries/denmark_en.pdf>](http://ec.europa.eu/education/erasmus/doc/stat/1011/countries/denmark_en.pdf)
- [31] *Ústav pro informace ve vzdělávání. ČESKÉ ŠKOLSTVÍ V MEZINÁRODNÍM SROVNÁNÍ VYBRANÉ UKAZATELE PUBLIKACE OECD EDUCATION AT A GLANCE 2011. Česká školní inspekce: Education at a Glance 2011*. [online]. [cit. 07-09-13] Dostupné na [www: http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/statistika-skolstvi/ceske-skolstvi-v-mezinarodnim-srovnani](http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/statistika-skolstvi/ceske-skolstvi-v-mezinarodnim-srovnani)
- [32] *Infoabsolvent.cz*. [online]. [cit. 10-03-14] Dostupné z [www: <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClanekAbsolventi/4-4-07/Podily-zamestnanych-ve-vybrane-zemi-EU/34?Oblast=1&s=1&z=5&paramName=s>](http://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClanekAbsolventi/4-4-07/Podily-zamestnanych-ve-vybrane-zemi-EU/34?Oblast=1&s=1&z=5&paramName=s)
- [33] *Infoabsolvent.cz*. [online]. [cit. 10-03-14] Dostupné z [www: <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClanekAbsolventi/4-4-07/Podily-zamestnanych-ve-vybrane-zemi-EU/34?Oblast=1&s=1&z=6&paramName=z>](http://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClanekAbsolventi/4-4-07/Podily-zamestnanych-ve-vybrane-zemi-EU/34?Oblast=1&s=1&z=6&paramName=z)
- [34] *Infoabsolvent.cz*. [online]. [cit. 10-03-14] Dostupné z [www: <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClanekAbsolventi/4-4-07/Podily-zamestnanych-ve-vybrane-zemi-EU/34?Oblast=1&s=1&z=9&paramName=z>](http://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClanekAbsolventi/4-4-07/Podily-zamestnanych-ve-vybrane-zemi-EU/34?Oblast=1&s=1&z=9&paramName=z)
- [35] *Infoabsolvent.cz*. [online]. [cit. 10-03-14] Dostupné z [www: <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClanekAbsolventi/4-4-07/Podily-zamestnanych-ve-vybrane-zemi-EU/34?Oblast=1&s=1&z=7&paramName=z>](http://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClanekAbsolventi/4-4-07/Podily-zamestnanych-ve-vybrane-zemi-EU/34?Oblast=1&s=1&z=7&paramName=z)
- [36] *Informační a vzdělávací portál školství Zlínského kraje*. [online] [cit. 05-09-12] Dostupné na [www: <http://www.zkola.cz/zkedu/rodiceaverejnost/vybirameskolu/vysokeskoly/33057.aspx>](http://www.zkola.cz/zkedu/rodiceaverejnost/vybirameskolu/vysokeskoly/33057.aspx)
- [37] *Mládež v akci*. [online]. [cit. 17-02-14] Dostupné na [www: <http://www.mladezvakci.cz/erasmusplus/propagace/>](http://www.mladezvakci.cz/erasmusplus/propagace/)
- [38] *Mládež v akci*. [online]. [cit. 17-02-14] Dostupné na [www: <http://www.mladezvakci.cz/erasmusplus/>](http://www.mladezvakci.cz/erasmusplus/)
- [39] *ManagementMania.com*. [online] [cit. 05-09-12] Dostupné na [www: <http://managementmania.com/cs/vzdelavani-verejny-sektor>](http://managementmania.com/cs/vzdelavani-verejny-sektor)

- [40] *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR*. [online] [cit. 31-08-12] Dostupné na: <[www:http://aplikace.msmt.cz/vysokeskoly/legislativa/Zakon111_uplne_zneni_552.htm](http://aplikace.msmt.cz/vysokeskoly/legislativa/Zakon111_uplne_zneni_552.htm)>
- [41] *MŠMT*. [online] [cit. 27-08-12] Dostupné na [www: <http://bologna.msmt.cz/>](http://bologna.msmt.cz/)
- [42] *MŠMT*. [online] [cit. 05-09-12] Dostupné na [www: <http://www.msmt.cz/ministerstvo>](http://www.msmt.cz/ministerstvo)
- [43] *MŠMT*. [online] [cit. 19-10-12] Dostupné na [www: <http://www.msmt.cz/bilakniha/otazky-a-odpovedi-k-tezim-bile-knihy-terciarniho-vzdelavani>](http://www.msmt.cz/bilakniha/otazky-a-odpovedi-k-tezim-bile-knihy-terciarniho-vzdelavani)
- [44] *MŠMT*. [online]. [cit. 04-09-12] Dostupné na [www: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/prehled-vysokych-skol>](http://www.msmt.cz/vzdelavani/prehled-vysokych-skol)
- [45] *MŠMT: Výroční zpráva o stavu vysokého školství v ČR za rok 2011*. [online]. [cit. 03-02-14] Dostupné na [www: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/vysokeskolstvi/vyrocní-zprava-o-stavu-vysokeho-skolstvi-za-rok-2011>](http://www.msmt.cz/vzdelavani/vysokeskolstvi/vyrocní-zprava-o-stavu-vysokeho-skolstvi-za-rok-2011)
- [46] *MŠMT*. [online]. [cit. 21-10-12] Dostupné z [www: <http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/ridici-vybor-programu-leonardo-da-vinci>](http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/ridici-vybor-programu-leonardo-da-vinci)
- [47] *MŠMT*. [online]. [cit. 05-09-12] Dostupné na [www: http://www.msmt.cz/pro-novinare/msmt-a-vysoke-skoly-se-dohodly-na-limitu-poctu-studentu-2012](http://www.msmt.cz/pro-novinare/msmt-a-vysoke-skoly-se-dohodly-na-limitu-poctu-studentu-2012)
- [48] *MPSV. Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v roce 2011*. [PDF]. [cit. 05-10-12] Dostupné z [www: <http://www.mpsv.cz/files/clanky/12927/Analyza_zamestnanost_2011.pdf>](http://www.mpsv.cz/files/clanky/12927/Analyza_zamestnanost_2011.pdf)
- [49] *Národní vzdělávací fond*. [online]. [cit. 13-11-13] Dostupné na [www: <http://www.nvf.cz/rozvoj-celozivotniho-uceni>](http://www.nvf.cz/rozvoj-celozivotniho-uceni)
- [50] *NAEP*. [online]. [cit. 05-10-12] Dostupné z [www: <http://www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=17&>](http://www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=17&)
- [51] *NAEP – Erasmus*. [online]. [cit. 05-10-12] Dostupné z [www: <http://www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=34&>](http://www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=34&)
- [52] *NAEP*. [online]. [cit. 05-10-12] Dostupné z [www: <http://url?sa=t&rct=j&q=v%C3%BDvoj%20erasmus&source=web&cd=1&sqi=2&ved=0CCEQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.naep.cz%2Fdownload-variant.php%3Fgeneral_file_variant_id%3D4641%26a%3Ddocuments%26&ei=U9xuUOXTG4rFtAb4n4CIBg&usg=AFQjCNGULISWNMS-YZnWQFHEng-PW74ODA>](http://url?sa=t&rct=j&q=v%C3%BDvoj%20erasmus&source=web&cd=1&sqi=2&ved=0CCEQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.naep.cz%2Fdownload-variant.php%3Fgeneral_file_variant_id%3D4641%26a%3Ddocuments%26&ei=U9xuUOXTG4rFtAb4n4CIBg&usg=AFQjCNGULISWNMS-YZnWQFHEng-PW74ODA)
- [53] *NAEP*. [online]. [cit. 21-10-12] Dostupné z [www: <http://www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=19>](http://www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=19)
- [54] *NAEP*. [online]. [cit. 21-10-12] Dostupné z [www: <http://www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=62&>](http://www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=62&)
- [55] *Národní ústav odborného vzdělání*. [online] [cit. 31-08-12] Dostupné na [www: <http://www.nuov.cz/terciarni-vzdelavani>](http://www.nuov.cz/terciarni-vzdelavani)
- [56] *NUOV*. [online]. [cit. 19-10-12] Dostupné z [www: <http://www.nuov.cz/jaky-je-rozdil-mezi-dalkovym-a-vecernim-studiem>](http://www.nuov.cz/jaky-je-rozdil-mezi-dalkovym-a-vecernim-studiem)

- [57] *OECD. Tematické hodnocení terciárního vzdělávání v České republice.* [Thematic Review of Tertiary Education: Czech Republic. Country Note]. OECD, 2006. [online]. [cit. 05-09-12] Dostupné z [www: <http://www.msmt.cz/reforma-terciarniho-vzdelavani/bila-kniha/tematicke-hodnoceni-terciarniho-vzdelavani-v-ceske-republice>](http://www.msmt.cz/reforma-terciarniho-vzdelavani/bila-kniha/tematicke-hodnoceni-terciarniho-vzdelavani-v-ceske-republice)
- [58] *OECD. Education at a Glance 2011: OECD Indicators* [online]. [CIT. 24-10-12] OECD Publishing, 2011. Dostupné z [www: http://www.oecd.org/education/highereducationandadultlearning/48631582.pdf](http://www.oecd.org/education/highereducationandadultlearning/48631582.pdf)
- [59] *Studentskéfinance.cz.* [online] [cit. 27-08-12] Dostupné na [www: <http://student.finance.cz/pruvodce-studiem/informace/vysokoskolsky-system/bolonsky-proces/>](http://student.finance.cz/pruvodce-studiem/informace/vysokoskolsky-system/bolonsky-proces/)
- [60] *Studentfinance.cz* [online]. [cit. 19-10-12] Dostupné z [www: <http://student.finance.cz/pruvodce-studiem/informace/studium-vysoke-skoly/prezencni-distancni-kombinovane/>](http://student.finance.cz/pruvodce-studiem/informace/studium-vysoke-skoly/prezencni-distancni-kombinovane/)
- [61] *Studentskefinance.cz.* [online]. [cit. 05-09-12] Dostupné na [www: <http://student.finance.cz/pruvodce-studiem/informace/studijni-programy-tituly/magistersky-program/>](http://student.finance.cz/pruvodce-studiem/informace/studijni-programy-tituly/magistersky-program/)
- [62] *Středisko vzdělávací politiky.* [online]. [cit. 05-10-12] Dostupné z [www: <http://www.strediskovzdelavacipolitiky.info/download/Absolventi_VŠ_2011.pdf>](http://www.strediskovzdelavacipolitiky.info/download/Absolventi_VŠ_2011.pdf)
- [63] *ScienceCarrers.* [online]. [cit. 23-02-14] Dostupné na [www: <http://sciencecareers.sciencemag.org/career_magazine/previous_issues/articles/2002_03_08/nodoi.18357901705710791613>](http://sciencecareers.sciencemag.org/career_magazine/previous_issues/articles/2002_03_08/nodoi.18357901705710791613)
- [64] *SROVNÁVACÍ STUDIE LEGISLATIVNÍ ÚPRAVY SYSTÉMU TERCIAŘNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ.* Kolektiv autorů CSVŠ, v.v.i. Centrum pro studium vysokého školství, v.v.i. Praha, srpen: 2009 [PDF]. [cit. 25-10-12] Dostupné z [www: <http://www.csvs.cz/projekty/2009_zakazka_ipn-rtv/srovnavaci_studie_legislativni_upravy_systemu_TV1.pdf>](http://www.csvs.cz/projekty/2009_zakazka_ipn-rtv/srovnavaci_studie_legislativni_upravy_systemu_TV1.pdf)
- [65] *Vysokeskoly.cz.* [online] [cit. 31-08-12] Dostupné na [www: <http://www.vysokeskoly.cz/clanek/organizace-terciarniho-vzdelavani-vysokeskoly>](http://www.vysokeskoly.cz/clanek/organizace-terciarniho-vzdelavani-vysokeskoly)
- [66] *Vysoké školství ve světě.* [online]. [cit. 23-02-14] Dostupné na [www: <http://vsmonitor.wordpress.com/2013/05/29/novy-zebricek-nejlepsich-vysokoskolskych-systemu/>](http://vsmonitor.wordpress.com/2013/05/29/novy-zebricek-nejlepsich-vysokoskolskych-systemu/)
- [67] *Vysoké školství ve světě.* [online]. [cit. 23-02-14] Dostupné na [www: <http://vsmonitor.wordpress.com/category/2-clanky-podle-lokalizace/vsechny-zeme/dansko/>](http://vsmonitor.wordpress.com/category/2-clanky-podle-lokalizace/vsechny-zeme/dansko/)
- [68] *Zpráva o účasti ČR v programu Celoživotní učení 07-11. MŠMT.* [online]. [cit. 03-02-14] Dostupné na [www: <http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/zprava-o-ucasti-ceske-republiky-v-programu-celozivotniho-1>](http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/zprava-o-ucasti-ceske-republiky-v-programu-celozivotniho-1)
- [69] *Euroskop.* [online]. [cit. 13-11-13] Dostupné na [www: <http://www.euroskop.cz/gallery/37/11326-vzdelani_a_trh_prace.pdf>](http://www.euroskop.cz/gallery/37/11326-vzdelani_a_trh_prace.pdf)

9 Seznam použitých zkratk

- ČR** - Česká republika
- ISCED** - Mezinárodní klasifikace vzdělávání
(International Standard Classification of Education)
- EACEA** - Výkonná agentura pro vzdělávání, kulturu a audiovizuální oblast
(Education Audiovisual and Culture Executive Agency)
- EHEA** - European Higher Education Area
- ECTS** - Kreditní systém
(European Credit Transfer and Accumulation System)
- ESVO** - Evropské sdružení volného obchodu (European Free Trade Association – EFTA)
- EEA** - European Economic Area (Evropský hospodářský prostor - EHP)
- EILC** - Erasmus Intensive Language Course (Intenzivní jazykový kurz)
- MŠMT** - Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
- NAEP** - Národní agentura pro evropské vzdělávací programy
- NUOV** - Národní ústav odborného vzdělávání
- OECD** - Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
(Organisation for Economic Co-operation and Development)
- VŠ** - vysoká škola

10 Seznam použitých grafů, tabulek a obrázků

1) Grafy

- Graf č. 1: Program ERASMUS ČR – Vývoj mobilit studentů v letech 98/99 - 08/09
- Graf č. 2: Studenti a absolventi vysokých škol v ČR
- Graf č. 3: Struktura studentů vysokých škol podle typu studijního programu
- Graf č. 4: Studenti vysokých škol podle oborů vzdělávání v ČR
- Graf č. 5: Kvalita terciárního vzdělání z hlediska potřeb konkurenceschopné ekonomiky (2006)
- Graf č. 6: Vývoj podílu zaměstnaných osob v terciární sféře na celkové zaměstnanosti
- Graf č. 7: Věkové kategorie respondentů
- Graf č. 8: Oborové zaměření respondentů
- Graf č. 9: Převažující studijní program respondentů
- Graf č. 10: Je ve studijních plánech Vaší fakulty dostatečně zastoupena výuka cizích jazyků?
- Graf č. 11: Domníváte se, že v rámci Vaší školy je dostatek zveřejněných informací o studiu v zahraničí?
- Graf č. 12: Který z uvedených zahraničních vzdělávacích programů znáte?
- Graf č. 13: Preferoval/a byste v zahraničí spíše studium:
- Graf č. 14: Využil/a jste v rámci Vašeho studia možnosti studia v zahraničí nebo alespoň plánujete této možnosti využít?
- Graf č. 15: Z jakých důvodů jste možnost zahraničních vzdělávacích programů doposud nevyužil/a?
- Graf č. 16: Jaký přínos pro Vás mělo absolvování zahraničního studijního pobytu?
- Graf č. 17: V jakém ročníku jste zahraniční pobyt absolvoval/a?
- Graf č. 18: Ve které zemi jste zahraniční program absolvoval/a?
- Graf č. 19: V jakém jazyce jste v zahraničí studoval/a?
- Graf č. 20: Byly Vám předměty absolvované v zahraničí uznány v ČR?

2) Tabulky

- Tabulka č. 1: Země zapojené v programu Leonardo da Vinci
- Tabulka č. 2: Financování Programu celoživotního učení
- Tabulka č. 3: Vývoj veřejných a soukromých investic do vzdělávání v Dánsku
- Tabulka č. 4: Vývoj veřejných a soukromých investic do vzdělávání v Německu
- Tabulka č. 5: Vývoj veřejných a soukromých investic do vzdělávání v ČR
- Tabulka č. 6: Vývoj rozpočtu vysokých škol na vzdělávací činnost
- Tabulka č. 7: Vývoj veřejných a soukromých investic do vzdělávání v Řecku
- Tabulka č. 8: Vývoj míry zaměstnanosti v terciárním sektoru ve věku 25-64 let
- Tabulka č. 9: Vývoj podílu zaměstnaných osob v terciární sféře na celkové zaměstnanosti
- Tabulka č. 10: Počet vyjíždějících a přijíždějících studentů za rok 2011/2012
- Tabulka č. 11: Převažující studijní program
- Tabulka č. 12: Zastoupení výuky cizích jazyků ve studijních plánech
- Tabulka č. 13: Dostatek zveřejněných informací o studiu v zahraničí
- Tabulka č. 14: Preferovaný typ výuky v zahraničí
- Tabulka č. 15: Respondenti, kteří ne/absolvovali studijní zahraniční pobyt
- Tabulka č. 16: Ročník absolvování studijního pobytu
- Tabulka č. 17: Země, které respondenti volili na studijní pobyt
- Tabulka č. 18: Délka pobytu v zahraničí
- Tabulka č. 19: Uznání absolvovaných předmětů v ČR
- Tabulka č. 20: Doporučení respondentů

3) Obrázky

- Obrázek č. 1: Logo Erasmus+
- Obrázek č. 2: Přehled územního rozdělení veřejných, soukromých a státních VŠ
- Obrázek č. 3: Žebříček nejlepších vysokoškolských systémů (2013)
- Obrázek č. 4: Struktura vzdělávacího systému v Dánsku
- Obrázek č. 5: Struktura vzdělávacího systému v Německu
- Obrázek č. 6: Struktura vzdělávacího systému v Řecku
- Obrázek č. 7: Struktura vzdělávacího systému v České republice
- Obrázek č. 8: Certifikát z EILC kurzu

11 Přílohy

Příloha č. 1 – Dotazník

Průvodní dopis k dotazníku

Vážení respondenti,

jmenuji se Eva Švecová a jsem studentkou 2. ročníku Provozně-ekonomické fakulty České zemědělské univerzity v Praze, obor Provoz a ekonomika.

V rámci své diplomové práce „Komparace vysokoškolského systému v ČR s vybranými zeměmi EU“ provádím výzkum mezi vysokoškolskými studenty z celé republiky.

Dotazník, který je součástí přílohy tohoto dopisu, Vám nabízí možnost vyjádřit se k takovým okruhům vysokého školství, jako je kvalita studia, zahraniční mobilita studentů, mezinárodní rozměr studia, uznávání předmětů či diplomů zahraničních vzdělávacích programů apod. Vyplněním dotazníku můžete i Vy přispět ke zjištění některých problémů v této oblasti.

Pokyny pro vyplňování dotazníku:

- *před začátkem vyplňování dotazníku si uložte přílohu z emailu do svého počítače a poté tento soubor s uloženými změnami zašlete jako přílohu na mou internetovou adresu vyzkum-dotaznik@seznam.cz nejpozději do: XX. YY. 2013*
- *na otázky odpovídejte označením jiné barvy příslušné odpovědi (př. takto), případně podle uvedených instrukcí*
- *pokud není uvedeno jinak, je možná pouze jedna odpověď*
- *v případě, že studujete více vysokých škol, odpovídejte v rámci všech VŠ*
- *v případě, že jste již VŠ absolvoval/a, „Vaší fakultou“ se v některých otázkách rozumí absolvovaná VŠ*
- *vyplnění dotazníku by Vám mělo zabrat přibližně 10 min.*

Vyplnění dotazníku je zcela anonymní a poskytnuté údaje budou použity výhradně pro výzkumné účely.

Předem Vám děkuji za spolupráci!

Dotazník k diplomové práci

1) Je ve studijních plánech Vaší fakulty dostatečně zastoupena výuka cizích jazyků?

- a) Ano
- b) Ne
- c) Nemohu posoudit

2) Domníváte se, že v rámci Vaší školy je dostatek zveřejněných informací o studiu v zahraničí?

- a) Ano
- b) Ano, ale až když se o to začnou studenti zajímat
- c) Nemohu posoudit, nevím
- d) Ne, vše si student musí zjistit sám
- e)

Jiné: .....

3) Který z uvedených zahraničních vzdělávacích programů znáte?

(Možnost zaškrtnout více odpovědí.)

- a) Erasmus
- b) Comenius
- c) Leonardo da Vinci
- d) Grundtvig
- e) Jean Monet
- f) Jiné (Které?): .....

4) Preferoval/a byste v zahraničí spíše studium:

- a) Odborných předmětů v cizím jazyce
- b) Pouze jazykovou školu v daném jazyce
- c) Krátkodobé pobyty zaměřené na zlepšení jazykových schopností (př. letní školy)

5) Využil/a jste v rámci Vašeho studia možnosti studia v zahraničí nebo alespoň plánujete této možnosti využít?

(Pokud Vaše odpověď zní „Ano, využil“, odpovězte na otázky č. 6 - 12. V případě, že jste odpověděl/a jinak, pokračujte otázkou č. 13.)

- a) Ano, využil
- b) Ano, chci využít
- d) Ne, nemám zájem
- e) Rozhoduji se
- f) Jiné: .....

6) Jaký přínos pro Vás mělo absolvování zahraničního studijního programu?

(Možnost zaškrtnout více odpovědí.)

- a) Zlepšení jazykových znalostí

- b) Získání kvalitních odborných vědomostí
- c) Poznání života v cizí zemi
- d) Navázání kontaktu se studenty jiných zemí
- e) Lepší uplatnění na trhu práce
- f) Jiné: .....

7) V jakém ročníku jste zahraniční pobyt absolvoval/a? (Možnost zaškrtnout více odpovědí.)

- a) 2. ročník bakalářského studijního programu
- b) 3. ročník bakalářského studijního programu
- c) 1. ročník navazujícího magisterského studijního programu
- d) 2. ročník navazujícího magisterského studijního programu
- e) Jiné: .....

8) Ve které zemi jste zahraniční program absolvoval/a?

.....

9) V jakém jazyce jste v zahraničí studoval/a?

.....

10) Jaká byla délka Vašeho pobytu v zahraničí? (Uveďte v měsících.)

.....

11) Byly Vám předměty absolvované v zahraničí uznány v ČR?

- a) Zcela
- b) Vůbec ne
- c) Po absolvování rozdílové zkoušky
- d) Jen některé předměty (Uveďte počet) .....
- e) momentálně ještě nevím
- f) Jiné: .....

12) Doporučil/a byste ostatním studentům vzdělávací programy v zahraničí?

- a) Ano
- b) Ne
- c) Nevím

13) Z jakých důvodů jste možnost zahraničního vzdělávacího programu nevyužil/a? (Možnost zaškrtnout více odpovědí.)

- a) Finanční náročnost
- b) Velká obsazenost studentů (kapacitní důvody)
- c) Jazykové bariéry
- d) Nezáměr o tyto programy
- e) Obavy z vysokých požadavků ve studiu
- f) Závazky v ČR
- g) Obavy ze změny dosavadního způsobu života

i) Jiné: .....

14) Do které věkové kategorie patříte?

- a) do 20 let
- b) 21-23let
- c) 24-25let
- d) 26-27let
- e) 28-30let
- f) 30 a více let

15) Jaký vysokoškolský obor studujete/ jste studoval/a? (Možnost zaškrtnout více odpovědí.)

- a) Technický
- b) Ekonomický
- c) Zemědělský
- d) Zdravotnický
- e) Humanitní
- f) Právnícký
- g) Pedagogický
- i) Jiný (Jaký?): .....

16) Který studijní program studujete? Popřípadě jste studoval/a?

- a) Bakalářský
- b) Magisterský (platí pro studenty medicíny, veterinářství, apod.)
- c) Navazující magisterský
- d) Doktorský

17) Pohlaví:

- a) Muž
- b) Žena

Zde je prostor napsat Vaše připomínky, názory, návrhy či doporučení týkající se problematiky vysokého školství či zahraničních vzdělávacích programů:

.....
.....

Děkuji Vám za spolupráci!

Pokud jste tak doposud neučinili, uložte si, prosím, tento soubor do svého počítače a poté vyplněný dotazník, prosím, zašlete jako přílohu do e-mailové schránky na elektronickou adresu: vyzkum-dotaznik@seznam.cz

Příloha č. 2 - Hodnocení studijního zahraničního pobytu Erasmus

Hodnocení EILC jazykového kurzu na základě vlastních zkušeností

Jazykový kurz se zaměřením na intenzivní výuku řečtiny, který se konal na *Technological Educational Institute of Patras* neboli *TEI of Patras*, trval celkem pět týdnů. Co se týče studia, standardní doba výuky byla vždy 9 - 13:30 s dvěma přestávkami. Pokud se vyučovaly řecké tance, výuka trvala do 15:30 odpoledne. Veškeré studijní materiály nám poskytovala tamní škola. Technické vybavení dané školy bylo poněkud skromnější, v učebnách byly zastaralé počítače, neexistovala zde klimatizace. Výuka postupovala vcelku rychle, ale jednalo se o intenzivní kurz, čili zde byla nutnost probrat všechny kapitoly první učebnice. Během celé doby se psaly tři testy, které se konaly vždy v pátek. Dle názoru autorky výuka není extrémně náročná, pokud se chce člověk něco naučit. Někteří měli však problémy od celého počátku rozumět anglicky, což jim ztěžovalo učit se řečtinu. Cílem kurzu bylo naučit se základní fráze a potřebná slova k běžné každodenní komunikaci, což je zcela jistě výhodou pro pobyt v Řecku. Na konci kurzu je pořádána slavnostní ceremonie, kde se předávají certifikáty o absolvování kurzu. Certifikát je přiložen v přílohách (viz Obrázek č. 8). Všichni lektori během studia uměli anglický jazyk na vysoké úrovni. Někteří žili i určitou dobu v Kanadě, čili jejich angličtina byla precizní a studenti jim velice dobře rozuměli. Učitelé byli laskaví, milí a velmi přátelští. Projevovali neustálý zájem o studenty, jejich kulturu, tradice a taktéž chtěli i studenty zasvětit do poznávání zvyků a kultury Řecka.

Ubytování a stravování bylo zajištěno předem školou. TEI vlastní kolejní prostory a ty jsou využívány studenty během roku za určitý měsíční obnos. Překvapující byl fakt, obzvláště v ekonomické situaci v Řecku, že studenti, kteří jsou ze sociálně slabších poměrů, nemusejí platit kolejné. Cesta do školy trvala zhruba 10-15 minut pěšky. Studenti byli ubytováni dohromady v Georgia House. Byl to dvoupatrový apartmán, přičemž dole byly čtyři pokoje. Koupelna a sociální zařízení bylo společné, což každému nevyhovovalo, jelikož se na každém patře nacházelo nejméně 10 osob. Jedna toaleta byla neustále mimo provoz a v boileru občas nezbyla ani teplá voda. Vybavení pokoje pro tři osoby bylo nedostačující, jelikož se zde nacházela pouze postel a palanda, jeden noční stolek a malé skříňe pro všechny. Majitelka ubytovny taktéž chodila do pokojů i v případě, že pokoje byly zamknuty. Cena byla nepřiměřená kvalitě (284 euro/5 týdnů). V ceně ubytování bylo

zahrnuto i wifi připojení, které většinu času nefungovalo. Cesta na pláž zabrala asi hodinu času místní dopravou. Jediné pozitivum, které na tomto typu ubytování bylo, že se Erasmus studenti setkávali na jednom místě. Erasmus studentům bylo zajištěno stravování zcela zdarma po celou dobu pobytu. Na výletech se rozdávalo rychlé občerstvení jako bagety apod. K obědu byl vždy výběr ze dvou jídel, podával se předkrm, i ovoce a saláty. Celkově bych stravování ohodnotila velice pozitivně, jelikož se na tom dají ušetřit potřebné peníze.

Organizace ostatních volnočasových aktivit byla výborná. Jednalo se zejména o organizování nejrůznějších výletů (ostrov Zakynthos, Spetses, Olmypia, Mykónos, Atény, Epidavros, Mykény), návštěva nejrůznějších muzeí, historických památek, ochutnávání místní tradiční kuchyně. Na některé destinace bylo potřeba si zaplatit (v průměru cca 70 EUR) a některé byly sponzorované školou. Navštívili jsme festival konaný na ostrově Spetses, dále místní nejstarší vinárnu v Řecku, hudební představení, tradiční řeckou večeři či nejrůznější taverny a restaurace. Učitelé se nám snažili co nejvíce přiblížit řeckou kulturu, tradice a zvyky. Program byl opravdu pestrý, velmi zajímavý a přínosný. Studenti si z kurzu odnesli spoustu dojmů, poznání zdejší kultury i nových lidí. Největším přínosem bylo zlepšení jazykových schopností nejen anglických, ale i řeckých.

Erasmus - ATEI of Thessaloniki

Na ČZU existuje široká nabídka destinací v Řecku, ze které si studenti mohou zvolit, kde budou trávit jeden semestr či celý rok studií. Mou volbou byla Thessaloniki, jelikož její historie, díky Konstantinu a Metodějovi, se pojí i s naší zemí. V Soluni se nachází dvě univerzity (*Aristotle University, University of Macedonia*) a ostatní technologické instituty *TEI*, které zaujímají ve vzdělání místo jako vyšší odborná škola. ČZU má podepsanou institucionální smlouvu pouze s *Alexander Technogical Education Institut of Thessaloniki* (ATEI), který je situován na okraji Thessaloniki ve čtvrti Sindos, vzdálený z centra asi hodinu místní dopravou. Alexander Technogical Education Institut of Thessaloniki byl založen roku 1970. Jedná se o veřejný technický institut, který se specializuje na aplikované vědy a skládá se ze tří kampusů, přičemž hlavní kampus se nachází v Sindosu a zbylé dva v Kilkis a Nea Moundania. Má zhruba 430 permanentních zaměstnanců, 220 administrativních zaměstnanců a studuje zde přes 22 000 studentů.

Většina Erasmus studentů zvolila ubytování v samotném centru Soluně, což bylo výhodou pro ty, kteří studovali na jedné z univerzit, nacházející se přímo v centru. Domnívám se, že pokud by ČZU měla možnost podepsat institucionální smlouvu s jednou z výše zmíněných univerzit (*Aristotle University, University of Macedonia*), bylo by to zcela jistě přínosné. A to i z hlediska stravování, jelikož studenti z Aristotle University mají možnost stravovat se 3x denně během pobytu zcela zdarma, zatímco na ATEI zaplatíte 3 EUR za oběd s večeří. Výuka ale nikdy neprobíhala v tak pozdní hodiny, čili na večeři bylo možné se dostat opět pouze místní dopravou. Po příjezdu do Thessaloniki je nutné se nahlásit na škole do Erasmus office. Při registraci studenti obdrží potvrzení o studiu na řecké univerzitě, psané v řečtině. Zdejší koordinátoři byli velmi vstřícní a ochotně vysvětlili zapsání předmětů. Seznam předmětů, který má student k dispozici, byl zastaralý a lišil se zejména v přesných názvech a počtech kreditů. Změna předmětů je zde téměř nutná. Dva týdny na začátku semestru student může navštěvovat kterékoliv předměty a dle svého uvážení si následně definitivně předměty vybere a zapíše. Mnou zapsané předměty na fakultě Marketingu a turismu (*Department of Marketing and Tourism*) byly:

Marketing I	(3 ECTS)
Marketing II	(3 ECTS)
Marketing Communication	(3 ECTS)
Advertising	(3 ECTS)
Quality management	(6 ECTS)
Foundations of Hospitality Management	(7 ECTS)
Heritage Tourism and Museum management	(4 ECTS).

Veškeré studijní materiály (učebnice, PDF, ppt) jsou studentům Erasmu poskytovány v rámci školy zdarma. Výuka probíhala v anglickém jazyce a všichni profesori, kteří vyučovali, byli velmi znalí v angličtině. Neustále byli ochotní s angličtinou pomáhat, pokud studenti nerozuměli nebo měli jakékoli problémy. Jeden seminář trvá 1, 5 – 2 hodiny s jednou přestávkou a probíhá formou diskuzí, kde každý může vyjádřit názor na danou problematiku. Přednášky zde neprobíhají. Počty studentů ve třídách závisely především na studentech, kteří si daný předmět zvolili. Většinou se tento počet pohyboval od 4 -25 studentů. Jak bylo zmíněno výše, jako studenti jsme obdrželi potvrzení o studiu.

V průběhu studia nás ve škole informovali, že budeme moct na začátku semestru obdržet studentské kartičky PASSO, které platí v Řecku, jelikož zde neuznávají ISIC. Bohužel nám je ale škola neposkytla, nemohli jsme proto využívat slev na dopravu.

Studentům je poskytováno celkem 359 EUR/měsíc. Zkoušky probíhaly formou testů a čekání na jejich výsledky bylo zdlouhavé. Ani týden po zkoušce nebyl v Erasmus office k dispozici jmenný seznam, kdo předmět splnil či nikoliv. Výtkou by také mohla být nedostatečná informovanost studentů. Nikdo z koordinátorů nás neinformoval, že proběhla změna koordinátora, což jsme se dozvěděli již téměř na konci pobytu. Dalším negativním faktorem bylo zjištění, že jsme byli zařazeni na jinou fakultu po návratu do České republiky. V době psaní této práce jsem taktéž neobdržela svůj Transcript of Records. Čili procesy vyřizování dokumentů v Řecku trvají dlouho a je zde nutná velká dávka trpělivosti.

